

Muzeum Historii Polski

Raport
roczny
Annual
Report
Polish
History
Museum

**Muzeum
Historii
Polski**

Raport
roczny

2017

Annual
Report

Polish
History
Museum

Szanowni Państwo!

W roku 2017, dzięki współpracy z pracownią architektoniczną WXCA, powstał projekt wykonawczy gmachu Muzeum Historii Polski. W październiku ogłosiliśmy przetarg na generalnego wykonawcę i rozpoczynamy budowę stałej siedziby. To był także drugi rok współdziałania z zespołem plastycznym tandemem WWA i Platige Image, z którym tworzymy projekt wystawy stałej.

Dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego udało nam się pokonać wiele przeszkód, w tym dokonać aktualizacji Wieloletniego Planu Rządowego.

Prace nad wystawą stałą wymagały intensywnych działań służących gromadzeniu i opracowywaniu kolekcji muzealnej. W ubiegłym roku pozyskaliśmy ponad 5000 obiektów zabytkowych. Otrzymywaliśmy dary, współpracowaliśmy z archeologami, negocjowaliśmy z muzeami i instytucjami kultury warunki wypożyczeń, dokonywaliśmy zakupów. Ponadto w naszym Muzeum powołaliśmy zespół konserwatorów, którzy zajmują się oceną pozyskiwanych muzealiów i ustalaniem warunków ekspozycyjnych oraz konserwują przedmioty – samodzielnie lub z pomocą zewnętrznych instytucji.

Wprawdzie wysiłek związany z inwestycją jest dla nas priorytetem, ale staraliśmy się podtrzymać działalność wystawienniczą, edukacyjną i naukową. Wśród najważniejszych przedsięwzięć znalazł się wieloelementowy projekt poświęcony Tadeuszowi Kościuszce, obejmujący m.in. wystawę oraz multimedialny pakiet edukacyjny. Kontynuowaliśmy również serię wydawniczą, na którą składają się pamiętniki i wspomnienia polityków zaangażowanych w odbudowę Polski Niepodległej w 1918 roku.

Bardzo serdecznie dziękujemy przyjaciołom, współpracownikom, partnerom i uczestnikom naszych przedsięwzięć. Skuteczne działania nie byłyby bez Was możliwe.

Robert Kostro

Dyrektor Muzeum Historii Polski

Ladies and Gentlemen!

Owing to our cooperation with the WXCA architectural studio, 2017 saw the creation of the detailed design of the Polish History Museum (PHM) building. In October we issued a call for tenders for the general contractor. The construction of our building is to commence shortly. 2017 was also the second year of our cooperation with the art team of WWAA and Platige Image on the design of the permanent exhibition.

The Ministry of Culture and National Heritage's support enabled us to overcome many obstacles. For instance, we managed to update the Long-term Government Plan.

Work on the permanent exhibition required intensive efforts to obtain and catalogue items in our collection. In 2017 we obtained over 5,000 historical objects. We received donations, cooperated with archeologists, negotiated lease terms with museums and cultural institutions, and also made purchases. Moreover, in our Museum we formed a team of conservators-restorers who are to assess the condition of the museum pieces obtained, specify the conditions in which they can be exhibited, and conserve the items — independently or with help from other institutions.

Even though the effort connected with the investment is our priority we were trying to maintain our exhibition, educational, and scholarly activity. Among the most important enterprises was the multi-element project devoted to Tadeusz Kościuszko, consisting of, for instance, an exhibition and a multimedia educational package. We also continued our publishing series of memoirs and recollections of the politicians engaged in the reconstruction of independent Poland in 1918.

We are extremely grateful to our friends, co-workers, partners, and those who participated in our enterprises. Without you our active operation would be impossible.

Robert Kostro

Director, Polish History Museum

4 Future Building

P Przyszła siedziba

6 października Muzeum ogłosiło przetarg na wybór generalnego wykonawcy inwestycji. Rok 2017 był więc decydującym etapem na drodze do powstania przyszłej siedziby Muzeum Historii Polski zaprojektowanej przez pracownię WXCA.

MHP będzie mieścić się na terenie Cytadeli Warszawskiej (tzw. Park Niepodległości). Znajdą się tam istniejące już Muzeum X Pawilonu i Muzeum Katyńskie oraz nowe siedziby Muzeum Wojska Polskiego i Muzeum Historii Polski.

Na ponad 30 ha przestrzeni zaplanowano także miejsce rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców stolicy. Zaprojektowano dwukondygnacyjny parking podziemny dla zwiedzających i pracowników oraz miejsca postojowe dla autokarów. Nowe muzea znajdują się wokół centralnego placu: od południa i północy dwa pawilony Muzeum Wojska Polskiego, natomiast centralnie od wschodu stanie duży gmach Muzeum Historii Polski. Powierzchnia budynku Muzeum Historii Polski będzie miała ok. 44 tys. m kw., z tego 8 tys. m kw. będzie przeznaczony na magazyny i pracownie konserwatorskie Muzeum Wojska Polskiego. ■

On 6 October Museum issued a call for tenders for the general contractor. Thus the year 2017 constituted a crucial step on the path to the construction of the future building of the Polish History Museum, designed by the WXCA architectural studio.

The PHM is to be located at the Warsaw Citadel (Independence Park). The new buildings of the Museum of Polish Army and Polish History Museum are to be erected near the X Pavilion Museum and the Katyń Museum, which are already there.

The nearly 75-acre area is to be a place where the local inhabitants can spend their free time. The design includes a 2-level underground parking lot for visitors and employees as well as a parking lot for coaches. The new museums are to be located around the central square: 2 pavilions of the Polish Army Museum from the south and north, and the large building of the Polish History Museum from the east. Our future building is to have approx. 44,000 square meters, of which 8,000 are to serve as the Polish Army Museum's storerooms and conservation studios. ■

← → **Wizualizacja – widok budynku Muzeum Historii Polski od strony placu Gwardii (wejście główne)**

← → **Visualization of the building of the Polish History Museum, from Gwardia Square (main entrance)**

8

Wystawa stała

Permanent Exhibition

Licząca 7 tys. m kw. wystawa stała Muzeum Historii Polski będzie największą ekspozycją historyczną w Polsce. Od listopada 2016 roku trwają intensywne prace nad przygotowaniem projektu plastyczno-przestrzennego wystawy. W 2017 roku opracowano ostateczny scenariusz wystawy oraz koncepcję scenograficzną jej najważniejszych punktów. Prace nad ekspozycją są prowadzone wspólnie przez zespół historyczny Muzeum Historii Polski, wybitnych badaczy oraz konsorcjum tworzone przez pracownię WWAA oraz Platige Image, które jest odpowiedzialne za przygotowanie projektu plastyczno-przestrzennego.

Wystawa będzie opowiadała ponadtysiącletnie dzieje Polski – od początków państwowości do upadku komunizmu i wydarzeń współczesnych. Będzie miała charakter narracyjny, a więc zaprosi zwiedzających do zapoznania się z wartką, pełną dramaturgii, wielowątkową opowieścią, której treść zostanie przekazana za pomocą kilku tysięcy, pochodzących z kolekcji Muzeum oraz wypożyczonych przez inne instytucje, cennych eksponatów, oryginalnej scenografii oraz instalacji multimedialnych. Projekt wystawy zakłada stworzenie atrakcyjnej przestrzeni doświadczania historii.

Narracja wystawy będzie koncentrować się na trzech wątkach niezbędnych do zrozumienia polskiego doświadczenia historycznego. Są to: wolność, tożsamość i przemiana cywilizacyjne.

Wolność rozumiana jako niepodległość, przestrzeń działalności politycznej i obywatelskiej, a także jako wolność osobista, to szczególnie ważny wątek polskiej historii. Szerokie potraktowanie tematu wolności pozwoli przedstawić zarówno wyjątkowość ustroju dawnej Rzeczypospolitej, jak i historię polskich walk o niepodległość w XIX i XX wieku.

Wątek tożsamościowy naświetli drogę kształtowania się polskiego państwa, pomoże opowiedzieć

With its 7,000 square meters of floor space, the PHM permanent exhibition is to be the largest historical exhibition in Poland. Intensive works on its art and spatial design have been going on since November 2016. 2017 saw the preparation of the final script for the exhibition and the scenographic conception of its key parts. Work on the exhibition is being performed jointly by the historical team of Polish History Museum, eminent scholars, and the WWAA/Platige Image consortium, which is working on the art and spatial design.

The exhibition is to cover the over 1000 years of Polish history, from the beginning of the Polish state to the fall of communism and contemporary events. As is to have a narrative character, it is going to invite visitors to become familiar with the fast-flowing, dramatic, multithreaded narrative, which shall be communicated through several thousand precious exhibits from our collection or borrowed from other institutions as well as original scenography and multimedia installations. The exhibition is to constitute an attractive space where the visitors will be able to experience history.

The exhibition's narration shall be focused on 3 themes necessary to understand the Polish historical experience: freedom, identity, and civilizational progress.

Understood as independence, the space of political and civic activity, as well as personal freedom, freedom is a particularly important motif in Polish history. Such a broad approach to the topic of freedom will help us present both the exceptionality of the Commonwealth's political system and the history of the Polish struggle for independence during the 19th and 20th centuries.

The identity theme is to cast light on the process of the formation of the Polish state and help discuss the phenomenon of the Commonwealth's ethnic

Wizualizacja – sklep muzealny

Visualization – Museum store

o fenomenie wielonarodowej i wieloreligijnej Rzeczpospolitej, pokaże proces tworzenia się nowoczesnej identyfikacji narodowej w okresie zaborów oraz dramatyczne wyzwania dla tożsamości, jakimi były okupacja niemiecka, zmiany granic i struktury społecznej oraz komunizm.

Opowieść o przemianach cywilizacyjnych uzmysłowi zwiedzającym, jak wyglądało życie codzienne w minionych epokach, jak zmiany techniczne wpływały na gospodarkę i społeczeństwo. Narracja tego wątku skoncentruje się przede wszystkim na czasach wielkich przełomów społeczno-gospodarczych, w czasie których cywilizacja europejska przechodziła głębokie przekształcenia.

Trzy dominujące wątki będą składać się na długą i wielobarwną podróż przez polską historię. W jej trakcie twórcy wystawy chcą zwrócić uwagę zwiedzających przede wszystkim na kilkanaście miejsc szczególnych (tzw. dominanty), w których przedstawione będą najważniejsze wydarzenia i zjawiska z historii Polski. Wśród nich znajdą się m.in. dwór Jagiellonów, panorama pola elekcyjnego, miasto z okresu rewolucji przemysłowej, Bitwa Warszawska 1920 roku, konspiracyjny lokal z czasu II wojny światowej czy Stocznia Gdańska z okresu strajku w sierpniu 1980 roku. ■

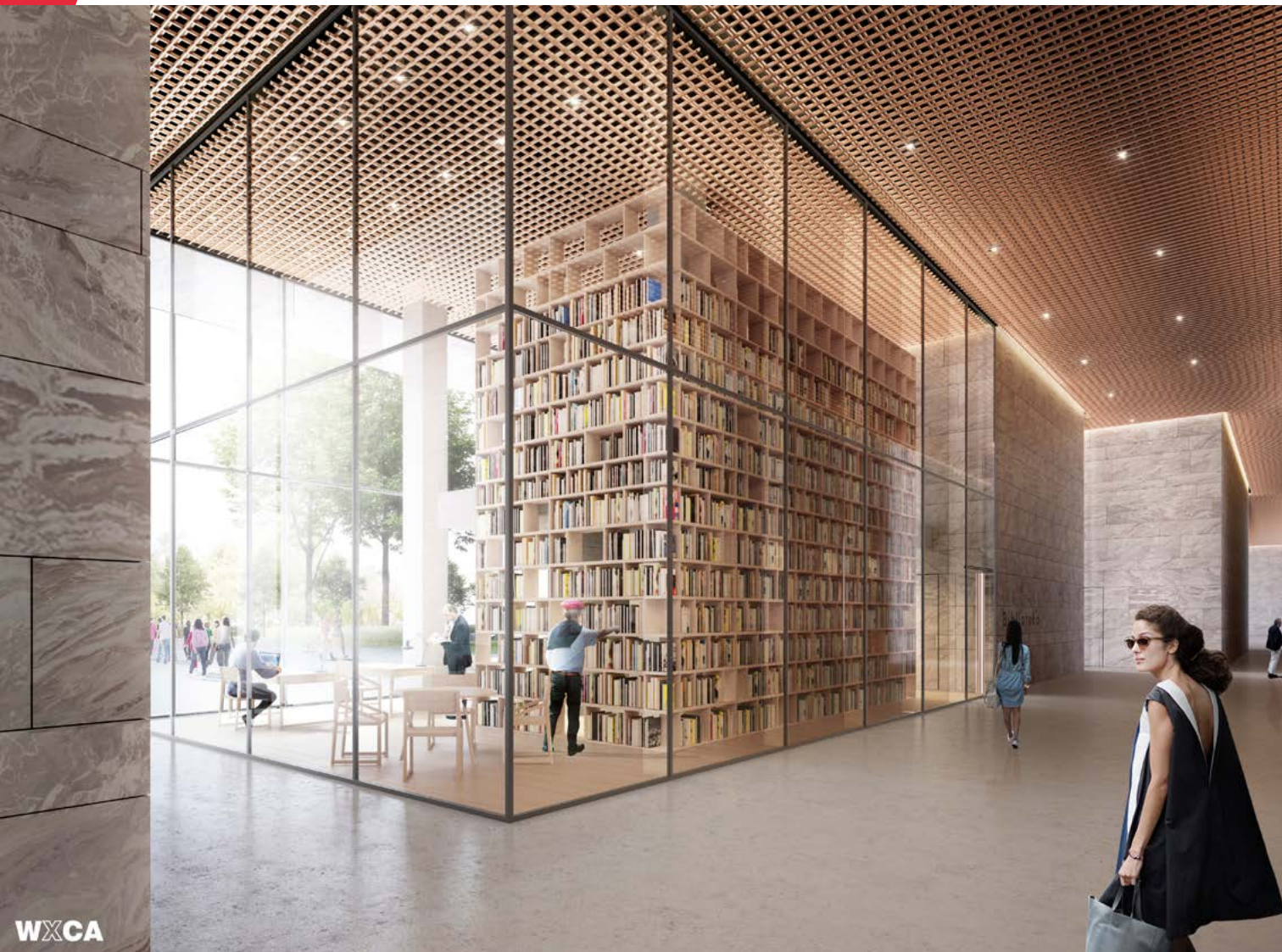
and religious diversity. It shall also show the process of the formation of the modern national identity during the partitions and the dramatic challenges to identity posed by the German occupation, the shift of the borders, the changes in the social structure, and communism.

The story of civilizational progress is to show the visitors what everyday life looked like in the past epochs and how the technological changes affected the economy and society. This thread's narration is to focus predominantly on the period of great social-economic breakthroughs, during which the European civilization underwent deep transformations.

Together, these 3 threads will make up a long and colorful journey through Polish history. The exhibition creators wish to direct the visitors' attention particularly to about a dozen special, dominant parts of the exhibition, where they will present the most important events and phenomena in Polish history, for instance, the Jagiellonian court, the panorama of the election field, a town during the Industrial Revolution, the 1920 Battle of Warsaw, a clandestine flat during World War II, and the Gdańsk Shipyard during the August 1980 strike. ■

← Wizualizacje – od lewej
audytorium i restauracja

← Visualizations – from left to
right: auditorium and restaurant

↑ Wizualizacja – biblioteka

↑ Visualization – library

14

**Collection
and Conservation**

**Zbiory
i konserwacja**

Zbiory MHP

Muzeum posiada łącznie 23 293 pozycje inwentarowe (28 212 sztuk). W 2017 roku do inwentarza MHP wpisano: 1480 zakupów, 2342 darowizny, 1256 przekazów oraz 26 depozytów, łącznie 5078 sztuk inwentarowych. Pozyskiwanie obiektów odbywa się wielotorowo – poprzez zakupy, darowizny oraz przekazy od instytucji. Muzeum przyjmuje również depozyty.

Obiekty są pozyskiwane przede wszystkim pod kątem potrzeb scenariuszowych przygotowywanej wystawy stałej, wystaw czasowych organizowanych cyklicznie przez MHP oraz z myślą o rozbudowie kolekcji muzealnej, co ma na celu gromadzenie najistotniejszych, najciekawszych i najbardziej reprezentatywnych dla polskiej historii wytworów kultury materialnej oraz niematerialnej (historia mówiona). Każdy nowy nabytek zostaje wprowadzony do inwentarza muzealnego, następnie zaś starannie opracowany merytorycznie i konserwatorsko oraz zdigitalizowany.

Muzeum Historii Polski zainicjowało tworzenie kolekcji wraz z rozpoczęciem swojej działalności. Kolekcja charakteryzuje się dużą różnorodnością oraz szeroką rozpiętością chronologiczną nabywanych obiektów: najstarsze muzealia pochodzą z epoki średniowiecza, najnowsze zaś dokumentują czasy współczesne. Muzeum posiada w swoich zbiorach pamiętki historyczne, archiwalia, zbiory falerystyczne, kartograficzne, numizmatyczne, weksylia, archeologię, rzemiosło oraz sztukę. ■

Robe à la polonaise (poloneska, suknia w typie polskim). Suknia dwuczęściowa z błękitnego jedwabiu z kremową, pikowaną halką, koniec XVIII wieku (MHP-RTK 248)

PHM collection

Our Museum possesses the total of 23,293 inventory items (28,212 objects). In 2017 we included the total of 5,078 inventory objects into the PHM inventory: 1,480 purchases, 2,342 donations, 1,256 transfers, and 26 deposits. We obtain objects through various channels — purchases, donations, and transfers from other institutions. The Museum also accepts deposits.

The objects are obtained predominantly to meet the requirements of the script for the permanent exhibition, for our cyclical temporary exhibitions, and to expand our collection, which is to include products of material and non-material culture (oral history) which are key to Polish history and the most interesting and characteristic. Every new acquisition is included in the inventory and then carefully catalogued, renovated, and digitalized.

The Polish History Museum initiated the collection at the beginning of its operation. Our collection is highly diverse, with the individual items coming from very different epochs: the oldest ones date back to the Middle Ages, whereas the newest ones document very recent history.

The Museum collection also includes historical mementoes, archival materials, phaleristics, maps, numismatic items, flags, archeological items, artisan objects, and works of art. ■

Robe à la polonaise (a polonaise — Polish style dress). Two-piece azure silk dress with an ecru quilted petticoat, late 18th century (MHP-RTK 248)

← Mikroskop norymberski, XVIII/XIX w. (MHP-RT 128)

← A Nuremberg microscope, 18th/19th century (MHP-RT 128)

↑ Sprzączka zdobiona ornamentem punktowym i inkrustacją, XV w. Obiekt odnaleziony w trakcie prac archeologicznych na Wyspie Spichrzów w Gdańsku (MHP-ArchM 62)

↑ A buckle with a spot ornament and encrustation, 15th century. The item was found during archaeological works on Wyspa Spichrzów [Granary Island] in Gdańsk (MHP-ArchM 62)

→ Ampułka pielgrzymia z dwoma uszkami w górnej partii i lekko rozchylonym wylewem, XV w. Obiekt odnaleziony w trakcie prac archeologicznych na Wyspie Spichrzów w Gdańsku (MHP-ArchM 105)

→ A pilgrim ampulla with two handles in the upper part and a slightly widening neck, 15th century. The item was found during archaeological works on Wyspa Spichrzów [Granary Island] in Gdańsk (MHP-ArchM 105)

← Polska maszyna do pisania, tzw. „EFKA”, prod. Państwowe Wytwórnice Uzbrojenia, lata 30. XX w. (MHP-RT 181)

← Polish typewriter, known as “EFKA”, manufactured by State Armaments Factories (Państwowe Wytwórnice Uzbrojenia), 1930s (MHP-RT 181)

↓ Odznaka Ligi Kobiet, 1 poł. XX w., dar Marka Szypulskiego (MHP-RV 1174)

↓ League of Women Badge, 1st half of the 20th century, donated by Marek Szypulski (MHP-RV 1174)

↑ Rewolwer kapiszonowy z okresu powstania styczniowego, pochodzący z warszawskiej wytwórni Karola i Juliusza Bekkerów (MHP-MIL 172)

↑ Percussion revolver dating back to the January Uprising manufactured in Karol and Juliusz Bekker's factory in Warsaw (MHP-MIL 172)

Małe Wielkie Historie

Muzeum od 2016 roku prowadzi społeczną zbiórkę pamiątek historycznych „Małe Wielkie Historie”. Celem zbiórki jest pozyskanie muzealiów do kolekcji Muzeum Historii Polski: obiektów o wartości historycznej, zarazem łączących się z osobistymi losami darczyńców. Szczególne znaczenie mają przedmioty związane z polską drogą do niepodległości – zarówno tej w 1918 roku, jak i w roku 1989. Muzeum jest zainteresowane przedmiotami codziennego użytku, fotografiami, pocztówkami, dokumentami, listami i pamiętnikami, prasą, a także elementami ubioru, umundurowania, uzbrojenia i wyposażenia wojskowego, zabytkowymi urządzeniami oraz wyrobami rzemieślniczymi i artystycznymi świadczącymi o historii polskiej kultury, przemianach społecznych i gospodarczych. Pamiątki wejdą w skład tworzącej się kolekcji Muzeum Historii Polski. Część ofiarowanych przedmiotów trafi na wystawę stałą Muzeum, a wszystkie inne dary zostaną należycie zabezpieczone z myślą o badaczach przeszłości i przyszłych wystawach czasowych.

W 2017 roku Muzeum nawiązało współpracę z ponad 800 instytucjami w Polsce i na świecie

Poduszka z Orłem Rady Regencyjnej, wykonana ze sztandaru Rady Regencyjnej.
Dar Józefa Kierzkowskiej (MHP-RTK 288)

Little Big Histories

The Museum has been collecting historical memorabilia since 2016. The objective of the “Little Big Histories” public collection is to obtain objects which combine historical value with their donators’ biographies. Particularly important are the objects connected with the Polish path to independence – both that regained in 1918 and that reinstated in

1989. The Museum is interested in everyday objects, photographs, postcards, documents, letters, mementoes, and periodicals as well as clothing, uniforms, weapons, military equipment, old machinery, handicraft, and works of art which are a testament to the history of Polish culture and the social and economic transformations. These mementoes are to be included in the still growing PHM collection. Some of the donated

objects will be displayed at the permanent exhibition, while all the remaining donations are to be properly secured with future scholars and temporary exhibitions in mind.

In 2017 the Museum began to cooperate with over 800 institutions in Poland and abroad (Great Britain,

Cushion with the Regency Council's eagle, made from the Regency Council's standard.
Donated by Józefa Kierzkowska (MHP-RTK 288)

– m.in. z Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Australii, Kirgistanu, Argentyny, Japonii, Kanady, Włoch, które wsparły promocyjnie kampanię. Znalazły się wśród nich jednostki samorządu terytorialnego (m.in. urzędy miast i gmin, starostwa), ambasady, biblioteki, punkty informacji turystycznej, parafie, szkoły, instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe.

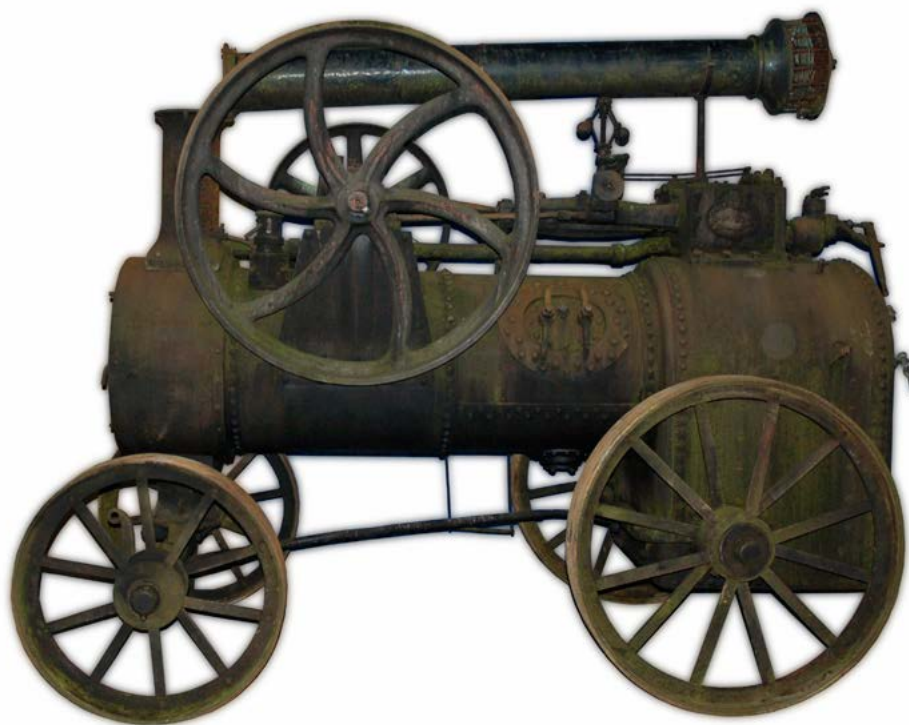
the United States, Australia, Kirgizstan, Argentina, Japan, Canada, Italy, etc.), which promoted our campaign. Among them are organs of local government (town and community councils, district authorities, etc.), embassies, libraries, tourist information centers, parishes, schools, cultural institutions, and NGOs.

→ Secesyjny kabaret do przypraw.
Dar Jolanty Habrowskiej
(MHP-RV 1261)

→ Art Nouveau spice set.
Donated by Jolanta Habrowska
(MHP-RV 1261)

↓ Lokomobila z początku
XX wieku (MHP-RT 167)

↓ Early 20th-century
locomobile (MHP-RT 167)

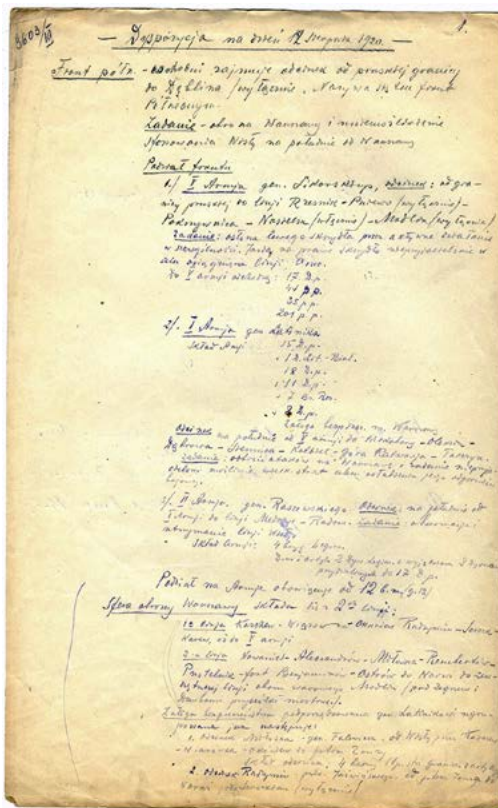
↓ Zdjęcie fasady Pałacu Sztuki na pl. Targów Wschodnich we Lwowie, okres międzywojenny. Dar Wincentego Lulisa (MHP-İK 1969)

↓ Photograph of the facade of the Palace of Art on the Eastern Fair Trade square in Lvov, interwar period. Donated by Wincenty Lulis (MHP-İK 1969)

Wśród otrzymanych eksponatów są m.in. zbiór dokumentów dotyczących Bitwy Warszawskiej 1920 roku, kapsuła czasu z roku 1862, secesyjny kabaret do przypraw, zespół fotografii oraz szklanych negatywów z okresu dwudziestolecia międzywojennego oraz poduszka wykonana ze sztandaru Rady Regencyjnej.

Osoby zainteresowane przekazaniem pamiątek do Muzeum mogą zgłaszać się osobiście, telefonicznie bądź e-mailowo. Kontakt pod numerem telefonu: +48 (22) 211 90 29, +48 (22) 211 90 48 lub e-mailem: pamiatki@muzhp.pl. ■

The exhibits obtained include: a collection of documents regarding the 1920 Battle of Warsaw, a 1862 time capsule, an Art Nouveau spice set, a set of photographs and glass negatives from the interwar period, and a cushion made from a standard of the Regency Council of the Kingdom of Poland.

Individuals interested in donating their mementoes to our Museum can contact us in person, by telephone, or via e-mail. Telephone numbers: +48 (22) 211 90 29, +48 (22) 211 90 48. E-mail: pamiatki@muzhp.pl. ■

↑ Teczka z dokumentami dotyczącymi Bitwy Warszawskiej 1920 roku, opracowanymi na polecenie Ministerstwa Spraw Wojskowych. Dar Świętłany Głąb (MHP-ARR 398/1-3)

↑ File with documents regarding the 1920 Battle of Warsaw, prepared by order of the Ministry of Military Affairs. Donated by Świętłana Głąb (MHP-ARR 398/1-3)

Zakupy

Kolekcja Muzeum wzbogaciła się w 2017 roku o 1541 muzealiów. Wśród nowych przedmiotów znalazły się m.in. trzecie wydanie *De revolutionibus orbium coelestium* Mikołaja Kopernika, nowożytna suknia w typie polskim, XVIII-wieczna filiżanka wyprodukowana przez Manufakturę Porcelany Józefa Klemensa Czartoryskiego w Korcu, rewolwer kapiszonowy z okresu powstania styczniowego, pochodzący z warszawskiej wytwórni Karola i Juliusza Bekkerów, lokomobila – maszyna parowa z początku XX wieku oraz przedwojenny mundur harcnerski. ■

↓ Zestaw porcelany z manufaktury księcia Józefa Klemensa Czartoryskiego w Korcu: filiżanka wraz ze spodkiem (MHP-SzZ 10)

↓ Matching porcelain cup and saucer from Prince Józef Klemens Czartoryski's manufacture in Korzec (MHP-SzZ 10)

Purchases

In 2017 the Museum enlarged its collection by 1,541 museum pieces. The new objects included: the third edition of Nicolas Copernicus' *De revolutionibus orbium coelestium*, a modern period Polish-style dress, 18th-century cup produced in Józef Klemens Czartoryski's porcelain manufacture in Korzec, a percussion revolver dating back to the January Uprising and manufactured in Karol and Juliusz Bekker's factory in Warsaw, a locomobile — a steam engine from the early 20th century, and a pre-war scout uniform. ■

↑ Kot, figurka porcelanowa wyprodukowana w Cmielowie, proj. Mieczysław Naruszewicz, ok. 1970 r. (MHP-SzZ 19)

↑ Cat, porcelain figure, manufactured at Cmielów, designed by Mieczysław Naruszewicz, around 1970 (MHP-SzZ 19)

NICOLAI COPERNICI

Torinensis.

ASTRONOMIA INSTAVRATA.

Libris sex comprehensa, qui de Revolutionibus
orbium caelestium inscribuntur.

Nunc demum post 75 ab obitu authoris annum integritati suae
restituta, Notisque illustrata, opera & studio

D. NICOLAI MVLERII

Medicinæ ac Matheſeos Profeſſoris or-
dinarij in nova Academia quæ est

GRONINGÆ.

AMSTELRODAMI,

Excudebat VVilhelmus Ianſonius, ſub Solari auro.

Año M. D. C. XVII.

7.797

Nicolai Copernici
Torinensis, *Astronomia
instavrata*, [post 20 III] 1617.
Jest to trzecie wydanie,
przygotowane z okazji
75. rocznicy śmierci
Kopernika (MHP-ARS 45)

Nicolai Copernici
Torinensis, *Astronomia
instavrata*, [post 20 March] 1617.
This is the 3rd edition,
prepared on the occasion
of the 75th anniversary
of Copernicus' death
(MHP-ARS 45)

↓ Motocykl Sokół 600 RT z wózkiem, 1935-1939 r. (MHP-RT 119)

↓ A Sokół 600 RT motorcycle with a sidecar, 1935-1939 (MHP-RT 119)

↑ Kapsuła czasu z 1862 roku. Dar Krzysztofa Gietki (MHP-RV 1210)

↑ 1862 time capsule. Donated by Krzysztof Gietka (MHP-RV 1210)

Konserwacja

Pracownia Konserwacji Muzeum Historii Polski została utworzona w 2017 roku. Jej najważniejszym zadaniem jest opisanie stanu zachowania poszczególnych obiektów z kolekcji muzealnej. Pod względem konserwatorskim opisano 6655 obiektów. Część z nich wstępnie oczyszczono i zabezpieczono, używając atestowanych materiałów dostosowanych do indywidualnych potrzeb danego obiektu (bezkwasowe papiery, tektury, teczki, pudła i bibuły japońskie oraz pokrowce). W pomieszczeniach magazynowych monitoruje się warunki klimatyczne. Do dezynfekcji w komorze próżniowej wytypowano 72 obiekty skażone mikrobiologicznie. W 2017 roku konserwacją pełną objęto 124 obiekty. Do najciekawszych konserwacji przeprowadzonych na obiektach ze zbiorów MHP należą: poduszka z przedstawieniem orła, według przekazów uszyta z fragmentu sztandaru Rady Regencyjnej, para ikon unickich, rzeźba marmurowa Krzysztofa Bednarskiego *Miejsce urodzenia*, pudło z UNRRA oraz rower damski z 1934 roku. ■

Krzysztof Bednarski *Miejsce urodzenia* (MHP-SzR 12).
Obiekt przed i po konserwacji

Conservation

The PHM conservation studio began to operate in 2017. Its main objective is to describe the state of repair of the individual items from the Museum collection. 6,655 objects have been catalogued in terms of conservation. Some of them were then cleaned and secured using attested materials selected to match the given object's individual needs (nonacid paper, cardboard, files, boxes, Japanese tissue, and covers). The environmental conditions in the storerooms are monitored. 72 microbiologically contaminated objects have been selected for disinfection in a vacuum chamber. The number of objects fully conserved in 2017 amounts to 124. Some of the most interesting renovations of objects from the PHM collection included: a cushion with an eagle, purportedly sewed from a standard of the Regency Council, a pair of Uniate icons, Krzysztof Bednarski's marble sculpture *Birthplace*, a UNRRA box, and a women's bike produced in 1934. ■

Krzysztof Bednarski's *Birthplace* (MHP-SzR 12).
Before and after conservation

↑ Ikona unicka
z przedstawieniem
Zstąpienia do Otchłani
(MHP-SzM 21).
Obiekt przed
i po konserwacji

↑ Uniate icon depicting
the Harrowing of Hell
(MHP-SzM 21).
Before and after
conservation

← Ikona unicka
z przedstawieniem
Przemienienia Pańskiego
(MHP-SzM 20).
Obiekt przed
i po konserwacji

← Uniate icon depicting
the Transfiguration
of Jesus (MHP-SzM 20).
Before and after
conservation

27

wystawy
Exhibitions

Tadeusz Kościuszko – Człowiek Idei

Z okazji 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki Muzeum Historii Polski przygotowało wystawę „Tadeusz Kościuszko – Człowiek Idei”. W uroczystości otwarcia uczestniczyli m.in. minister w Kancelarii Prezydenta RP Wojciech Kolarski, senator RP Anna Maria Anders, ambasador USA Paul W. Jones, ambasador Francji Pierre Lévy oraz ambasador Szwajcarii Andrej Motyl.

Ekspozycję przygotowaną w wersji polsko-angielskiej można było oglądać w Warszawie od 10 do 30 września przy Krakowskim Przedmieściu, a od 4 października do 17 listopada przed gmachem głównym Narodowego Banku Polskiego na placu Powstańców Warszawy.

Była to instalacja plenerowa, wykorzystująca nowoczesne środki wystawiennicze. Ikonografia, cytaty

↑ Na pierwszym planie od lewej: Ambasador Francji Pierre Lévy, Senator Anna Maria Anders, Ambasador USA Paul W. Jones

↑ In the foreground from left to right: French Ambassador Pierre Lévy, Senator Anna Maria Anders, and U.S. Ambassador Paul W. Jones

Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision

On the occasion of the 200th anniversary of Tadeusz Kościuszko's death the Polish History Museum prepared the exhibition "Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision." The opening ceremony was attended by, for instance, Undersecretary of State in the Chancellery of the President of the Republic of Poland Wojciech Kolarski, Polish Senator Anna Maria Anders, U.S. Ambassador Paul W. Jones, French Ambassador Pierre Lévy, and Swiss Ambassador Andrej Motyl.

Prepared in the Polish and English, the exhibition was on display in Warsaw between 10 and 30 September on Krakowskie Przedmieście Street and from 4 October to 17 November in front of the National Bank of Poland on Powstańców Warszawy Square.

↑ Od lewej: Senator Anna Maria Anders, minister Wojciech Kolarski, Ambasador USA Paul W. Jones, Ambasador Francji Pierre Lévy

↑ From left to right: Senator Anna Maria Anders, Minister Wojciech Kolarski, U.S. Ambassador Paul W. Jones, and French Ambassador Pierre Lévy

i teksty korespondowały z atrakcyjnymi rozwiązaniami graficznymi oraz multimediami. Można było zobaczyć między innymi pomniki i kopce poświęcone Naczelnikowi oraz znaki pieniężne z wielu krajów świata.

Na multimedialnych ekranach widzowie oglądali animacje bitew z udziałem Kościuszki i animację komputerową, prezentującą wizerunki Naczelnika będące dziełem artystów z XVIII i XIX wieku, oraz fragmenty fabularnego filmu o Kościuszcze z 1938 roku.

Wizualnym znakiem rozpoznawczym wystawy była ponadtrzymetrowa rzeźba wyobrażająca głowę Tadeusza Kościuszki. W symboliczny sposób nawiązywała ona zarówno do antycznych bohaterów, jak i do głów prezydentów USA wykutych w masywie Mount Rushmore. Rzeźba cieszyła się popularnością wśród zwiedzających, którzy chętnie fotografowali się na jej tle.

Wystawę uzupełniała oferta edukacyjna obejmująca lekcje muzealne, aktywne oprowadzanie po wystawie,

This outdoor exhibition used modern exhibition means. The iconography, quotations, and texts corresponded to attractive graphic design and multimedia. The exhibition presented, for instance, monuments and mounds devoted to the Commander-in-Chief of the Kościusko Uprising and monetary marks from various countries.

On the multimedia screens the spectators could watch animations of battles fought with Kościusko's participation, a computer animation presenting the portraits of the Commander-in-Chief painted in the 18th and 19th century, and fragments of a 1938 feature about Kościusko.

The exhibition's visual symbol was the sculpture of Tadeusz Kościusko's head, which was over 3 meters tall. It was a symbolic reference to both antique heroes and the heads of the U.S. presidents carved in Mount Rushmore. The sculpture was popular with the visitors,

a także spaceru po Warszawie śladami insurekcji kościuszkowskiej. Opracowany został internetowy pakiet edukacyjny, a ponadto ukazały się okolicznościowa jednodniówka „Jesteśmy” oraz numer specjalny miesięcznika „Mówią Wieki”.

Wystawa „Tadeusz Kościuszko – Człowiek Idei” jest również dostępna w wersji internetowej na platformie Google Arts & Culture (www.wystawy.muzhp.pl).

Ekspozycja została objęta honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego i dofinansowana ze środków MKiDN i Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych.

Partnerzy wystawy: Narodowy Bank Polski, Dom Spotkań z Historią, Ambasada Stanów Zjednoczonych, Ambasada Francji, Instytut Francuski oraz Ambasada Szwajcarii. ■

many of whom had their photographs taken against its background.

The exhibition was supplemented with the educational offer which included museum lessons, guided tours, as well as walks in Warsaw following the traces of the Kościuszko Uprising. We also prepared an online educational package and published a special, one-off newspaper *Jesteśmy* [We exist] and a special issue of the monthly *Mówią Wieki*.

The exhibition “Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision” is also available online on the Google Arts & Culture platform (www.wystawy.muzhp.pl).

Minister of Culture and National Heritage Professor Piotr Gliński assumed honorary patronage over the exhibition, which was subsidized by this Ministry and the Polish Security Printing Works.

Partners: the National Bank of Poland, the History Meeting House, the U.S. Embassy, the Embassy of France, Institut Français, and the Embassy of Sweden. ■

GUSEN: granit i śmierć, pamięć i zapomnienie

Muzeum Historii Polski we współpracy z Fundacją Polsko-Niemieckie Pojednanie przygotowało międzynarodową wystawę o Gusen, największym niemieckim nazistowskim obozie systemu KL Mauthausen-Gusen, utworzonym na terenie Austrii. Był to jeden z najbardziej okrutnych obozów koncentracyjnych stworzonych przez III Rzeszę i miejsce zagłady kilkudziesięciu tysięcy przedstawicieli polskiej inteligencji oraz duchowieństwa. Pomimo tych przerażających statystyk historia obozu nie jest dobrze znana. Celem wystawy było przybliżenie dziejów obozu polskiemu i zagranicznemu odbiorcy oraz zwrócenie uwagi na postępującą degradację i celowe niszczenie obozowej infrastruktury.

Wystawa, przygotowana w kilku wersjach językowych (angielsko-francuskiej, angielsko-niemieckiej

Gusen: Granite and Death, Memory, and Oblivion

In cooperation with the Foundation for Polish-German Reconciliation, the Polish History Museum prepared an international exhibition about Gusen — the largest Nazi German camp in the KL Mauthausen-Gusen system established in Austria. It was one of the cruelest concentration camps created by the Third Reich and the place of death of a few dozen representatives of the Polish intelligentsia and clergy. Despite these horrifying statistics the history of the camp remains largely unknown to the public. The exhibition's objective is to make the Polish and foreign visitors familiar with the camp's history and point out that the camp infrastructure is falling into disrepair and is also being damaged on purpose.

Prepared in few language versions (French-English, German-English, and Polish-English), the exhibition

↑ → Wystawa na dziedzińcu
campusu Uniwersytetu
Wiedeńskiego

↑ → The exhibition
in the courtyard at the Campus
of the University of Vienna

i polsko-angielskiej), została pokazana w Parlamencie Europejskim w Brukseli (2–5 maja), w St. Georgen an der Gusen w Austrii, w okolicach dawnego obozu KL Gusen (30 kwietnia – 27 maja), na dziedzińcu kampusu Uniwersytetu Wiedeńskiego (29 maja – 7 lipca), w Centrum Holokaustu i Ludobójstwa w Johannesburgu (7 września – 7 października), oraz w Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu (2 października – 17 grudnia).

Wystawa powstała w ramach szerszego projektu, realizowanego przez Muzeum Historii Polski z inicjatywy podsekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Magdaleny Gawin, mającego na celu przywrócenie pamięci o obozie koncentracyjnym KL Gusen jako miejscu martyrologii polskiej inteligencji.

Wystawie towarzyszył film dokumentalny *Gusen – wojna o pamięć* w reżyserii Rafała Geremka.

W 2018 roku wystawa będzie prezentowana w wybranych muzeach martyrologicznych w Polsce. ■

was on display at the European Parliament in Brussels (2–5 May), in St. Georgen an der Gusen in Austria, near the former KL Gusen camp (30 April–27 May), in the courtyard at the campus of the University of Vienna (29 May–7 July), at the Johannesburg Holocaust & Genocide Centre (7 September–7 October), and at the Auschwitz-Birkenau State Museum in Oświęcim (2 October–17 December).

The exhibition was prepared within the framework of a larger project realized by the Polish History Museum on the initiative of Undersecretary of State in the Ministry of Culture and National Heritage Magdalena Gawin. Its objective is to revive the memory of the KL Gusen concentration camp as a site of the Polish intelligentsia's martyrology.

The exhibition is accompanied with the documentary *Gusen – wojna o pamięć* [Gusen: A War for Remembrance] directed by Rafał Geremek.

In 2018 the exhibition is to be displayed in selected martyrological museums in Poland. ■

← Od lewej: zastępca dyrektora Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau Andrzej Kacorzyk, zastępca dyrektora Muzeum Historii Polski Anna Piekarska

← From left to right: Deputy Director of the Auschwitz-Birkenau State Museum Andrzej Kacorzyk and Deputy Director of the Polish History Museum Anna Piekarska

→ Dyrektor MHP Robert Kostro podczas otwarcia wystawy w Parlamencie Europejskim w Brukseli

→ PHM Director Robert Kostro during the opening of the exhibition at the European Parliament, Brussels

Wojenne rozstania

Wystawa planszowa opowiadająca historie pięciu polskich rodzin, które symbolizują różne losy Polaków podczas II wojny światowej, przygotowana przez Muzeum Historii Polski dla Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Rodziny pochodziły zarówno z terenów włączonych do III Rzeszy i Generalnego Gubernatorstwa, jak i tych pod okupacją sowiecką. Każda opowieść była egzemplifikacją, a zarazem metaforą innego doświadczenia: dzieci odłączonych od rodziców, wywózki na

Separated by War

This board exhibition tells the story of 5 Polish families, which symbolize different lots of Poles during World War II. It was prepared by Polish History Museum for the Ministry of Foreign Affairs. The families presented came from territories incorporated into the Reich, the General Government, and the territories under the Soviet occupation. Each story is an exemplification and at the same time a metaphor of a different experience: separation of children from their parents, deportations

Syberię, przeżyć żydowskiej dziewczynki ukrywanej w katolickim sierocińcu i powojennej emigracji.

Materiał do wystawy został zebrany w ramach projektu „Rodziny rozdzielone przez historię”.

W 2017 roku ekspozycję można było zobaczyć w Gminnej Bibliotece Publicznej w Boguchwale (19 grudnia 2016 – 9 stycznia 2017), Willi Radogoszcz w Grodzisku Mazowieckim (13 stycznia – 16 lutego), Tucholskim Ośrodku Kultury (21 lutego – 16 marca), Urzędzie Miejskim w Kcyni (18 marca – 20 kwietnia), Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna w Szubinie (25 kwietnia – 30 czerwca), Krasnostawskim Domu Kultury (1–30 września) oraz Miejskim Domu Kultury w Szczeczeszynie (22–30 listopada). ■

to Siberia, the lot of a Jewish girl sheltered in a Catholic orphanage, and post-war emigration.

The material for the exhibition was collected within the project “Families Separated by History.”

In 2017 the exhibition was on display at the Communal Public Library in Boguchwała (19 December 2016–9 January 2017), the Radogoszcz Villa in Grodzisk Mazowiecki (13 January–16 February), the Tuchola Culture Centre (21 February–16 March), the Kcynia Town Hall (18 March–20 April), the Zenon Erdmann Szubin Region Museum in Szubin (25 April–30 June), the Krasnystaw Culture Centre (1–30 September), and the Municipal Culture Centre in Szczeczeszyn (22–30 November). ■

Przesuwanie Polski. Ziemie Zachodnie i Północne 1945–1948

Wystawa opowiadająca o dziejach powojennych migracji i zasiedlania Ziemi Zachodnich i Północnych.

Jednym z jej głównych wątków był skomplikowany proces integracji lokalnych społeczności współtworzonych przez grupy o odmiennych tradycjach i doświadczeniach – lwowiaków i wilniuków, reemigrantów z Zachodu, osadników z centralnej Polski oraz Ślązaków i Mazurów.

Wystawa zapoznawała z problemami dnia codziennego „polskiego Dzikiego Zachodu”, procesem tworzenia siatki lokalnych instytucji i organizacji oraz zespalałą rolę Kościoła. Pokazywała także, jak dokonywała się polonizacja zajmowanych terytoriów, jak wyglądała PRL-owska propaganda odnosząca się

Shifting Poland. Western and Northern Territories, 1945–1948

This exhibition discussed the history of the post-war migration and settlement in the Western and Northern Territories. One of the main themes was the complex process of the integration of the local communities, which consisted of groups differing in traditions and experiences — former inhabitants of Lvov and Vilnius, repatriates from the West, settlers from Central Poland, and Mazurs and Silesians.

The exhibition presented the everyday life in the “Polish Wild West”, the process of the formation of the network of local institutions and organizations, and the unifying role of the Church. It also showed the Polonization of those territories, communist Poland’s propaganda regarding the Recovered

do Ziem Odzyskanych oraz jak temat Ziem Zachodnich i Północnych funkcjonuje w polskiej pamięci zbiorowej i kulturze.

W 2017 roku wystawę zaprezentowano w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku (4 września – 23 października) oraz w Katolickim Centrum Kultury „Dobre Miejsce” w Warszawie (24 października – 29 listopada). ■

Territories, and also the functioning of the topic of Western and Northern Territories in Polish collective memory and culture.

In 2017 the exhibition was presented in the Maria Dąbrowska Public Library in Słupsk (4 September–23 October) and at the Dobre Miejsce Catholic Culture Centre in Warsaw (24 October–29 November). ■

1 Między Bugiem a Nysą

Between the Bug and Niesse Rivers

Pod koniec II wojny światowej i w pierwszych miesiącach pokoju toczyły się negocjacje polityczne, które na długo kształtowały polityczną mapę Europy. Najważniejszą rolę w nich przywódcy państw Wielkiej Trójki – USA, ZSRR i Wielkiej Brytanii. Stalin dążył do utrzymania wschodnich terytoriów II Rzeczypospolitej, które opierały na mocy paktu Ribbentrop-Mołotowa. Na konferencjach w Jaltie i Poczdamie postanowiono o przesunięciu państwa polskiego na zachód – nową granicę z ZSRR wyznaczył wyśliby lord, hrabia Curzon, a Polska otrzymała kasątem Niemiec nowe terytoria na północy i zachodzie (Pomorze Zachodnie i Gdańsk, Ziemię Lubuską, Śląsk Warmię i Mazury).

Winston Churchill (Wielka Brytania), Harry Truman (USA) oraz Józef Stalin (ZSRR) na konferencji w Poczdamie (19-VIII 1945 r.), w czasie której wyznaczono granicę polsko-niemiecką według linii Odra – Nysa Łużycka. Fot. PAP/Prezupolska.

Memorandum Blum Prze Politycznych, Ekonomicznych i Przemysłowych RP na uchodźstwie w sprawie stosunków polsko-niemieckich:

Polska musi [...] domagać się powrotu w granice swego państwa pewnych obszarów, które w ciągu wieków były historycznie z nią związane, które leżały w promieniu jej politycznego oddziaływania i które zrosły się z nią gospodarczo i ludnościowo w jedno pojęcie geograficzne, a których Niemcy [...] nie potrafili zagospodarować ani związać w jedność z przemiałami niemieckimi w dorzeczu Łaby.

Decyzje Wielkiej Trójki nakazywały się na wieloletni polsko-niemiecki spór o państwową i kulturową przynależność Ziem Zachodnich i Północnych. Podkreślano granicę z Niemcami formalizowaną już w decyzji RP z grudnia 1945 oraz ludowską narodową oraz związane z tym myślenie zachodnie. W latach wojny przytłumione terytoria na zachodzie i północy uznawano w koncepcjach formułowanych przez ówczesną RP za szkodliwe dla formy repatriacji repatriantów oraz sposobu na wzmocnienie potencjału gospodarczego państwa i poprawę położenia materialnego Polaków.

LEGENDA:
— granica państwa polskiego 1918-1939
— granica państwa polskiego po II wojnie światowej
— granica państwa polskiego po II wojnie światowej

Podczas negocjacji kłówały się dwie wzięte polsko-niemieckiego podziału zachodnich granicy Polski – wschód Nysy Łużyckiej oraz wschód Nysy Łużyckiej, wybór między nimi oznaczał m.in. decyzję o politycznej przynależności cennego gospodarstwa Dolnego Śląska.

Podjęcie kwestii za udział w walkach o Kłodzki, 1945. Zbiory Olsztyn, „Przegląd” i „Przegląd”.

At the end of the Second World War and in the first months of peace, political negotiations are ongoing that would form the political map of Europe for a long time. The most important political voices belong to leaders of the Big Three: the U.S., the USSR and Great Britain. Stalin strives to retain eastern territories of the pre-war Second Republic; that the east occupied as a result of the Hitler-Stalin Pact (the Molotov-Ribbentrop Pact). At the Yalta and Potsdam Conferences, the shift to the west of the Polish nation is decided upon – a new border with the USSR is demarcated along the so-called Curzon Line while Poland, at the expense of Germany, obtains new territories in the north and west (West Pomerania and Gdańsk, the Lubusz Land, Silesia, Warmia and Mazuria).

Poles in the Great War, 1914–1918

The focus of this exhibition was the Polish service in the ranks of foreign armies and the Polish Legions.

Additionally, emphasis was laid on the everyday life on Polish territories during World War I. The visitors could see unique photographs taken during that period, wartime-press, iconography, and selected fragments of memoirs and diaries of those who fought on different front lines and those who tried to lead a normal life, for instance, Paweł Hulka-Laskowski, Maria Dąbrowska, Michał Krystyn Pawlikowski, Laura Turczynowicz, and Ferdynand Goetel. The visitors could also see postcards as well as propaganda artwork and posters devoted to the lot of the Polish population and the restoration of independence (the exhibits came from the PHM collection).

Owing to the initiative of the Polish Institute in Kyiv, in 2017 the Ukrainian-language version of the exhibition was presented at the Saint Sophia's Cathedral, Kyiv during 10 November–3 December. The exhibition was accompanied with a special one-off newspaper devoted to the restoration of independence, prepared by the PHM and the Institute. ■

Wielka Wojna Polaków 1914–1918

Głównym tematem wystawy była służba Polaków w szeregach obcych armii oraz w legionach. Dodatkowo akcent położono na życie codzienne na ziemiach polskich w czasie I wojny światowej. Zwiedzający mogli zobaczyć unikatowe zdjęcia z czasów wojny, przegląd ówczesnej prasy, ikonografię oraz wybrane fragmenty z pamiętników i dzienników osób biorących udział w walkach na różnych frontach oraz ludzi starających się prowadzić normalne życie, m.in. Pawła Hulki-Laskowskiego, Marii Dąbrowskiej, Michała Kryspina Pawlikowskiego i Laury Turczynowicz, Ferdynanda Goetla. Na wystawie zaprezentowano również pocztówki, grafiki i plakaty propagandowe poświęcone losom ludności polskiej oraz odzyskaniu niepodległości, znajdujące się w zbiorach Muzeum Historii Polski.

W 2017 roku ukraińska wersja wystawy – dzięki inicjatywie Instytutu Polskiego w Kijowie – została zaprezentowana w Soborze Mądrości Bożej w Kijowie w dniach 10 listopada – 3 grudnia. Wystawie towarzyszyła przygotowana przez MHP i Instytut okolicznościowa jednodniówka poświęcona tematyce odzyskania niepodległości. ■

Kobiety Niepodległości

„Kobiety Niepodległości” to wystawa planszowa przygotowana przez Muzeum Historii Polski z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości.

Celem wystawy jest ukazanie udziału kobiet w walce o niepodległość Polski w okresie zaborów i powiązanie tej problematyki z szeroko rozumianą emancypacją kobiet na ziemiach polskich, oraz pokazanie roli kobiet w okresie I i II wojny światowej, latach międzywojennych a także w opozycji demokratycznej w czasach PRL. Opowieść o aktywności i sukcesach polskich kobiet staje się jednocześnie pretekstem do zapoznania odbiorcy z historią Polski od upadku Rzeczypospolitej w końcu XVIII wieku, aż po powstanie „Solidarności” i upadek rządów komunistycznych. Wystawa prezentuje sylwetki kilkudziesięciu kobiet, które odegrały wielką rolę w historii tworzenia się polskiego narodu i polskiej tożsamości. Działając w różnych dziedzinach – w polityce, nauce, edukacji, kulturze, gospodarce i wojskowości – zmieniały losy lokalnych społeczności i całego społeczeństwa.

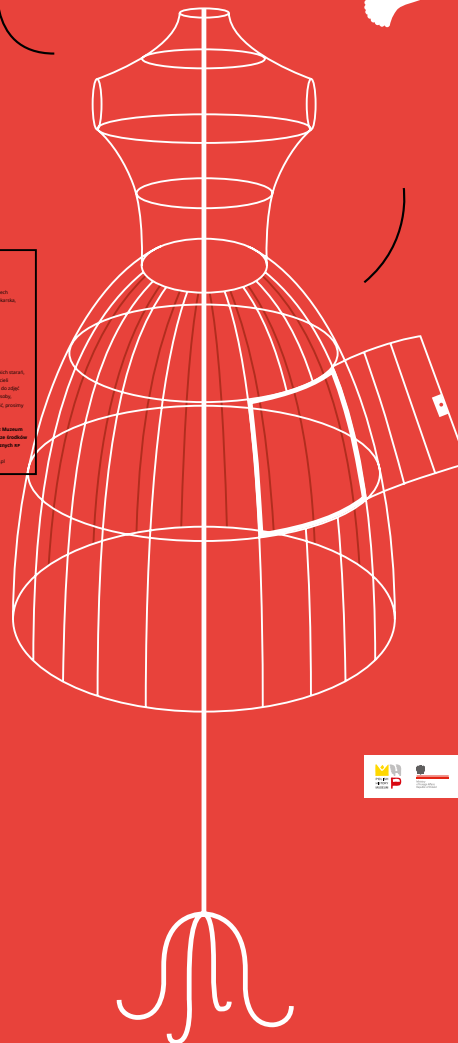
Wystawie towarzyszy bogato ilustrowany katalog oraz prezentacja multimedialna.

Wystawa skierowana jest do odbiorcy zagranicznego, a więc mającego często bardzo małe pojęcie o dziejach Polski. Ekspozycja, w różnych wersjach językowych, jest prezentowana w różnych krajach za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych i instytucji polskich. Projekt zrealizowany został na zlecenie i ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. ■

KOBIETY NIEPODLEGŁOŚCI

Organizacja: Muzeum Historii Polski
Współorganizacja: Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Ambasada RP w Warszawie, Ambasada RP w Londynie
Projekt graficzny: Anna Piłkowska
Wydanie: 2017
Wystawa programowana przez: Muzeum Historii Polski, Oddziałowe Biuro Wystaw Artystycznych w Warszawie, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP
www.muzeumhi.org.pl

REPRESJE, OGRANICZENIA SWOBÓD POLITYCZNYCH I OBYWATELSKICH

MARIA SKŁODOWSKA-CURIE: KOBIECI I NAUKA

Wzrost rzymsko-katolicki

Podjęły od szczytu lat sześćdziesiątych XIX w. kobiety mogły uzyskać wykształcenie na poziomie średnim. W szkołach rzymsko-katolickim i protestanckim prawnie uczestniczyły do państwowych gimnazjów żeńskich z językiem wykładowym rzymskim lub niemieckim. W zabiorze rzymskim większość uczących się dziewcząt stało było za zaborem kilkanaście procent ogółu kobiet, wybierając jednak szkoły prywatne. Ich uczestniczenie dało im prawo do nauki w gimnazjach i liceach. Wstąpiła na uniwersytet, podobnie jak w większości krajów europejskich, był kobietom zabroniony.

W 1883 r. powstała w Warszawie Rzymsko-Katolicka Szkoła Lekarska, którego założycielkami były wybitne uczennice z gimnazjów prywatnych. Wykładowcami były wybitne uczennice, a w zajęciach uczestniczyć mogły kobiety.

Marie Skłodowska-Curie

Marie Skłodowska-Curie urodziła się w Warszawie. Studiowała w Lizjanskim i w Paryżu. Jej rodzice byli nauczycielami. Marie Skłodowska-Curie była pierwszą kobietą, która otrzymała dwie nagrody Nobla. Jej prace z fizyką i chemią przetrwały. Marie Skłodowska-Curie była pierwszą kobietą, która otrzymała dwie nagrody Nobla. Jej prace z fizyką i chemią przetrwały.

Women of Independence

“Women of Independence” is an exhibition prepared by the Polish History Museum on the occasion of the 100th anniversary of the restoration of Polish independence.

The exhibition consists of boards that present Polish women’s participation in the pro-independence struggle during the partitions, linking this subject matter with broadly-defined emancipation of women on Polish lands. The visitors also learn about women’s role during WWI and WWII, during the interwar period and in the democratic opposition in the People’s Republic of Poland. The story of the activity and successes of Polish women becomes a pretext to familiarize the visitors with the history of Poland after the fall of Poland in the late 18th century and until the establishment of Solidarity and the fall of communism. The exhibition presents profiles of a few dozen women who played a great role in the history of the creation of the Polish nation and identity. Active in various fields — in politics, science, education, culture, economy, and the military, they altered the lot of the local communities and the whole society.

The exhibition is accompanied with a richly-illustrated catalogue and a multimedia presentation.

The exhibition is addressed to a foreign audience, which often has little idea about the history of Poland. Prepared in various language versions, it is presented in different countries through the agency of Polish diplomatic posts and Polish institutes. This project was commissioned and financed by the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland. ■

Droga do Indii. Polskie osiedla w Balachadi i Valivade 1942-1948

Wystawa planszowa przedstawiała losy polskiej ludności cywilnej ewakuowanej w 1942 roku z ZSRS do Iranu wraz z Armią Andersa. Spośród ponad 40 tysięcy cywilów około 6 tysięcy znalazło schronienie w Indiach, gdzie powstały dwa stałe osiedla – w Balachadi i Valivade.

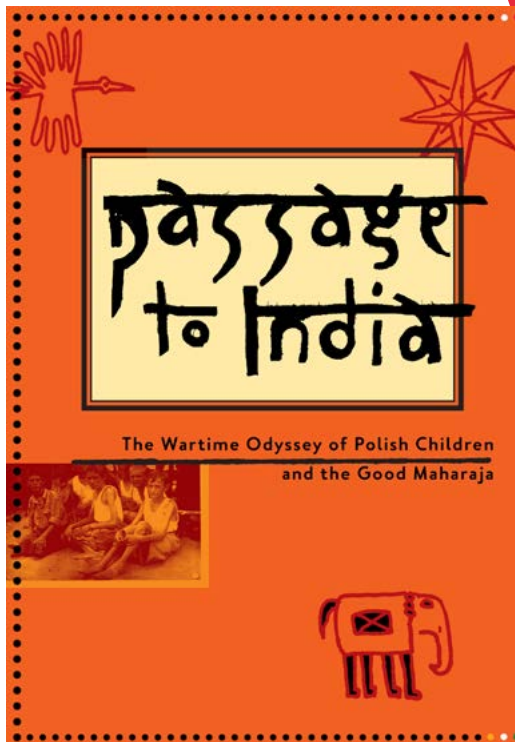
Ekspozycja pokazywała najważniejsze aspekty życia w ośrodkach – szkołę, harcerstwo, działalność kulturalną; był również wątek relacji polsko-hinduskich.

Wystawę zaprezentowano w polskim salonie na terenie Mahatma Mandir Convention Centre w Gandhinagarze podczas szczytu gospodarczego Vibrant Gujarat 2017 w dniach 9-13 stycznia, w którym uczestniczyła polska delegacja pod przewodnictwem wicepremiera prof. Piotra Glińskiego. ■

Jan Karski. Człowiek wolności

Ekspozycja, przygotowana w 2012 roku, ilustruje życie i dorobek legendarnego emisariusza Jana Karskiego. Wystawa wciąż cieszy się zainteresowaniem i jest prezentowana w różnych miejscach na świecie.

Na 22 planszach przedstawiono zdjęcia, dokumenty oraz opis życia i działalności Karskiego, który jako naoczny świadek informował aliantów m.in. o eksterminacji Żydów przez hitlerowskie Niemcy.

Passage to India: The Wartime Odyssey of Polish Children and the Good Maharaja

This board exhibition presented the lot of the Polish civilians evacuated in 1942 with the Anders Army from the USSR to Iran. From the over 40,000 civilians approx. 6,000 found shelter in India, where

W 2017 roku wystawę można było zobaczyć w Holocaust Museum & Education Center of Southwest Florida w Stanach Zjednoczonych (2 stycznia – 5 maja) oraz w The Sir Duncan Rice Library na Uniwersytecie w Aberdeen w Szkocji (16 października – 5 listopada). ■

2 permanent settlements were established — in Balachadi and Valivade.

The exhibition presented the key aspects of life in those centers — the school, the scouting movement, and the cultural activity, as well as the Polish-Indian relations.

The exhibition was on display in the Polish room at the Mahatma Mandir Convention Centre in Gandhinagar during the Vibrant Gujarat Global Summit (9–13 January 2017), which was also attended by a Polish delegation led by Deputy Prime Minister Piotr Gliński. ■

The World Knew: Jan Karski's Mission for Humanity

Prepared in 2012, this exhibition illustrates the life and legacy of the legendary emissary Jan Karski. Still inspiring interest, the exhibition has been presented in many places around the globe.

The 22 boards present photographs and documents, discussing the life and activity of Karski, who as eye witness informed the Allies about, for instance, the extermination of Jews conducted by Nazi Germany.

In 2017 the exhibition was on display at the Holocaust Museum & Education Centre of Southwest Florida, USA (2 January–5 May) and at the Sir Duncan Rice Library at the University of Aberdeen, Scotland (16 October–5 November). ■

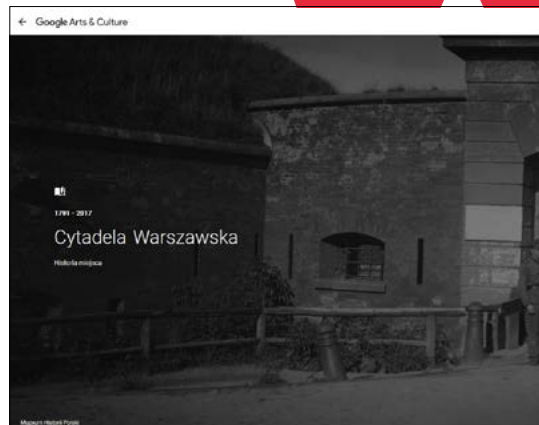
①

Wystawy na platformie Google Arts & Culture

W 2017 roku opublikowano cztery wystawy internetowe na platformie Google Arts & Culture (www.wystawy.muzhp.pl).

Wystawa „GUSEN: granit i śmierć, pamięć i zapomnienie” ma na celu przywrócenie pamięci o obozie koncentracyjnym KL Gusen jako miejscu martyrologii polskiej inteligencji. Multimedialna ekspozycja jest uzupełnieniem mobilnej wystawy o tym samym tytule. ①

Wystawa „Cytadela Warszawska. Historia miejsca” zawiera m.in. mało znane archiwalne fotografie przedstawiające miejsce, w którym powstanie stała siedziba Muzeum Historii Polski. Ekspozycja prezentuje dzieje Cytadeli od czasów jej budowy do współczesności. ②

②

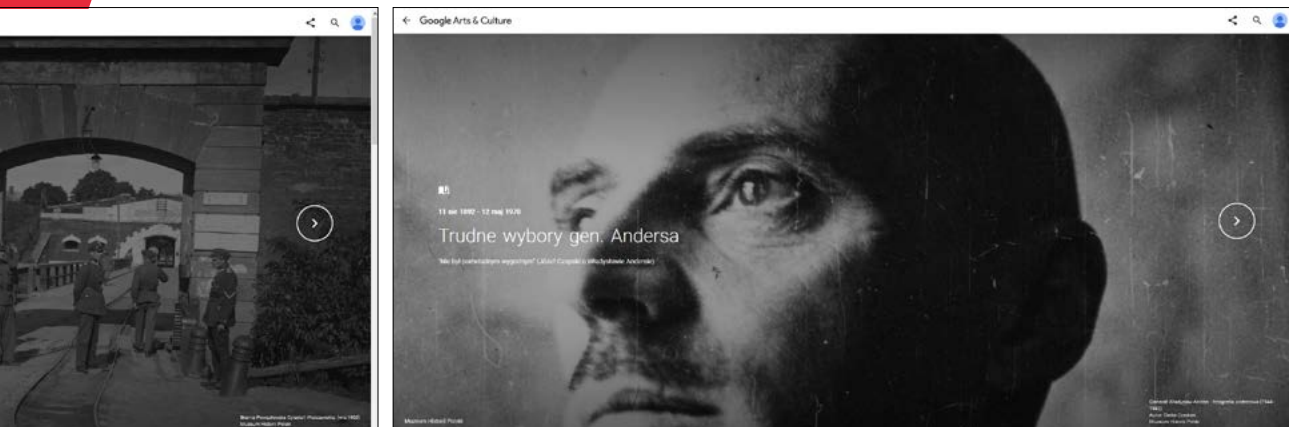
Exhibitions on the Google Arts & Culture Platform

In 2017 we published 4 online exhibitions on the Google Arts & Culture Platform (www.wystawy.muzhp.pl).

The exhibition “Gusen: Granite and Death, Memory, and Oblivion” is to restore the memory of the KL Gusen concentration camp as a place of the Polish intelligentsia's martyrology. This multimedia exhibition is supplementary to the mobile exhibition under the same title. ①

The exhibition “The Warsaw Citadel: History of the Site” contains, for instance, largely unknown photographs of the place where the future building of the Polish History Museum is to be erected. The exhibition presents the history of the Citadel since its construction to the present times. ②

③

Wystawę „Trudne wybory gen. Władysława Andersa” odsłonięto w 125. urodziny generała. Wystawa przedstawia losy generała Andersa na tle wydarzeń historycznych, takich jak kampania wrześniowa, podpisanie układu Sikorski–Majski, utworzenie armii, ewakuacja polskiej ludności cywilnej z terenu Związku Sowieckiego czy bitwa o Monte Cassino. ③

Wystawa „Tadeusz Kościuszko – Człowiek Idei” udostępniona została z okazji Roku Kościuszki. Prezentuje zarówno znane, jak i nieznanne epizody z biografii Naczelnika, wielkie dokonania inżynieryjne, zwycięskie oraz przegrane bitwy. Część ekspozycji poświęcono prywatnemu życiu Kościuszki: miłości i pasjom, którym się oddawał.

Aktualnie na platformie Google Arts & Culture jest dostępnych 17 wirtualnych wystaw przygotowanych przez Muzeum Historii Polski. ■

The exhibition “General Władysław Anders: Difficult Choices” was opened on his 125th birthday. It presents General Anders' biography against the background of historical events, such as, the September Campaign of 1939, the signing of the Mayski-Sikorski Agreement, the formation of the Armed Forces in the East, the evacuation of Polish civilians from the territory of the USSR, and the Battle of Monte Cassino. ③

The exhibition “Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision” was launched on the occasion of the Kościuszko Year. It presents both known and unknown episodes in the Commander-in-Chief's biography, great engineering achievements, and battles won and lost. A part of the exhibition is devoted to Kościuszko's private life: his love and passions.

At present there are 17 virtual exhibitions prepared by Museum available on the Google Arts & Culture Platform. ■

From Poland with Love

Wystawa zorganizowana przez Miasto st. Warszawa, Fundację im. Ronalda Reagana w Polsce i Dom Spotkań z Historią opowiadała o wdzięczności Polaków za pomoc Stanów Zjednoczonych w odzyskaniu niepodległości w 1918 roku. Wyrazem tej wdzięczności była m.in. licząca 111 tomów *Deklaracja Podziwu i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych*, którą w 1926 roku podpisało 5,5 mln Polaków (blisko 20 proc. ludności kraju). Ekspozycja składała się z czterech wielkoformatowych instalacji przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie oraz prezentacji multimedialnej w Domu Spotkań z Historią.

Wystawę można było oglądać w dniach od 18 października 2017 do 14 stycznia 2018 roku. Muzeum Historii Polski było partnerem wystawy. ■

From Poland with Love

Organized by the City of Warsaw, the Ronald Reagan Foundation in Poland, and the History Meeting House, this exhibition talks about Polish gratitude to the United States for the latter's help in the restoration of Polish independence in 1918. One of the expressions of this gratitude was the 111-volume *Declaration of Admiration and Friendship for the United States*, which was signed in 1926 by 5.5 million Poles (nearly 20 percent of the population). The exhibition consists of 4 large-format installations on Krakowskie Przedmieście Street in Warsaw and a multimedia presentation at the History Meeting House.

The exhibition was on display between 18 October 2017 and 14 January 2018, with the PHM as one of the partners. ■

Józef Piłsudski – Pierwszy Dziadek Niepodległej

Od 14 listopada do 22 grudnia w Warszawie zaprezentowano wystawę przygotowaną przez Stowarzyszenie Wolnego Słowa we współpracy z Muzeum Historii Polski.

Ekspozycja składała się z 42 plansz ze zdjęciami i opisami tworzącymi opowieść o Marszałku, jego wkładzie w odzyskanie niepodległości w 1918 roku oraz o jego życiu prywatnym, pasjach, upodobaniach i osobach, z którymi był związany.

W uroczystym otwarciu wzięła udział m.in. wnuczka Marszałka Joanna Jaraczewska-Onyszkiewicz. ■

Józef Piłsudski: First Granddad of Independent Poland

Prepared by the Association of the Free Word in cooperation with the Polish History Museum, the exhibition was on display between 14 November and 22 December in Warsaw.

The exhibition consisted of 42 boards with photographs and captions which told the story of the Marshal, his contribution to the reinstatement of Polish independence in 1918, his personal life, passions, preferences, and people he was associated with.

The official opening ceremony was attended by, for instance, Marshal's granddaughter, Joanna Jaraczewska-Onyszkiewicz. ■

Od lewej: wnuczka Marszałka Józefa Piłsudskiego Joanna Jaraczewska-Onyszkiewicz, prezes Stowarzyszenia Wolnego Słowa Wojciech Borowik, dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro

From left to right: Marshal Józef Piłsudski's granddaughter Joanna Jaraczewska-Onyszkiewicz, Association of the Free Word Chairman Wojciech Borowik, and Polish History Museum Director Robert Kostro

46

**Educational
Projects**

**Projekty
edukacyjne**

Piastodzieje i Jagiellada

„Piastodzieje” i „Jagiellada” to cykliczny projekt historyczno-teatralny. Jego głównym celem było rozbudzenie w dzieciach, które jeszcze nie uczą się historii w szkole, zainteresowania tą dziedziną. Scenariusze, pisane z myślą o najmłodszych, w przystępny sposób opowiadały dzieje rodu Piastów i Jagiellonów. Każde spotkanie składało się z dwóch części: przedstawienia oraz warsztatów plastycznych.

History of the Piasts and History of the Jagiellonians

“History of the Piasts” and “History of the Jagiellonians” are cyclical historical-drama projects focused on making children too young to study history in school interested in this field of knowledge. Written with children in mind, the scripts tell the history of the Piasts and Jagiellonians. Every meeting comprises 2 parts: a performance and art workshops.

Program edukacyjny „Piastodzieje” był adresowany do rodzin z dziećmi w wieku 5–9 lat. W ramach projektu uczestnicy poznali historię dziesięciu władców Polski, m.in. Mieszka I oraz pierwszego króla Polski, Bolesława Chrobrego. Efektem warsztatów plastycznych było stworzenie własnego teatrzyku kukiełkowego.

„Jagiellada” to projekt skierowany do rodzin z dziećmi w wieku 6–10 lat. Uczestnicy weekendowych spotkań poznawali ciekawe wydarzenia z życia władców z dynastii Jagiellonów.

Spektakle teatralne w ramach cyklu „Jagiellada” i „Piastodzieje” realizował Teatr Wolandejski. ■

The “History of the Piasts” educational program is addressed to families with children aged 5–9. Within the project the participants learn about the history of 10 Polish Kings and Princes, for instance, Mieszko I and Bolesław I the Brave, the 1st King of Poland. The art workshops are designed to create a puppet show.

The “History of the Jagiellonians” is a project addressed to families with children, aged 6–10. The participants of these weekend meetings learn about interesting events from the life of Jagiellonian Dynasty kings.

The theatre shows within the framework of the “History of the Piasts” and “History of the Jagiellonians” projects have been performed by the Wolandejski Theatre. ■

Konkurs plastyczny „Piastowskie pary”

Muzeum zorganizowało ogólnopolski konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych, którego celem było przygotowanie portretu wybranej pary królewskiej z dynastii Piastów. Na konkurs wpłynęło 3300 prac ze szkół w całej Polsce, a także ze szkół polonijnych. Prace były oceniane w dwóch kategoriach: klasy I–III oraz klasy IV–VI. Jury przyznało 10 nagród i 23 wyróżnienia.

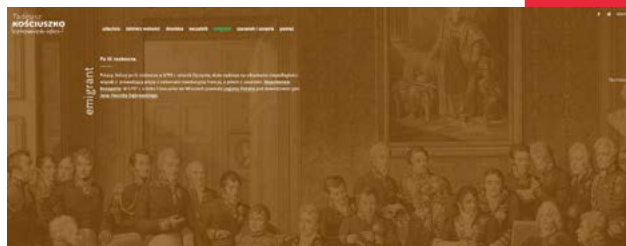
Uroczyste podsumowanie i wręczenie nagród odbyło się 27 maja 2017 roku w Muzeum Historii Polski, a nagrodzone prace zostały zaprezentowane publiczności i wydane w specjalnej publikacji pokonkursowej. ■

“Royal Couples” art competition

The Museum organized a nationwide art competition for primary schools students, who were asked to portray a royal couple from the Piast dynasty. 3,300 artworks were sent in from schools across Poland as well as from Polish schools abroad. The works were evaluated in 2 categories: grades 1–3 and grades 4–6. The jury granted 10 awards and 23 distinctions.

The official summing up of the project and the award ceremony took place on 27 May 2017 at the Polish History Museum, with the awarded works presented to the public and published in a special post-competition publication. ■

Internetowy pakiet edukacyjny „Tadeusz Kościuszko – Człowiek Idee”

Pakiet ma charakter interdyscyplinarny, a punktem wyjścia do omówienia poszczególnych tematów jest życiorys Tadeusza Kościuszki. Cezurami dla poszczególnych części pakietu, ułożonych zgodnie z chronologią biografii bohatera, są znaczące daty z historii Polski i historii powszechnej. Pod adresem www.kosciuszko.muzhp.pl znajduje się materiał adresowany do wszystkich zainteresowanych historią, w szczególności zaś do uczniów szkół ponadpodstawowych i nauczycieli. Ważną częścią pakietu jest moduł „Baza wiedzy”, który zawiera słowniki (biograficzny i pojęć), zbiór cytatów, propozycje trzech spacerów po Warszawie i Krakowie oraz materiały dydaktyczne skierowane do nauczycieli (propozycje scenariuszy lekcji oraz opracowania źródeł).

Gry miejskie i przestrzenne

W ofercie edukacyjnej Muzeum Historii Polski znajdują się dwie gry przestrzenne: *Odkryj II RP*, w której uczestnicy udają się w podróż po dwudziestolecie międzywojennym, i *Dekada 79-89*, prezentująca życie w ostatniej dekadzie PRL-u. Gry są wypożyczane bezpłatnie, a szkoły ponoszą jedynie koszty transportu.

“Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision” online educational package

This package has an interdisciplinary character, with Tadeusz Kościuszko’s biography serving as a starting point for discussing the individual topics. Arranged according to the chronology of Kościuszko’s biography, important dates in Polish and general history serve as the turning points for the individual parts of the package. This educational material, addressed to everybody interested in history, particularly to students of secondary schools and teachers, is available at www.kosciuszko.muzhp.pl. An important element of our package is the Knowledge Base module, which contains a biographical dictionary, a glossary, a collection of quotations, routes of 3 walking tours in Warsaw and Cracow, and teaching materials addressed to teachers (lesson plans and source editions).

Location-based and urban games

There are two location-based games in the PHM educational offer: “Discover the Second Polish Republic,” where the participants go in a journey through the interwar period, and “Decade 1979–1989,” which presents life during the final decade of communist Poland. The games can be hired out free of charge, with the schools covering only the transportation costs.

Lekcje muzealne

Muzeum Historii Polski prowadzi zajęcia muzealne dla przedszkoli oraz lekcje muzealne dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Instytucja ma w swojej ofercie 30 różnorodnych tematów lekcji i warsztatów, opracowanych na podstawie autorskich konspektów. Scenariusze zajęć są zgodne z obowiązującą podstawą programową. W 2017 roku udział w takich lekcjach wzięło ponad 3000 uczniów.

Oferta jest także skierowana do osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych; lekcje muzealne odbywają się na terenie szpitali dla dzieci. Muzeum prowadzi stałą współpracę z Instytutem „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”. ■

Museum lessons

The Polish History Museum offers museum lessons for kindergartens, primary schools, and secondary schools. In our offer there are 30 different topics of lessons and workshops, based on authorial scripts and complying with the core curriculum. Over 3,000 students participated in such lessons in 2017.

This offer is also addressed to individuals with special educational needs; the museum lessons are also held in children's hospitals. The Museum is in constant cooperation with the Children's Memorial Health Institute. ■

Dzieje (się) na scenie!

Muzeum realizuje także wyjątkowe lekcje muzealne, do których wprowadzeniem jest krótkie przedstawienie teatralne, będące próbą odtworzenia minionej rzeczywistości. W ofercie Muzeum znajdują się następujące lekcje tematyczne: „Legendy miejskie”, „Początki państwa polskiego” i „I wolna elekcja”. ■

Spacery

Specjalną ofertę edukacyjną stanowią historyczne spacery po Warszawie, m.in. śladami insurekcji kościuszkowskiej czy wydarzeń nocy listopadowej 1830 roku. ■

Oferta edukacyjna dla dorosłych

W ramach popularyzowania historii dział edukacyjny Muzeum prowadzi wykłady historyczne dla seniorów w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz dla podopiecznych ośrodków pomocy dziennej i zakładów opiekuńczych. ■

History on Stage

Museum also organizes unique museum lessons which begin with a short introductory performance which attempts to recreate the reality of bygone times. The Museum offers lessons about urban legends, the beginning of the Polish state, and the first Free Election. ■

Walks

A special element of our educational offer are historical walks in Warsaw, for instance, following the traces of the Kościuszko Uprising or the events of the night that started the November Uprising. ■

Educational offer for adult learners

Within the framework of promoting history the Museum's education department organizes historical lectures for seniors as part of the University of Third Age and for adults looked after in day care centers and nursing homes. ■

54 Projekty mi

ędzynarodowe International Projects

III Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski

Hasło przewodnie kongresu, który odbył się w dniach 11–14 października w Krakowie, brzmiało: „Dawna Rzeczpospolita: historia – pamięć – dziedzictwo”. Muzeum Historii Polski było jednym ze współorganizatorów wydarzenia, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kongres to cykliczne, odbywające się co pięć lat, spotkanie uczonych z całego świata, którzy w swych badaniach zajmują się polską historią, kulturą, sztuką i nauką. W zjeździe wzięło udział ponad 1000 uczestników z niemal 40 krajów. Celem spotkania było zgromadzenie w jednym miejscu osób zainteresowanych fenomenem Dawnej Rzeczypospolitej oraz tym, jaką pozostawiła po sobie pamięć w następnych wiekach.

Podczas obrad uczestnicy dyskutowali o dziejach nowożytnego państwa polsko-litewskiego na tle historii powszechnej i próbowali odpowiedzieć m.in. na pytanie, na ile Dawna Rzeczpospolita była państwem unikalnym, a na ile jej dzieje były podobne do historii państw sąsiednich, bądź też leżących w innych częściach Europy i świata.

Third Congress of International Researchers of Polish History

The Polish-Lithuanian Commonwealth: History — Memory — Legacy was the guiding theme of the Congress, held between 11–14 October in Cracow. The Polish History Museum was one of the organizers of that event, which was subsidized by the Ministry of Culture and National Heritage.

The Congress is a cyclical event organized once every 5 years. It attracts researchers from all over the world who study Polish history, culture, art, and science. The Congress was attended by over 1,000 people from nearly 40 countries. The objectives was to assemble those interested in the phenomenon of the Commonwealth and how it was remembered during the centuries that followed.

During the sessions the participants discussed the history of the modern Polish-Lithuanian Commonwealth against the background of general history and tried to answer certain questions, for instance: To what extent was the Polish-Lithuanian Commonwealth a unique state? To what degree did its history resemble that of the neighboring states and other countries in Europe and elsewhere?

Muzeum Historii Polski w ramach kongresu zorganizowało sesję naukową „Dawna Rzeczpospolita: dziedzictwo, które łączy czy dzieli”, moderowaną przez profesorów Michała Kopczyńskiego (MHP) i Igora Kąkolewskiego (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie). ■

Within the framework of the Congress, the Polish History Museum organized a session entitled “The Polish-Lithuanian Commonwealth: a Legacy that Unites or Divides?,” moderated by professors Michał Kopczyński (PHM) and Igor Kąkolewski (Centre for Historical Research in Berlin of the Polish Academy of Sciences). ■

↑ Wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Magdalena Gawin

↑ Deputy Minister of Culture and National Heritage Professor Magdalena Gawin

Prof. Robert I. Frost
Professor Robert I. Frost

Fundusz Stypendialny

W 2017 roku Muzeum zrealizowało X edycję Funduszu Stypendialnego, w której nagrodzono 12 projektów badawczych oraz przedsięwzięć propagujących za granicą wiedzę o dziejach Polski.

Oferta była adresowana do cudzoziemców, którzy w swoich badaniach zajmują się historią Polski. Wśród stypendystów znaleźli się przedstawiciele Azerbejdżanu, Białorusi, Niemiec, Rosji, Ukrainy i Węgier. W sumie w latach 2007–2017 Muzeum wyróżniło 154 stypendystów z całego świata. ■

Scholarship fund

In 2017 the Museum realized the 10th edition of the Scholarship Fund. The funds were assigned to 12 research projects and enterprises promoting knowledge about Polish history abroad.

The offer was addressed to foreigners who carry out research on Polish history. Among this year's winners were representatives of Azerbaijan, Belarus, Germany, Russia, Ukraine, and Hungary. During 2007–2017 the total of 154 individuals from around the world were granted sums from the scholarship fund. ■

Uczestnicy konferencji „Przywracanie zapomnianej historii...”

Przywracanie zapomnianej historii. Wyobrażenia o Europie Środkowo- -Wschodniej w anglosaskich podręcznikach akademickich

Od 2011 roku MHP jest współorganizatorem cyklu konferencji dla historyków z całego świata, którzy zajmują się dziejami Polski i Europy Środkowo-Wschodniej. Celem tych spotkań jest propagowanie spojrzenia na historię Europy Środkowo-Wschodniej, a w szczególności historię Polski, z poszanowaniem prawdy historycznej i poprawienie wizerunku Polski w zagranicznym świecie akademickim. Podczas konferencji wybitni specjaliści dokonują analizy zagranicznych wydawnictw (przede wszystkim podręczników akademickich) a zasadniczym celem spotkań jest niedopuszczenie do publikacji tekstów, które przekłamują historię Polski i Europy Środkowej. XV edycja konferencji odbyła się w dniach 9–24 czerwca. Głównym organizatorem cyklu była Fundacja Przestrzeni Obywatelskiej i Polityki Społecznej. ■

Participants of the “Recovering Forgotten History...” conference

Recovering Forgotten History. The Image of East-Central Europe in English-Language Academic and Textbooks

Since 2011 the PHM has been a co-organizer of a cycle of conferences for historians from all over the world who study the history of Poland and Central-Eastern Europe. The objective of these meetings is to promote looking at the history of this part of Europe, particularly Poland, with respect for historical truth and also to improve Polish reputation in the foreign academic world. During the conference esteemed specialists analyze foreign publications (predominantly academic course books), with the basic objective to prevent the publication of the texts which falsify the history of Poland and Central Europe. The 15th edition of the conference was held during 9–24 June, with the Civic Space and Social Policy Foundation as the main organizer of the cycle. ■

Pomnik Henryka Sławika i Józsefa Antalla w Warszawie i Budapeszcie

Muzeum wzięło udział w upamiętnieniu działalności polskiego działacza społecznego Henryka Sławika i węgierskiego polityka Józsefa Antalla, którzy w czasie II wojny światowej nieśli pomoc uchodźcom z okupowanej Polski, w tym pięciu tysiącom Żydów. We współpracy z partnerami węgierskimi odświeżono dwa pomniki – w Warszawie i Budapeszcie. Pierwszy z nich został postawiony w Dolince Szwajcarskiej w 2016 roku, drugi zaś został odświeżony 26 czerwca 2017 roku w Budapeszcie przez marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego i szefa parlamentu Węgier László Kövéra. ■

Henry Sławik and József Antall monuments in Warsaw and Budapest

The Museum participated in the commemoration of the activity of Polish social activist Henryk Sławik and Hungarian politician József Antall, who during World War II helped refugees from occupied Poland, including 5,000 Jews. Two monuments were unveiled in cooperation with the Hungarian partners: one in Warsaw, and the other one in Budapest. The former one was placed in 2016 in a small park in Warsaw known as the Swiss Valley, while the latter was unveiled on 26 June 2017 in Budapest by marshal of the Polish Parliament Marek Kuchciński and László Kövér, the Speaker of the National Assembly of Hungary. ■

Współpraca z platformą Pol-Int

Muzeum jest partnerem platformy internetowej Pol-Int – „Studia-o-Polsce. Interdyscyplinarnie. Komunikacja i informacja naukowa” (www.pol-int.org), założonej i prowadzonej przez Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz Collegium Polonicum w Słubicach. Projekt umożliwia wymianę wiedzy, doświadczeń oraz kontaktów między specjalistami z różnych dziedzin nauki, zajmującymi się studiami o Polsce. Platforma pozwala również na udostępnianie na forum międzynarodowym wyników badań interdyscyplinarnych prowadzonych w Polsce i na świecie oraz wspiera tworzenie sieci kontaktów i nawiązywanie międzynarodowych partnerstw naukowych. Muzeum współpracuje przy wymianie informacji o projektach, konferencjach i seminariach o tematyce związanej z historią Polski. ■

Under a Common Sky – Ethnic Minorities in the Commonwealth of Poland and Lithuania

Sesja była częścią Szóstego Międzynarodowego Kongresu Polonistycznego zorganizowanego przez Polski Instytut Naukowy w Ameryce (PIASA), Polską Akademię Umiejętności oraz Uniwersytet Gdański, w Krakowie w dniach 16–18 czerwca. Podczas sesji, w której uczestniczyło blisko 30 zagranicznych badaczy, wygłoszono trzy referaty osnute wokół wydanej przez MHP książki *Under a Common Sky*. Referentami byli Robert Kostro (dyrektor MHP), prof. Michał Kopczyński (MHP) i prof. Igor Kąkolewski (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie). ■

Co-operation with the Pol-Int platform

Our Museum is a partner of the online platform Pol-Int — Polish-Studies. Interdisciplinary Scholarly Information and International Communication (www.pol-int.org), set up and run by the European University Viadrina Frankfurt (Oder) and Collegium Polonicum in Słubice. The project enables exchange of knowledge, experiences, and contacts between specialists from various disciplines engaged in studies about Poland. The Platform also facilitates publishing results, in the international arena, of interdisciplinary research projects realized in Poland and abroad. In addition, it helps establish a network of contacts and international scholarly partnership. Museum also cooperates on exchange of information about projects, conferences, and seminars devoted to the subject matter of Polish history. ■

Under a Common Sky — Ethnic Minorities in the Commonwealth of Poland and Lithuania

This session was a part of the 6th World Congress on Polish Studies organized in Cracow during 16–18 June by the Polish Institute of Arts and Sciences of America (PIASA), the Polish Academy of Learning, and the University of Gdańsk. The session, attended by nearly 30 foreign scholars, included 3 papers referring to the PHM publication entitled *Under a Common Sky*. The papers were given by Robert Kostro (PHM Director), professor Michał Kopczyński (PHM), and professor Igor Kąkolewski (Centre for Historical Research in Berlin of the Polish Academy of Science). ■

Prezentacje Muzeum Historii Polski dla odbiorców zagranicznych

W 2017 roku dzięki wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych i we współpracy z przedstawicielstwami dyplomatycznymi RP zainicjowano spotkania, podczas których dyrektor MHP Robert Kostro przedstawił założenia wystawy stałej oraz inne projekty realizowane przez Muzeum. Spotkania te były nie tylko okazją do zapoznania odbiorców zagranicznych z ideą i działaniami MHP, ale również dawały sposobność zaproszenia przedstawicieli Polonii do przekazywania do Muzeum pamiątek rodzinnych, które mogłyby wzbogacić powstającą ekspozycję. Do tej pory spotkania takie odbyły się w Wiedniu, Londynie i Chicago. ■

PHM presentations for foreign audience

In 2017, owing to support from the Ministry of Foreign Affairs and in cooperation with Polish diplomatic posts, the Museum initiated meetings during which PHM Director Robert Kostro presented the principles of the permanent exhibition and other projects realized by the Museum. Those meetings were not only an occasion to familiarize foreigners with the PHM's mission and activity, but they also made it possible to invite representatives of the Polish diaspora to donate their family mementoes which could be included in the exhibition. So far such meetings have been held in Vienna, London, and Chicago. ■

UNDER A

CO

M

ON

Ethnic groups of
the Commonwealth
of Poland and Lithuania

*Edited by Michał Kopczyński
and Wojciech Tygielski*

61

Wydawnictwa
Publications

Moje wspomnienia (cz. I-II)

**Stanisław
Wojciechowski**

Wstęp i opracowanie:
Jerzy Łazor
Wydawca: Muzeum
Historii Polski

V tom serii MHP „100-lecie niepodległości. Wspomnienia i pamiętniki”, realizowanej ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości. Jest to polityczna autobiografia prezydenta odrodzonej Rzeczypospolitej. Wojciechowski opowiedział swoje życie – współtwórcy nielegalnej PPS, organizatora ruchu spółdzielczego, działacza wśród wychodźców w wojennej i rewolucyjnej Rosji, wreszcie ministra spraw wewnętrznych – jako walkę o byt państwowy Polski. Książka ukazuje się po raz pierwszy w pełnym kształcie, łącznie z pozostawioną przez autora w rękopisie drugą częścią, uzupełniona o objaśnienia w przypisach, aparat krytyczny oraz analityczny wstęp, kreślący nowy portret Wojciechowskiego.

niepodległa

My Memories, parts 1-2

**Stanisław
Wojciechowski**

Introduction and editing:
Jerzy Łazor
Publisher: Polish History
Museum

The 5th volume in the series “100 Years of Independence: Memoirs and Diaries,” published within the framework of the 100th anniversary of the restoration of independence. It is a political autobiography of a former President of reborn Poland. Wojciechowski tells his biography of a co-founder of the illegal Polish Socialist Party (PPS), an organizer of the cooperative movement, an activist among refugees in the war-time and revolutionary Russia, and finally the Minister of Internal Affairs. He presents his life as a struggle for the existence of Poland as a state. This is the first publication of this book in full, including the 2nd part the author left in the form of a manuscript, supplemented with explanatory footnotes, the critical apparatus, and an analytical introduction sketching a new portrait of Wojciechowski.

Pamiętniki (cz. I-II) **Ignacy Daszyński**

Wstęp i opracowanie:
Kamil Piskała
Wydawca: Muzeum
Historii Polski

VI tom serii MHP „100-lecie niepodległości. Wspomnienia i pamiętniki”. O Daszyńskim Maria Dąbrowska napisała, że „żył i działał przez magię słowa”.

To właśnie słowo odegrało wyjątkową rolę w tworzeniu się ruchu socjalistycznego. Wiece, przemówienia, ulotki i broszury miały swoją wagę w procesie politycznego włączenia warstw ludowych w obręb wspólnoty narodowej i uznania ich praw do współdecydowania o losie tej wspólnoty. Daszyński jest postacią szczególnie zasłużoną dla tych zmagających, *Pamiętniki* zaś są ich interesującym świadectwem. Początkowe fragmenty tekstu, poświęcone latom młodości, pozwalają najlepiej poznać Daszyńskiego od strony prywatnej; w dalszej narracji doświadczenia jednostki przesuwają się na drugi plan, stają się punktem wyjścia do opowieści o postępie galicyjskiej socjaldemokracji, a później – o dziejach całego obozu lewicy niepodległościowej. Opowieść tę kończy relacja z pamiętnych listopadowych dni 1918 roku.

Memoirs, parts 1-2 **Ignacy Daszyński**

Introduction and editing:
Kamil Piskała
Publisher: Polish History
Museum

The 6th volume in the PHM series “100 Years of Independence: Memoirs and Diaries.” The famous Polish author Maria Dąbrowska wrote that Daszyński “lived and acted through the magic of the word.” The word played a unique role in the formation of the socialist movement. Rallies, speeches, leaflets, and brochures contributed to the political inclusion of the lower stratum into the national community and the recognition of their rights to partake in the decisions about the lot of that community. Daszyński significantly contributed to those efforts, with his memoir being an interesting testament in this regard. The initial fragments of the text, devoted to his youth, give us a better understanding of Daszyński's personal life. In the later narration his experiences as an individual move into the background, becoming a starting point for a story about the achievements of the social democratic movement in Galicia and then about the history of the whole leftist camp in independent Poland. This story ends in an account of the memorable November days in 1918.

Budowa fizyczna człowieka na ziemiach polskich wczoraj i dziś

Redakcja:
Michał Kopczyński,
Anna Siniarska
Wydawca: Muzeum
Historii Polski

Publikacja jest efektem interdyscyplinarnej współpracy badaczy: nie tylko historyków, ale także antropologów (fizycznych), biologów ewolucyjnych, archeologów i demografów. Zbiór zawiera artykuły dotyczące m.in. zmian w budowie ciała ludności Polski na przestrzeni wieków, biologicznego standardu życia ludności miejskiej, wiejskiej i różnych grup społecznych żydowskiej, rodzajów dolegliwości w średniowieczu, czy też wpływu wojen na mieszkańców polskiej wsi. Książka jest efektem konferencji naukowej pod tym samym tytułem, zorganizowanej w 2016 roku. Wersja elektroniczna tekstu jest dostępna w repozytorium CEON: www.depot.ceon.pl.

The Physique of Inhabitants of Polish Territories: Past and Present

Editors:
Michał Kopczyński,
Anna Siniarska
Publisher: Polish History
Museum

This publication is an effect of an interdisciplinary cooperation of scholars, not only historians, but also (physical) anthropologists, evolutionary biologists, archeologists, and demographers. This collective study contains articles regarding, for instance, the changes in the built of the Polish population throughout the ages, the biological standard of living of the population of urban and rural areas as well as various groups within the Jewish community, medieval ailments, and the influence of wars on inhabitants of the Polish countryside. This book is an effect of a scholarly conference under the same title held in 2016. The electronic version of the text is available at the CEON e-repository (www.depot.ceon.pl).

Under a Common Sky. Ethnic Groups of the Commonwealth of Poland and Lithuania

Przekład:
William F. Hoffman
Redakcja:
Michał Kopczyński,
Wojciech Tygielski
Wydawca: Muzeum
Historii Polski, PIASA Books
w Nowym Yorku

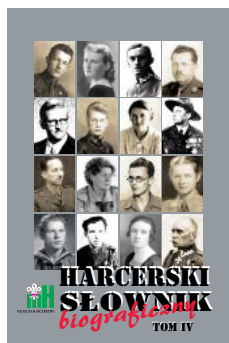
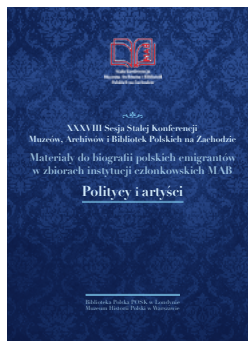
Zebrane w książce teksty przybliżają narody dawnej Rzeczypospolitej, ich liczebność, rozmieszczenie geograficzne, strukturę społeczną, wkład w życie polityczne i kulturę szlachecką. Autorzy piszą nie tylko o Litwinach i Rusinach, lecz także o przybyszach: Niemcach, Żydach, Ormianach, Tatarach, Karaimach, Cyganach, a także Włochach, Szkotach i holenderskich menonitach. Książka w języku angielskim jest nieco zmienioną wersją publikacji polskojęzycznej: *Pod wspólnym niebem. Narody dawnej Rzeczypospolitej* wydanej przez Muzeum Historii Polski i Bellonę w 2010 roku. Angielski przekład ukazał się dzięki wsparciu Fundacji Lanckorońskich i przy udziale Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce.

Under a Common Sky. Ethnic Groups of the Commonwealth of Poland and Lithuania

Translation:
William F. Hoffman
Editors:
Michał Kopczyński,
Wojciech Tygielski
Publishers: Polish History
Museum, PIASA Books (NY)

The texts collected in this book discuss the nations living in the Commonwealth, their population, geographical distribution, social structure, and contribution to the Polish political life and the gentry culture. The authors write not only about Lithuanians and Ruthenians, but also about newcomers: Germans, Jews, Armenians, Tatars, Crimean Karais, the Roma, as well as Italians, Scots, and Dutch Mennonites. The English-language edition is a slightly altered version of the Polish publication entitled *Pod wspólnym niebem. Narody dawnej Rzeczypospolitej*, published by the Polish History Museum and the Bellona Publishing House in 2010. The English translation was published owing to the support from the Lanckoroński Foundation and the Polish Institute of Arts and Sciences of America.

Harcerski słownik biograficzny - tom IV

Redakcja:
Janusz Wojtycja
Wydawca: Muzeum
Harcerstwa, Muzeum
Historii Polski,
Wydawnictwo Marron

Słownik prezentuje sylwetki wybitnych instruktoerek i instruktorów zaangażowanych w pracę harcerską na ziemiach polskich i poza granicami kraju. Autorami zamieszczonych haseł biograficznych są naukowcy, historycy, członkowie komisji historycznych chorągwi i hufców ZHP, a także członkowie rodzin przedstawionych bohaterów.

The Scouting Biographical Dictionary, vol. 4

Editor: Janusz Wojtycja
Publishers: Scouting
Museum, Polish History
Museum, Marron
Publishing House

This dictionary presents the profiles of the eminent instructors active in the scouting movement on Polish territory and outside the country. The entries were written by scholars, historians, members of historical commissions of the Polish Scouting and Guiding Association as well as family members of the individuals presented.

Politycy i artyści. XXXVIII Sesja Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie. Materiały do biografii polskich emigrantów w zbiorach instytucji członkowskich MAB

Wydawca: Muzeum
Historii Polski, Biblioteka
Polska Polskiego Ośrodka
Społeczno-Kulturalnego
w Londynie

Zbiór referatów wygłoszonych podczas XXXVIII Sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie (MAB). Reprezentanci instytucji gromadzących, przechowujących i popularyzujących piśmienniczo i muzealne dziedzictwo narodowe na Zachodzie przedstawili w swoich wystąpieniach materiały do biografii wybranych polskich emigrantów dostępne w zbiorach instytucji członkowskich MAB. Zgodnie z tematem przewodnim skoncentrowali się na postaciach polityków i artystów, takich jak np. Tadeusz Kościuszko, Ignacy Paderewski, Józef Haller, Tadeusz Romer, Józef Lipski, Michał Sokolnicki, Helena Modrzejewska, Marcelina Sembrich-Kochańska, Hanna „Kali” Weynerowska.

Politicians and Artists. 38th Permanent Session of the Conference of Polish Museums, Archives, and Libraries in the West. Materials for Biographies of Polish Émigrés in the Collections of International Research Agendas Member Institutions

Publisher: Polish History
Museum, Library
of the Polish Social
and Cultural Association
in London

This is a collection of papers given at the 38th Permanent Session of the Conference of Polish Museums, Archives, and Libraries in the West by representatives of the institutions which collect, store, and promote the textual and museum national heritage in the West. Those papers presented materials for biographies of selected Polish émigrés from the collections of the member institutions. In line with the guiding theme, the speakers focused on the figures of politicians and artists, such as, Tadeusz Kościuszko, Ignacy Paderewski, Józef Haller, Tadeusz Romer, Józef Lipski, Michał Sokolnicki, Helena Modrzejewska, Marcelina Sembrich-Kochańska, and Hanna “Kali” Weynerowska.

Dzieje parlamentaryzmu angielskiego

Władysław Konopczyński

Wstęp: Piotr Biliński
Wydawca: Ośrodek Myśli Politycznej we współpracy z Muzeum Historii Polski

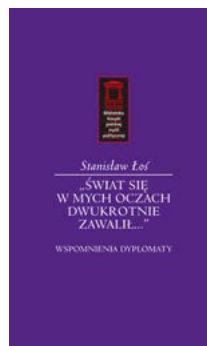
Władysław Konopczyński przedstawia burzliwe dzieje parlamentaryzmu angielskiego, konfrontując stereotypowe opinie na jego temat z faktami, które nie do końca odpowiadają wyobrażeniom o tym, jak Anglicy rozwijali swe instytucje polityczne. W tomie znalazły się również teksty ukazujące polsko-angielskie relacje w XVIII wieku. Jak polityka brytyjska, uchodząca za trzeźwą i skuteczną, potraktowała sprawę polską wtedy, gdy Rzeczpospolita była pogrążona w wiódącym ją do upadku kryzysie? Czy Anglicy mogli wówczas – gdyby chcieli – skutecznie pomóc Polsce? Czy polskie elity miały pomysł, jak stać się atrakcyjnym partnerem dla Londynu w jego grach politycznych i tym samym wzmocnić własną pozycję? Odpowiedzi na te pytania pozwalają lepiej zrozumieć naturę stosunków polsko-angielskich.

The History of the British Parliament

Władysław Konopczyński

Introduction: Piotr Biliński
Publisher: Centre for Political Thought in cooperation with Polish History Museum

Władysław Konopczyński presents the turbulent history of the English parliamentarism, confronting the stereotypical opinions about it with facts, which do not fully match people's ideas about how the English developed their political institutions. This volume also includes texts depicting Polish-English relations in the 18th century. How did the British politics, regarded as sober and effective, treat the Polish cause when the Republic of Poland was in a state of crisis which led to its fall? Could the English – if they had intended to – have effectively helped Poland during that period? Did the Polish elites have an idea of how to become an attractive partner for London in its political games and thus strengthen their own position? Answers to these questions help better understand the nature of Polish-English relations.

„Świat się w moich oczach dwukrotnie zawałił...”

Wspomnienia dyplomaty

Stanisław Łoś

Przedślowie: Marek Łoś
Wstęp i opracowanie: Maciej Marszał, Sylwia Wójtowicz
Wydawcy: Ośrodek Myśli Politycznej, Muzeum Historii Polski

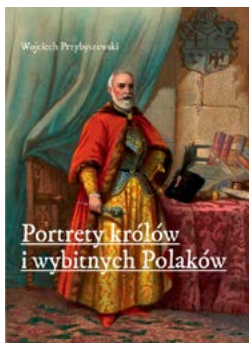
Książka Stanisława Łośa (1890–1974) jest przykładem napisanej w zajmujący sposób i wartościowej pod względem poznawczym prozy wspomnieniowej, w której losy autora i jego rodziny od czasów zaborów po lata II wojny światowej zostały przedstawione na szerokim tle historycznym i społecznym. Z wykształcenia prawnik, z zawodu dyplomata i historyk starożytności, z pasji konserwatywny publicysta, a przy tym ziemianin, działacz dążący do zbliżenia Polaków z innymi narodami, potomek rodziny szlacheckiej o wielowiekowych tradycjach – Łoś był człowiekiem o licznych talentach i zainteresowaniach, których ślad można odnaleźć w tematyce jego osobistej relacji oraz przyjętej w niej perspektywie. Zdrowy rozsądek i pogodny charakter pozwoliły mu zachować życzliwy, a zarazem trzeźwy ogład spraw i ludzi.

“The World Collapsed Twice Before my Eyes...” Diplomatic Recollections

Stanisław Łoś

Foreword: Marek Łoś
Introduction and editing: Maciej Marszał, Sylwia Wójtowicz
Publishers: Centre for Political Thought, Polish History Museum

This book by Stanisław Łoś (1890–1974) is an example of compelling recollective prose, valuable in cognitive terms. The lot of the author and his family from the partitions to World War II is presented against a broad historical and sociological background. Łoś was a lawyer by education and a diplomat and historian of Antiquity by profession, while conservative journalism was his passion. He was also a landowner, an activist striving for bringing Poles closer to other nations, and a descendant of a family from the nobility stratum with traditions of many centuries. Traces of his many talents and interests can be found in the themes of his personal testimony and the perspective he assumed in it. Common sense and optimistic character enabled him to retain a kind though sober look on issues and people.

Portrety królów i wybitnych Polaków. Serie wydawnicze z lat 1820–1864

Wojciech Przybyszewski

Wydawcy: Fundacja Hereditas we współpracy z Muzeum Historii Polski, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie i Fundacją Rodziną Blochów w Nowym Jorku

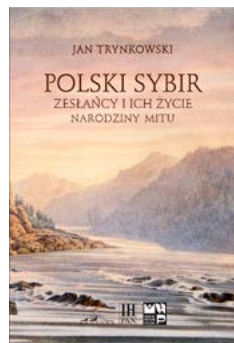
Przedstawiony w publikacji wybór materiałów i informacji dotyczy funkcjonujących w latach 1820–1864 na ziemiach polskich wydawnictw portretowych, z nieopracowaną dotąd, a zaprezentowaną tu ze szczególną starannością edycją 29 plansz z podobiznami zasłużonych Polaków. Plansze te zamówił Franciszek Daziaro, warszawski wydawca i właściciel składu rycin, artykułów papirniczych i malarskich, w słynnym paryskim zakładzie litograficznym Rose-Josepha Lemerciera. Wojciech Przybyszewski, redaktor naczelny miesięcznika „Spotkania z Zabytkami”, w pracy nad książką wykorzystał swoje wieloletnie doświadczenia historyka sztuki, zabytkoznawcy, specjalisty ochrony dziedzictwa narodowego i kolekcjonerstwa.

Portraits of Kings and Distinguished Poles. Publisher's Series 1820–1864

Wojciech Przybyszewski

Publishers: Hereditas Foundation in cooperation with Polish History Museum, Museum of King Jan III's Palace at Wilanów, and Marion and Henry Bloch Family Foundation in New York

The selection of materials and information presented in this publication regards portrait publications on Polish lands during 1820–1864. It includes a meticulous, never edited before, presentation of 29 sheets with portraits. Franciszek Daziaro, a Warsaw publisher and owner of a shop selling engravings, paper and painting materials, commissioned the famous Paris Rose-Joseph Lemercier lithographic workshop to prepare those. During his work on this book Wojciech Przybyszewski, the editor-in-chief of the monthly *Spotkania z Zabytkami*, used his many years of experience as art historian, monument expert, and specialist in collecting and national heritage protection.

Polski Sybir. Zesłańcy i ich życie. Narodziny mitu

Jan Trynkowski

Przedmowa i opracowanie: Wiesław Caban, Wiktoria Śliwowska
Wydawca: Wydawnictwo Neriton, Instytut Historii PAN, Muzeum Historii Polski

Tom szkiców, esejów i rozpraw poświęconych życiu polskich zesłańców przybyłych na Syberię Wschodnią w pierwszej połowie XIX wieku. Teksty te, dotąd rozproszone po rozmaitych periodykach i publikacjach zbiorowych, przeważnie trudno dziś dostępnych, zestawione razem, ujawniają oryginalność optyki autora. Jan Trynkowski w swoich pracach nie skupia się na opisanych już nieraz cierpieniach katorżników, lecz dociekliwie odśladania niezauważane dotąd aspekty ich życia. To spojrzenie prowadzi go do rewizji niektórych mitów.

Polish Siberia: Exiles and Their Lives. The Birth of the Myth

Jan Trynkowski

Foreword and editing: Wiesław Caban, Wiktoria Śliwowska
Publishers: Neriton Publishing House, Institute of History of the Polish Academy of Science, Polish History Museum

This collection of sketches, essays, and treatises is devoted to the life of Polish exiles to Eastern Siberia during the first half of the 19th century. These texts were dispersed in various periodicals and collective publications, most of which are difficult to access today. Put together, they reveal the uniqueness of the author's point of view. In his works Jan Trynkowski does not focus on the transported convicts' suffering, which have often been described. Instead, he reveals the aspects of their life which have remained unnoticed. This outlook leads him on to review certain myths.

Spotkania promocyjne

Publikacje Muzeum były prezentowane podczas licznych wydarzeń księgarskich.

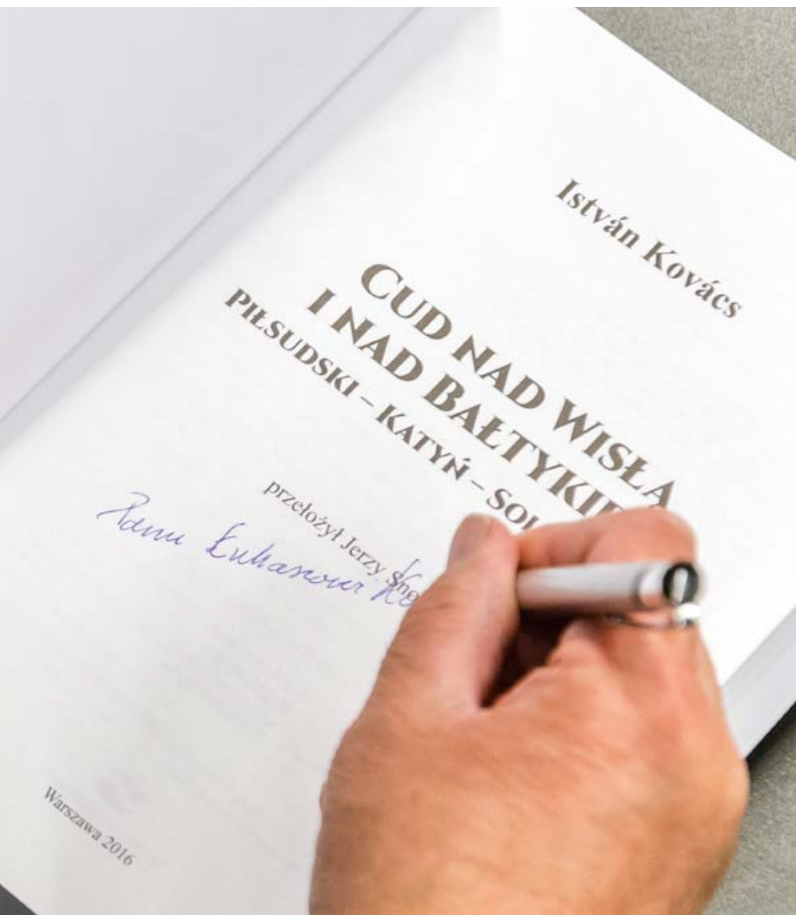
25 stycznia w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się spotkanie z autorami książki **Miasta wielu religii. Topografia sakralna ziem wschodnich dawnej Rzeczypospolitej** (wydanej przez Muzeum w 2016 roku). Kolejne spotkanie odbyło się

Promotional meetings

The Museum publications were presented during numerous bookshop events.

On 25 January at the Warsaw University's Institute of History a meeting was held with the authors of the book **Cities of Many Religions: Sacred Topographies in the Eastern Lands of the Old Polish Republic**, which was published by the PHM in 2016. The next meeting was held on 18 February at the Dulag 121 Museum in Pruszków. During the meetings the subject matter of religious diversity of the First Republic of Poland and its legacy were discussed.

On 22 March at the Faculty of Polish Studies of the Warsaw University a meeting was organized devoted to Krzysztof Koehler's **Palus sarmatica** – a literary guide to the Sarmathian culture and customs. It was an occasion to learn more about the Sarmathian culture, the customs connected with it and their influence on the present times. The event was organized by the book's publisher, the Polish History Museum, and the Warsaw branch of the Adam Mickiewicz Literary Association.

↓ Krzysztof Koehler,
autor książki **Palus Sarmatica**

↓ Krzysztof Koehler,
the author of **Palus Sarmatica**

18 lutego w Muzeum Dulag 121 w Pruszkowie. W czasie spotkań dyskutowano na temat wielowyznaniowości I Rzeczypospolitej i jej dziedzictwie.

22 marca na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego miało miejsce spotkanie poświęcone książce **Palus sarmatica** – literackiemu przewodnikowi po kulturze i obyczajowości sarmackiej autorstwa Krzysztofa Koehlera. Była to okazja do bliższego poznania realiów kultury sarmackiej, związanych z nią zwyczajów i wpływu na współczesność. Wydarzenie organizowało Muzeum Historii Polski – wydawca tej publikacji oraz warszawski oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza.

W maju odbyły się cztery spotkania promocyjne książki Istvána Kovácsa **Cud nad Wisłą i nad Bałtykiem. Piłsudski – Katyń – Solidarność**: w Gdańsku (Europejskie Centrum Solidarności), Warszawie (w tymczasowej siedzibie Muzeum Historii Polski), Wrocławiu (Centrum Historii Zajeżdźnia) oraz Krakowie (Konsulat Generalny Węgier). W spotkaniach udział wzięli – poza autorem publikacji – historycy oraz badacze relacji polsko-węgierskich. ■

Four meetings were organized in May to promote the Polish edition of István Kovács' book **Miracle at the Vistula and the Baltic Sea. Piłsudski – Katyń – Solidarity** in Gdańsk (the European Solidarity Centre), Warsaw (at the temporary seat of the Polish History Museum), Wrocław (the Zajeżdźnia History Centre), and in Cracow (Consulate General of Hungary). The meetings were attended not only by the author, but also by historians and scholars of Polish-Hungarian relations. ■

← Od lewej: Maksymilian Sas i Melchior Jakubowski, autorzy książki *Miasta wielu religii*, podczas spotkania promocyjnego

← Left to right: Maksymilian Sas and Melchior Jakubowski, the authors of *Cities of Many Religions* during a promotion meeting

→ Od lewej: dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro, autor książki *Cud nad Wisłą i nad Bałtykiem* István Kovács oraz wicedyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego dr Paweł Ukielski

→ From left to right: Polish History Museum Director Robert Kostro, *Miracle at the Vistula and the Baltic Sea* author István Kovács, and Deputy Director of the Warsaw Rising Museum Paweł Ukielski

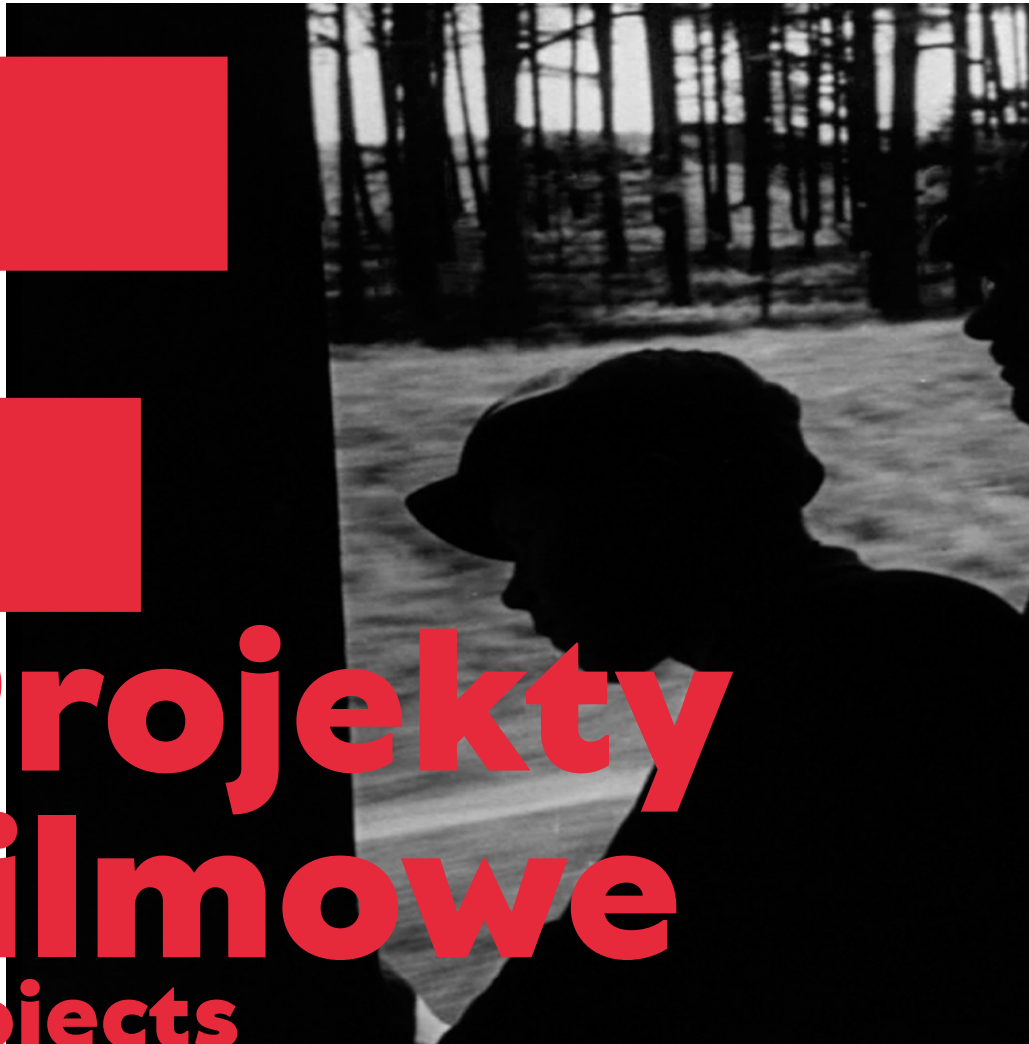

70

F

Projekty
filmowe

Film Projects

MHP TV

Muzeum Historii Polski i portal dzieje.pl na bieżąco przygotowują filmy dokumentalne poruszające tematykę związaną z rocznicami ważnych wydarzeń historycznych. Filmy są dostępne przede wszystkim w serwisie YouTube oraz na portalu dzieje.pl.

W 2017 roku powstały cztery filmy:

Film dokumentalny Adama Turuli **Żeby żyć – trzeba sobie przebaczyć. 70 lat po akcji „Wisła”** jest poświęcony dramatycznym losom ludności ukraińskiej i lemkońskiej wysiedlonej przez władze komunistyczne w wyniku akcji „Wisła”. ①

Kim był Jerzy Giedroyc to dwuodcinkowy film biograficzny w reżyserii Marka Drażewskiego. Pierwsza część dotyczy losów Jerzego Giedroycia – od jego narodzin do powstania „Kultury”, druga zaś jest poświęcona Instytutowi Literackiemu.

Adam Chmielowski. 7 obrazów z życia to opowieść o niezwykłym malarzu, który został świętym. Film składa się z historii siedmiu osób, które idą jego śladami. O Bracie Albercie opowiadają siostry albertynki i bracia albertyni, abp Grzegorz Ryś, a także ci, dla których postawa Brata Alberta jest w życiu inspiracją: Anna Dymna, Jan Mela i Krzysztof Zanussi. ②

» Anna Dymna

aktorka, działaczka społeczna

PHM TV

Polish History Museum and the dzieje.pl website systematically work on documentaries about anniversaries and important historical events. The films are available predominantly on YouTube and dzieje.pl.

Four films were made in 2017:

Adam Turula's documentary **Żeby żyć – trzeba sobie przebaczyć. 70 lat po akcji „Wisła”** [We must forgive each other to live. 70 years after Operation Vistula] is devoted to the dramatic lot of the Ukrainians and Lemkos deported by the communist authorities during Operation Vistula. ①

Kim był Jerzy Giedroyc [Who was Jerzy Giedroyc] is a 2-episode biographical film directed by Marek Drażewski. The 1st part regards the life of Jerzy Giedroyc from his birth to the establishment of *Kultura*, while the other one is devoted to the Literary Institute.

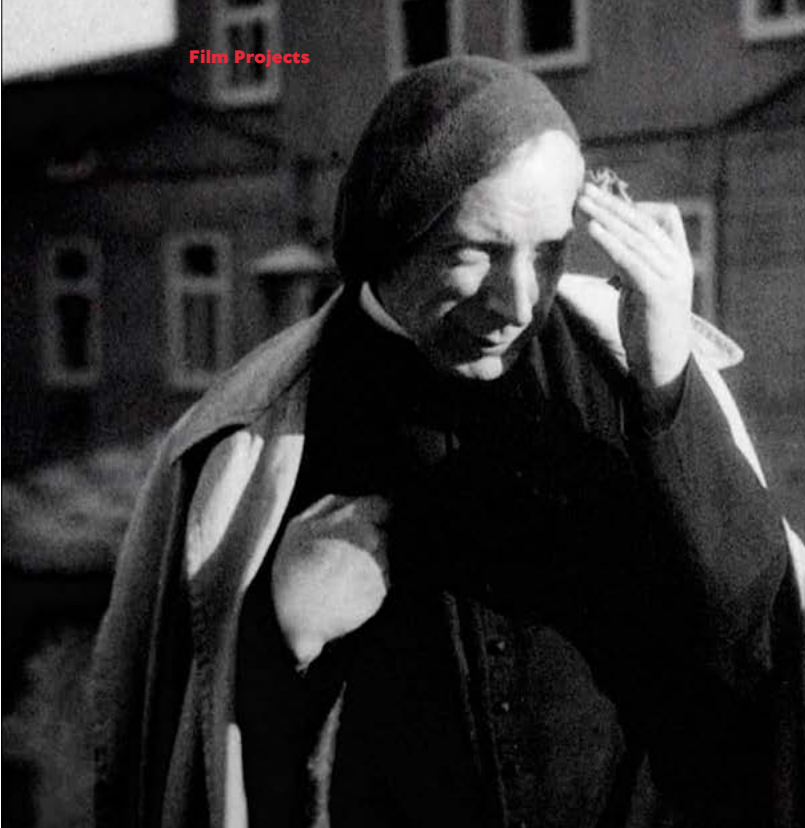
Adam Chmielowski. 7 obrazów z życia [Adam Chmielowski. Seven scenes from life] is a story of the exceptional painter who became a saint. The film consists of stories of 7 people who followed in his footsteps. Brother Albert is discussed by Albertine Sisters and Fathers and Archbishop Grzegorz Ryś as well as those inspired by him: Anna Dymna, Jan Mela, and Krzysztof Zanussi. ②

500 lat Reformacji to film dokumentalny, który powstał na zlecenie Muzeum Historii Polski w ramach obchodów okrągłej rocznicy Reformacji. Materiał filmowy zawiera rozmowy m.in. z duchownymi i teologami. O historii polskich ewangelików opowiadają także dr Jerzy Sojka oraz Grzegorz Polak, historycy Kościoła. Tematyka filmu jest skoncentrowana wokół najważniejszych zagadnień związanych z Reformacją. W filmie pojawia się również opowieść o biskupie Juliuszu Bursche, który był jedną z najwybitniejszych postaci Kościoła ewangelicko-augsburskiego w Polsce. © ■

500 lat Reformacji [500 years of Reformation] is a documentary commissioned by PHM within the framework of the celebrations of the even anniversary of the Reformation. This film contains conversations with, for instance, clergymen and theologians. Doctor Jerzy Sojka and Grzegorz Polak (historians of the Church), and it also discusses the history of Polish Evangelicals. The documentary focuses on the most important issues connected with the Reformation. It also tells the story of Bishop Juliusz Bursch, who was one of the most eminent figures of the Evangelical Church of the Augsburg Confession in Poland. © ■

④

Pokazy filmowe

Filmy wyprodukowane przez Muzeum Historii Polski wielokrotnie pokazywano na różnego rodzaju festiwalach i specjalnych projekcjach.

W trakcie XI Katolickich Dni Filmowych, które odbyły się w dniach 18–19 marca w Mokotowskim Domu Kultury „Centrum Łowicka”, zaprezentowano film **Rok 1966**, który pokazuje kulisy działań władz komunistycznych zmierzające do zniweczenia planowanych przez Kościół katolicki obchodów 1000-lecia chrztu Polski. ④

Film screenings

The films produced by the Polish History Museum were often screened at a range of festivals and special screenings.

The film **1966** was screened during the 11th Catholic Film Days, held during 18–19 March at the Centrum Łowicka Mokotów Culture Centre. This documentary reveals the behind the scenes of the communist authorities' actions aimed at preventing the celebrations of the 1000th anniversary of the baptism of Poland, planned by the Catholic Church. ④

W dniach 8–9 maja, podczas konferencji naukowej „European Intellectual Elites under German Occupation 1939–1945” pokazywany był dokument **Gusen – wojna o pamięć**.

22 maja w Miejskim Domu Kultury „Szopienice–Giszowiec” w Katowicach odbyła się projekcja filmu **Józef Rymer – pierwszy wojewoda śląski**.

Film **Kim był Jerzy Giedroyc** zaprezentowano w Europejskim Centrum Solidarności w ramach wydarzenia „Tydzień Zakazanych Książek” (26 i 28 września). ⑤

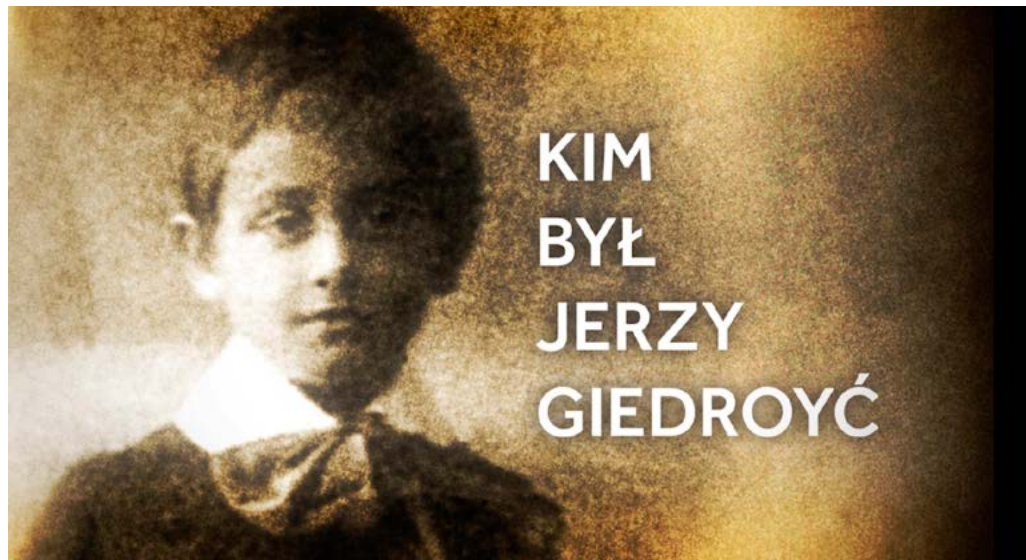
Film dokumentalny **Tragedia Górnośląska 1945** w reżyserii Adama Turuli był prezentowany w Mikołowie (27 stycznia i 9 lutego), Łaziskach Górnych (29 stycznia), Wyrach (2 lutego), Orzeszu (3 lutego), Ornontowicach (30 stycznia i 1 lutego), Katowicach (20 marca, 11 i 27 kwietnia). ⑥

The documentary **Gusen – wojna o pamięć** [Gusen: A War for Remembrance] was screened at the European Intellectual Elites under German Occupation 1939–1945 scholarly conference during 8–9 May.

The film **Józef Rymer – pierwszy wojewoda śląski** [Józef Rymer – the first Province Governor] was presented at the Szopienice–Giszowiec City Culture Centre in Katowice on 22 May.

The film **Kim był Jerzy Giedroyc** [Who was Jerzy Giedroyc] was screened on 26 and 28 September at the European Solidarity Centre, within the framework of the Forbidden Books Week. ⑤

Directed by Adam Turula, the documentary **Tragedia Górnośląska 1945** [1945 Upper Silesian tragedy] was presented in Mikołów (27 January and 9 February), Łaziska Górne (29 January), Wyrach (2 February), Orzesz (3 February), Ornontowice (30 January and 1 February), and Katowice (20 March, 11 and 27 April). ⑥

⑤

⑥

Film **Adam Chmielowski. 7 obrazów z życia** był wielokrotnie pokazywany w ramach obchodów Roku Brata Alberta w parafiach, domach kultury i bibliotekach w całej Polsce. ⑦

Ponadto filmy dokumentalne zrealizowane przez MHP były w 2017 roku wielokrotnie emitowane w Telewizji Polskiej.

Na podstawie e-wystawy **Tadeusz Kościuszko - Człowiek Idei** powstała prezentacja filmowa, która od października do listopada była pokazywana w siedzibie Oddziału Okręgowego Narodowego Banku Polskiego w Lublinie przy okazji wystawy „Lubelskie ślady Tadeusza Kościuszki” oraz promocji monet emitowanych przez NBP w 200. rocznicę śmierci Naczelnika. Dodatkowo prezentacja o Tadeuszu Kościuszcze została wyemitowana na ekranach w piętnastu innych oddziałach NBP, partnera wystawy. ■

⑦

Our another production, **Adam Chmielowski. 7 obrazów z życia** [Adam Chmielowski. Seven scenes from life] was screened a number of times in parishes, culture centers, and libraries across Poland within the framework of the celebrations of Year of Saint Albert. ⑦

In addition, in 2017 the documentaries produced by the PHM were often shown by the Polish Television.

A film presentation was prepared on the basis of the **Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision** online exhibition. From October to November it was shown at the Lublin Regional Branch of the National Bank of Poland (NBP) on the occasion of the presentation Lublin Traces of Tadeusz Kościuszko and promotion of the coins issued by the NBP on the 200th anniversary of the Commander-in-Chief's death. Moreover, the presentation about Tadeusz Kościuszko was screened at 15 other branches of the National Bank of Poland, which was a partner of the exhibition. ■

76 **Działalność**

Naukowa

**Scholarly
Activity**

W trzechsetną rocznicę Sejmu Niemego 1717–2017

1 lutego na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się konferencja poświęcona Sejmowi Niememu, w której wzięli udział historycy reprezentujący najważniejsze ośrodki naukowe w Polsce i na Litwie. Celem spotkania było podsumowanie dotychczasowych badań, skorygowanie błędnych opinii pokutujących w pamięci o Sejmie Niemym oraz zainicjowanie nowych przedsięwzięć, które przywrócą temu wydarzeniu i jego uczestnikom właściwe miejsce w dziejach Polski.

Konferencja została zorganizowana z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, przy udziale Kancelarii Sejmu RP, Zamku Królewskiego w Warszawie, Instytutu Historii PAN im. Tadeusza Manteuffla oraz Muzeum Historii Polski. ■

The 300th Anniversary of the Silent Sejm, 1717–2017

Attended by historians representing the most important scholarly centers in Poland and Lithuania, this conference devoted to the Silent Sejm was held on 1 February at the Royal Castle in Warsaw. The meeting's objective was to sum up the current state of research, correct any misconceptions about the Silent Sejm, and initiate new enterprises which shall return that event and its participants to their rightful place in Polish history.

The conference was organized on the initiative of the Polish Society for Eighteenth Century Studies with participation of the Chancellery of the Sejm, the Warsaw Royal Castle, the Tadeusz Manteuffel Institute of History of the Polish Academy of Sciences, and the Polish History Museum. ■

Uczestnicy konferencji „W trzechsetną rocznicę Sejmu Niemego 1717–2017”, na pierwszym planie dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro

Participants of the conference The 300th Anniversary of the Silent Sejm, 1717–2017; Polish History Museum Director Robert Kostro in the foreground

Polacy i diaspora polska w Ameryce Północnej

W dniach 21–22 września w Muzeum Emigracji w Gdyni odbyła się II międzynarodowa interdyscyplinarna konferencja naukowa zatytułowana „Polacy i diaspora polska w Ameryce Północnej”. Muzeum Historii Polski było partnerem konferencji i organizatorem sesji „Polonia w Chicago”. Dwudniowe spotkanie było poświęcone historii emigracji z ziem polskich do Ameryki Północnej, kształtowaniu się polonijnej społeczności oraz udziałowi Polaków w życiu społecznym, politycznym, kulturalnym i naukowym Stanów Zjednoczonych i Kanady. Uwagę poświęcono także organizacjom i mediom polonijnym, współpracy i kontaktom diaspory z krajem pochodzenia oraz jej wpływie na stosunki amerykańsko-polskie i kanadyjsko-polskie. W obradach wzięło udział blisko 70 naukowców z Polski, Stanów Zjednoczonych, Kanady, Francji oraz Holandii. Wśród nich znaleźli się specjaliści reprezentujący różne dyscypliny naukowe, w tym historycy, amerykaniści, kanadyści, politolodzy, socjolodzy, kulturoznawcy, literaturoznawcy, antropolodzy kultury i filolodzy. ■

Historia w muzeum

W dniach 25–27 września w Muzeum Okręgowym w Bydgoszczy odbyła się konferencja naukowa z cyklu „Muzeum – formy i środki prezentacji” pt. „Historia w muzeum”. Referat o współczesnych muzeach historycznych wygłosili dyrektor MHP Robert Kostro oraz kierownik działu edukacji MHP Gabriela Sierocińska-Dec, która zaprezentowała przykłady gier w działaniach muzealnych. ■

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

POLACY I DIASPORA POLSKA W AMERYCE PÓŁNOCNEJ

MUZEUM EMIGRACJI W GDYNI | 21-22.09.2017

PREZYDENT
MIASTA GDYNI

Canada

Wojna i pamięć. Pamięć kulturowa o II wojnie światowej w Polsce, Niemczech i Rosji

16 października w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku odbyła się konferencja poświęcona zmianom zachodzącym w pamięci zbiorowej po upływie siedemdziesięciu lat od zakończenia II wojny światowej. Pamięć o wydarzeniach tej wojny w Polsce, Niemczech i Rosji różni się diametralnie, co wynika zarówno z przyczyn politycznych, jak i odmienności kulturowych. Celem obrad było ukazanie podobieństw i różnic obrazu wojny w przestrzeni kulturowej kreowanej przez różne nośniki pamięci. Badacze zaprezentowali przykłady z rozmaitych dziedzin kultury, w tym kinematografii oraz designu, między innymi poddając dyskusji wpływ komercjalizacji na pamięć o II wojnie światowej.

Konferencja została zorganizowana przez Muzeum II Wojny Światowej, Muzeum Historii Polski oraz Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu. ■

Poles and the Polish Diaspora in North America

The 2nd international interdisciplinary scholarly conference “Poles and the Polish Diaspora in North America” was held during 21–22 September at the Emigration Museum in Gdynia. Polish History Museum was the Conference’s partner and the organizer of a session about the Polish community in Chicago. The 2-day meeting was devoted to the history of emigration from the Polish lands to North America, the formation of the Polish-American community, and the participation of Poles in the social, political, cultural, and scientific life of the United States and Canada. Additionally, attention was devoted to the Polish-American organizations and media, the cooperation and contacts between the diaspora and Poland, and the diaspora’s influence on the Polish-American and Polish-Canadian relations. The sessions were attended by nearly 70 scholars from Poland, the United States, Canada, France, and Holland. Among them were specialists representing various fields of knowledge, including historians, Americanists, Canadianists, political scientists, sociologists, culture experts, literary scholars, cultural anthropologists, and philologists. ■

History in a Museum

The scholarly conference History in a Museum was held during 25–27 September at the Regional Museum in Bydgoszcz within the cycle Museum — Forms and

Wicedyrektor Muzeum
II Wojny Światowej
dr hab. Grzegorz Berendt

Deputy Director of the Museum
of the Second World War Doctor
Grzegorz Berendt

Cykl debat o niepodległości

Narodowe Centrum Kultury i Muzeum Historii Polski rozpoczęły w 2016 roku cykl debat dotyczących setnej rocznicy odzyskania niepodległości. W 2017 roku zorganizowano dwa spotkania – „Kto nas uczy historii? O pozaszkolnych sposobach uczenia (się) o przeszłości” (24 stycznia) i „Patriotyzm w teorii i praktyce. Wzory patriotyczne a rzeczywiste zachowania Polaków” (28 lutego). Pretekstem do dyskusji były wyniki badań społecznych przeprowadzonych przez Narodowe Centrum Kultury i TNS Polska (Taylor Nelson Sofres) na temat stosunku Polaków do Świąta

→ Od lewej: Dyrektor Muzeum Historii Polski Robert Kostro, dr hab. Bartosz Korzeniewski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

→ From left to right: Polish History Museum Director Robert Kostro and Doctor Bartosz Korzeniewski from the Adam Mickiewicz University in Poznań

Means of Presentation. PHM Director Robert Kostro gave a paper on modern historical museums, while Gabriela Sierocińska-Dec, the head of the Education Department, presented examples of games used by museums in their activities. ■

War and Memory. Cultural Memory About World War II in Poland, Germany, and Russia

This conference, devoted to the transformations of collective memory after 70 years since the end of the World War II, was held on 16 October at the Museum of the Second World War in Gdańsk. Due to both political considerations and cultural differences the memory of the events of that war is distinctly different in Poland, Germany, and Russia. The objective of the sessions was to present the similarities and differences in the image of the War in the cultural sphere generated by different memory media. The scholars presented examples from various spheres of culture, including film and design. They discussed, for instance, the influence of commercialization on the memory of the World War II.

The conference was organized by the Museum of the Second World War, the Polish History Museum, and the Adam Mickiewicz University in Poznań. ■

Niepodległości i historii. W dyskusjach wzięli udział m.in. dr Izabela Franckiewicz-Olczak (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Joanna Kurczewska (Polska Akademia Nauk), dr hab. Dariusz Gawin (Polska Akademia Nauk) oraz Krzysztof Wołodźko (kwartalnik „Nowy Obywatel”). ■

Dyskusja „Niepodległość a polskie tradycje intelektualne”

Debata „Niepodległość a polskie tradycje intelektualne”, która odbyła się 21 listopada w siedzibie redakcji „Teologii Politycznej” w Warszawie, to wydarzenie zorganizowane w ramach programu „Niepodległa”, miała na celu podkreślić znaczenie rodzimego dziedzictwa ideowego w procesie odzyskiwania przez Polskę niepodległości. Polskie tradycje intelektualne, mimo zróżnicowania wynikającego z regionalnych doświadczeń zaborów, stały się gwarantem tożsamości odradzającej się polskiej wspólnoty politycznej. Organizatorzy zestawili głosy wielu środowisk ideowych – od myśli socjalistycznej po narodową – aby upowszechnić wiedzę na temat ich wkładu w budowę wolnego i solidarnego państwa polskiego.

W spotkaniu wzięli udział: dr hab. Dariusz Gawin (Polska Akademia Nauk), dr Paweł Skibiński (Uniwersytet Warszawski), Krzysztof Wołodźko („Nowy Obywatel”) i Piotr Zaremba (tygodnik „Sieci prawdy”). Organizatorem spotkania była redakcja „Teologii Politycznej”, a Muzeum Historii Polski było partnerem tego wydarzenia. ■

Zastępca redaktora naczelnego kwartalnika „Nowy Obywatel”
Krzysztof Wołodźko

Deputy editor-in-chief
of the *Nowy Obywatel* quarterly,
Krzysztof Wołodźko

Prof. dr hab. Joanna Kurczewska
sociologist, historyk idei (PAN)

Professor Joanna Kurczewska,
sociologist and historian of ideas
(Polish Academy of Science)

A cycle of debates about Polish independence

In 2016 the National Centre for Culture and the Polish History Museum launched a cycle of debates about the 100th anniversary of the restoration of independence. Two meetings were organized in 2017: “Who Teaches us History? On Learning and Teaching History Outside School” (24 January) and “Patriotism in Theory and Practice. Patriotic Models and the Actual Modes of Poles’ Behavior” (28 February). A pretext for those discussions were the results of the survey conducted by the National Centre for Culture and Taylor Nelson Sofres Poland on Poles’ attitude to the National Independence Day and history. Among the panelists were Doctor Izabela Franckiewicz-Olczak (University of Lodz), Professor Joanna Kurczewska (Polish Academy of Science), Doctor Dariusz Gawin (Polish Academy of Science), and Krzysztof Wołodźko (*Nowy Obywatel* quarterly). ■

„Współczesne badania archeologiczne pola bitewnego pod Grunwaldem” – wykład prof. Svena Ekdahla

24 kwietnia w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego odbył się wykład prof. Svena Ekdahla, szwedzkiego mediewisty, znawcy bitwy i tradycji grunwaldzkiej, poświęcony dziejom badań archeologicznych na polach Grunwaldu. Szczególny nacisk został położony na weryfikację tezy Johanna Voigta z 1836 roku, która dotyczyła dróg marszu obu armii na pole bitwy. Dotychczasowe badania profesora Ekdahla prowadzą do konkluzji, że pole bitwy leżało w innym miejscu niż lokalizacja zaproponowana przez Voigta i jego zwolenników. Muzeum Historii Polski było współorganizatorem tego spotkania. ■

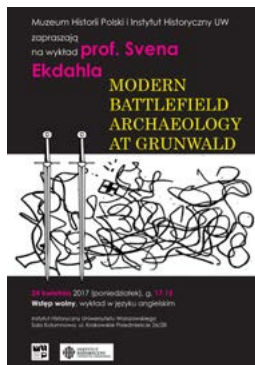
Prof. Sven Ekdahl

Professor Sven Ekdahl

Debate “Independence and Polish Intellectual Traditions”

Held on 21 November at the *Teologia Polityczna* editorial office in Warsaw, this debate was an event organized within the framework of the Independent program. It was to emphasize the importance of the Polish ideological heritage in the process of the restoration of Polish independence. Despite their diversity resulting from the local experience of the partitions, the Polish intellectual traditions became a guarantor of the identity of the reborn Polish political community. The organizers presented voices of various ideological milieus — from the socialist to the nationalist thought — in order to promote knowledge of their contribution to the construction of the independent and solidary Polish state.

Doctor Dariusz Gawin (Polish Academy of Sciences), Doctor Paweł Skibiński (Warsaw University), Krzysztof Wołodźko (*Nowy Obywatel* quarterly), and Piotr Zaremba (weekly *Sieci prawdy*) took part in the meeting. The organizer of the meeting was the editorial staff of *Teologia Polityczna*, with the Polish History Museum as partner. ■

Historia Mówiona

Muzeum Historii Polski od 2007 roku realizuje projekt „Historia Mówiona”. Jego celem jest dotarcie do osób, których relacje mogą uzupełnić i wzbogacić narrację przyszłej wystawy stałej i ekspozycji czasowych w MHP. Zebrane świadectwa tworzą zbiór Archiwum Historii Mówionej, dzięki któremu zachowana będzie pamięć o ważnych wydarzeniach z historii Polski.

W 2017 roku nagrano ponad 30 wywiadów ze świadkami historii. Są one utrwalane na nośnikach cyfrowych i archiwizowane – także w postaci transkrypcji przeprowadzonych rozmów. Obecnie w kolekcji Muzeum jest ponad 350 godzin nagrań 220 osób – liczba ta stale rośnie. ■

Wywiad z Czesławem Banaszekiewiczem

Interview with Czesław Banaszekiewicz

Professor Sven Ekdahl's lecture “Modern Battlefield Archeology at Grunwald”

On 24 April at the Institute of History of the Warsaw University, Sven Ekdahl, a Swedish mediaevalist and expert on the Grunwald battle and tradition, gave a lecture devoted to the history of archeological excavations on the Grunwald battlefield. Ekdahl laid particular stress on reviewing Johannes Voigt's 1836 thesis regarding the 2 armies' routes to the battlefield. The research Ekdahl has conducted so far leads to a conclusion that the battlefield was in a different place than the location proposed by Voight and his supporters. The meeting was co-organized by the Polish History Museum. ■

Oral Histories

The Polish History Museum has been realizing its project “Oral Histories” since 2007. The objective is to reach those whose testimonies can supplement and enrich the narration of the future permanent exhibition and temporary exhibitions at the PHM. The testimonies collected are stored in the Archive of Oral Histories, which will help maintain memory of important events in Polish history.

During 2017 more than 30 interviews with witnesses to history were recorded and archived in a digital form, also as transcriptions of the conversations. The Museum's collection includes over 350 hours of recordings of testimonies given by 220 people, with this number steadily growing. ■

84

niepodlegla.dzieje.pl/postacie

DZIEJE.PL

niepodległa

Wydarzenia

Dzieje się

Kalendarium

Wywiady

Zagadnienia

Artykuły

Postacie

Multimedia

Postacie

Józef Beck
1894 - 1944

Walerian Czum
1890 - 1962

Ignacy Daszyński
1866 - 1936

Roman Dmowski
1864 - 1939

Józef Dowbor-Muśnicki
1867 - 1937

Józef Haller
1873 - 1960

Tadeusz Kasprzycy
1891 - 1978

Wojciech Korfanty
1873 - 1939

Projekty internetowe Online Projects

Strona internetowa i profile Muzeum na portalach społecznościowych

Strona internetowa MHP (www.muzhp.pl) jest na bieżąco uzupełniana o informacje na temat najważniejszych wydarzeń z zakresu historii Polski (ze szczególnym uwzględnieniem rocznic) i działalności Muzeum. Strona www jest dostosowana do przeglądania za pomocą urządzeń mobilnych oraz do standardów WCAG 2.0 (dostosowanie do potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami percepcji). Strona jest dostępna także w wersji anglojęzycznej, dzięki czemu stanowi cenne źródło informacji o dziejach Polski dla zagranicznego odbiorcy.

W ramach strony działa e-sklep, w którym jest możliwość nabycia blisko 150 produktów – w tym wydawnictw, materiałów edukacyjnych, filmów oraz gadżetów.

Informacje o bieżących projektach MHP są zamieszczone także na portalach społecznościowych, takich jak Facebook, Twitter, YouTube, Instagram. ■

Museum's website and social media profiles

The PHM website (www.muzhp.pl) systematically provides information about the crucial events connected with Polish history (particularly anniversaries) and the Museum's activities. The website has a mobile version and it also meets the WCAG 2.0 standards (it can be viewed by people with various disabilities). It is also available in English, which makes it a precious source of information about Polish history to foreign users.

Our website also includes an online shop, where users can buy nearly 150 products, such as, publications, educational materials, films, and gadgets.

Information about the ongoing projects is also posted on social media, such as, Facebook, Twitter, YouTube, and Instagram. ■

EDUKACJA

LEKCJE MUZEALNE,
SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI,
MATERIAŁY EDUKACYJNE

ZOBACZ WIĘCEJ

PORTALE MUZEUM HISTORII POLSKI

- BazHum | Bibliograficzna baza czasopism
- BazHum | Pełnotekstowa baza czasopism
- Drogi do Niepodległości
- Dzieje.pl
- Google Arts & Culture
- Ilustrowany Karyer Wojenary
- Jan Karcki - pakiet edukacyjny
- Jan Karcki. Niedokończona misja
- Mazowieckie Czasopisma Regionalne
- Palus sarmatica
- Polishhistory.pl
- Rodziny rozdzielone przez historię
- Smoleskie Portrety
- Wolne licencje - kurs online
- Wydarzenie Historyczne Roku

Portal Dzieje.pl

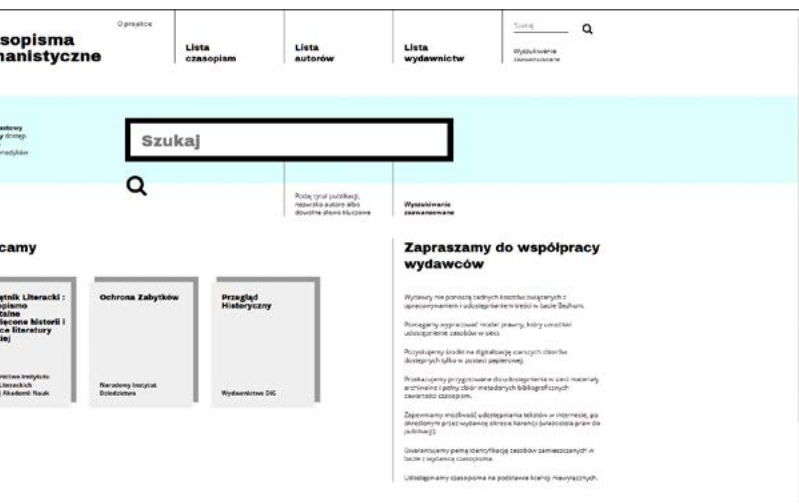
Dzieje.pl to prowadzony przez Muzeum Historii Polski i Polską Agencję Prasową edukacyjny portal internetowy poświęcony tematyce historycznej i kulturalnej, w którym ukazują się artykuły dotyczące historii Polski oraz bogato ilustrowany codzienny serwis historyczny i kalendarium.

W 2017 roku zostały przygotowane zakładki multimedialne i filmy dokumentalne dotyczące 100. rocznicy śmierci Brata Alberta, 150. rocznicy urodzin Józefa Piłsudskiego oraz akcji „Wisła”. Rozbudowano także kalendarz rocznic oraz przygotowano specjalną podstronę niepodlegla.dzieje.pl, dedykowaną 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Przygotowano również cykl edukacyjnych audycji radiowych o Josephie Conradzie w ramach Roku Josepha Conrada-Korzeniowskiego. Portal z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem internautów: w 2017 roku odnotował blisko 3 mln 800 tys. odsłon, dla porównania w roku poprzednim było ich 2 mln 600 tys. ■

Dzieje.pl website

Dzieje.pl, run by the Polish History Museum and the Polish Press Agency, is an educational website devoted to history and culture. It features articles concerning Polish history, a richly illustrated historical daily news service, and a calendar.

In 2017 we included links to documentaries regarding the 100th anniversary of Saint Albert's death, Józef Piłsudski's 150th birthday, and Operation Vistula. Moreover, the anniversary calendar was expanded and we also prepared a special subsite niepodlegla.dzieje.pl, dedicated to the 100th anniversary of the restoration of Polish independence. We also organized a series of educational radio programs about Joseph Conrad within the framework of the Year of Joseph Conrad-Korzeniowski. Our website enjoys growing popularity among Internet users: in 2017 it was viewed nearly 3.8 million times in comparison to 2.6 million throughout 2016. ■

BazHum

BazHum to program opracowania, digitalizacji i udostępniania pełnej zawartości polskich naukowych czasopism humanistycznych i społecznych. Jest narzędziem wspierającym badania i edukację oraz promuje otwarty dostęp do treści naukowych. Dzięki umieszczeniu czasopism w bazie znacznie prostsze jest pozyskiwanie, porządkowanie, agregowanie i przekazywanie wartościowych informacji. Czynności te wymagają mniej czasu i zapewniają bardziej precyzyjne wyniki. BazHum ułatwia korzystanie z trudno dostępnych materiałów.

Digitalizacja jest prowadzona w zgodzie z normami określonymi przez Bibliotekę Narodową i Narodowe Archiwum Cyfrowe.

Baza bibliograficzna naukowych czasopism humanistycznych i społecznych (www.bazhum.pl) działa równoległe z bazą pełnotekstową (www.bazhum.muzhp.pl).

BazHum

BazHum is a project for edition, digitalization, and sharing the content of Polish scholarly journals devoted to humanities and sociology. This instrument supports research and education and also promotes open access to scholarly content. Uploading the periodicals to the database made it much easier to obtain, order, aggregate, and transfer valuable information, which takes less time and gives more precise results. BazHum makes it possible to use materials which are difficult to obtain.

The digitalization is conducted in accordance with the norms specified by the National Library and the National Digital Archive.

The bibliographic database of humanistic and sociological periodicals (www.bazhum.pl) operates parallel to the database of full texts (www.bazhum.muzhp.pl).

It records the whole content of periodicals — from their first issues to the latest ones. The bibliographical descriptions are prepared for every article separately, basing on the MARC 21 format.

At present the bibliographical database contains information about the bibliographical content of over 811 fully edited periodicals and over 564,000 articles. All the bibliographical data are copyright-free. The full text database (bazhum.muzhp.pl) includes 328 periodicals and nearly 160,000 articles. The program is financed by the PHM, the Ministry of Science and Higher Education, and the Ministry of Culture and National Heritage. ■

Rejestruje całą zawartość czasopism – od pierwszych numerów do bieżących. Opisy bibliograficzne są tworzone dla każdego artykułu z osobną w oparciu o format MARC 21.

Obecnie baza bibliograficzna BazHum gromadzi informacje o zawartości bibliograficznej ponad 811 kompletnie opracowanych czasopism i ponad 564 tys. artykułów. Wszystkie dane bibliograficzne są dostępne na wolnej licencji. W bazie pełnotekstowej bazhum.muzhp.pl figuruje 328 czasopism i prawie 160 tys. artykułów. Program finansowany jest ze środków Muzeum oraz ze środków MNiSW i MKiDN. ■

The Legal Path of Polish Freedom

This project involves presentation of sources from various epochs — from the 10th century to the 20th century — in the form of an online primer. The objective is to present the key events in Polish history and the traditional Polish attachment to freedom through the prism of the selected texts. 2017 saw the launch of the www.polishfreedom.pl website, where users can access sources illustrating

< Poprzedni
Artykuł w historii
Artykuł w Muzeum – przywilej Władysława II...
Następny >

1430 - 1433

Przywilej jedneńsko-krakowski

Kontekst historyczny

Nadany w 1430 roku przez króla **Władysława II Jagiełłę** przywilej jedneński był elementem kampanii na rzecz uznania przez małych koronnych jego **syna Władysława** za następcę na tronie polskim. Wcześniejsze zabiegi Jagiełły napotykały na opór części możnych. Dokument potwierdził nadanie i wolności, jakie otrzymała szlachta i duchowieństwo Korony. Na uwagę zasługuje wprowadzenie zasady **niezwalności osobistej szlachty**, czyli odpowiedzialności późniejszego angielskiego „*habeas corpus*”, zakaz konfiskaty dóbr ziemskich bez wyroku sądowego, zapewnienie szlachcie monopolu na dostojerstwo kościelne oraz obliczono rozszerzenia obowiązujących w Koronie praw również na naliczane do niej ziemie ruskie zamieszkałe przez szlachtę prawosławną.

Dokument został potwierdzony w Krakowie w 1432 roku.

Dokument w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie

The Legal Path of Polish Freedom

Projekt zakłada prezentację źródeł z różnych epok – od X do XX wieku – w formie internetowego elementarza, ukazującego poprzez pryzmat wybranych tekstów najważniejsze wydarzenia z historii Polski, a także polską tradycję przywiązania do wolności. W 2017 roku uruchomiono internetową platformę (www.polishfreedom.pl), na której są dostępne źródła ilustrujące dorobek polskiej myśli prawnej i ustrojowej. Dokumenty są prezentowane w języku łacińskim (w przypadku dokumentów, które powstały po łacinie), polskim i angielskim. Strona jest skierowana przede wszystkim do odbiorców zagranicznych, którzy ze względu na trudną do pokonania barierę językową często nie mają możliwości czerpania wiedzy na temat historii Polski bezpośrednio ze źródeł. Partnerem projektu są Polish American Historical Association (Polsko-Amerykańskie Towarzystwo Historyczne) i Polski Instytut Naukowy w Ameryce (PIASA). ■

Portal polishhistory.pl

Portal stanowi narzędzie badawcze i swoiste kompendium wiedzy historycznej. Jest on skierowany przede wszystkim do naukowców prowadzących badania dotyczące dziejów Polski, ale jego zawartość może zainteresować również studentów i doktorantów oraz wszystkich miłośników historii. Na portalu można znaleźć informacje o konferencjach, seminariach, stygendiach, wydarzeniach i nowych publikacjach. Równoległe prowadzona jest anglojęzyczna wersja portalu. ■

the legacy of Polish legal and constitutional thought. The documents are in Latin (in the case of those originally written in Latin), Polish, and English. The website is addressed predominantly to foreign users who due to the language barrier, which is difficult to overcome, often cannot learn about the history of Poland directly from sources. The project's partners are the Polish American Historical Association and the Polish Institute of Arts and Sciences of America. ■

polishhistory.pl website

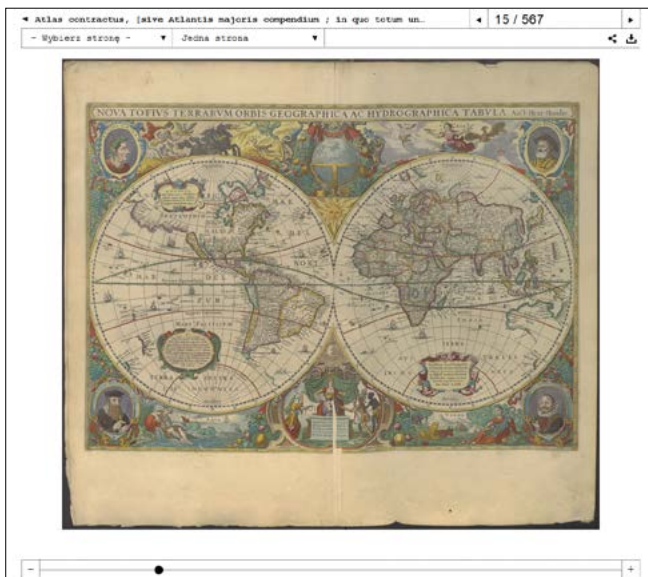
This website is a research tool and a compendium of historical knowledge. It is addressed predominantly to scholars who do research on Polish history, though its content can also interest students and doctoral students as well as all history enthusiasts. This website provides information on conferences, seminars, scholarships, events, and new publications. It is also available in English. ■

Serwis Kolekcja Starych Druków BIH UW

Serwis starodruki.ihuw.pl pozwala na przeglądanie zdigitalizowanej kolekcji 609 starych druków ze zbiorów Biblioteki Instytutu Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Poszczególne starodruki można przeglądać bezpośrednio na stronie lub pobrać je i zapisać na własnym komputerze. Dzięki serwisowi możliwe jest zaprezentowanie materiałów dotąd niedostępnych ze względu na zły stan zachowania.

Projekt został zrealizowany przez Fundację Naukową Przyjaciół IH UW „Klio” i Muzeum Historii Polski przy dofinansowaniu z programu „Dziedzictwo Cyfrowe” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. ■

Library of Institute of History of the University of Warsaw Old Prints Collection

The website starodruki.ihuw.pl makes it possible to browse through the collection of 609 old prints from the collection of the Library of Institute of History of the University of Warsaw (BIH UW). The individual old prints can be viewed directly on the website or they can be downloaded to one's computer. This website facilitates presentation of materials which have been unavailable due to their bad state of repair.

The project was realized by the Klio Scholarly Foundation of Friends of the Institute of History of the University of Warsaw and the Polish History Museum, with additional funding provided from the “Digital Heritage” program of the Ministry of Culture and National Heritage. ■

Kolekcja
Starych Druków
BIH UW

Wyrzucenie zaszczerwanego
Indeks nazwisk
Przełączaj
Strona:

Atlas contractus, [sive Atlantis majoris compendium ; in quo totum universum velut in Theatro quam exactissimis tabulis ante oculos ponitur ...]

JOANNIS JANSSONII || ATLAS || CONTRACTVS ||

Metadane

Pełny tytuł:	Atlas contractus, [sive Atlantis majoris compendium ; in quo totum universum velut in Theatro quam exactissimis tabulis ante oculos ponitur; additaeque regionum omnium descriptionibus, accuratissime illustratae]
Autor:	Janssonius, Joannes
Miejsce wydania:	Amstelodami
Nazwa wydawcy:	Joannis Janssonii Haeredes
Data:	1666
Wydawnictwo:	M. II. 199

[Zobacz całą stronę](#)

© projekcje © zasobnie Kontakt

Prezentowane starodruki: podobna z domeny publicznej. Materiały na stronie, o ile nie zaznaczono inaczej, dostępne są na licencji CC-BY-SA. Wzrost strona zainicjowana dla Fundacji Naukowej Przyjaciół IH UW i Muzeum Historii Polski. Projekt strony: Umano.

Popularising History

91

Popularyzacja historii

12. Przystanek Niepodległość

Z okazji narodowego święta 11 listopada MHP przygotowało dwie edukacyjne gry miejskie, których tematami przewodnimi były rok 1917 i Tadeusz Kościuszko. W grach wzięło udział ponad tysiąc osób.

Gra *Tadeusz w Warszawie* była przeznaczona dla dzieci powyżej 6. roku życia i opowiadała o życiu codziennym XVIII-wiecznej Warszawy. Przewodnikiem po dawnej stolicy był młody Kościuszko – kadet Szkoły Rycerskiej.

Gra *Jutro będzie wolność!* była adresowana do osób powyżej 12. roku życia. Uczestnicy mieli szansę zapoznać się z postaciami i organizacjami, które przyczyniły się

12th Independence Station

On the occasion of the National Independence Day (11 November) the PHM prepared 2 educational urban games, with the year 1917 and Tadeusz Kościuszko as the guiding themes. The number of participants exceeded 1,000.

The game “Tadeusz in Warsaw” was addressed to children above the age of 6 and it regarded the everyday life in 18th century Warsaw. Young Kościuszko, a cadet of the School of Chivalry, served as a guide to Warsaw.

The game “Tomorrow Poland Shall Be Free!” was addressed to everybody above the age of 12. The participants could learn about figures and

do odzyskania przez Polskę niepodległości – takimi jak Związek Strzelecki, harcerstwo, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” czy Polska Organizacja Wojskowa (POW).

Przystankowi Niepodległość towarzyszyła okolicznościowa jednodniówka „Jesteśmy”, opowiadająca o wydarzeniach 1917 roku.

Tysiące osób odwiedziło też w tym dniu wystawę *Tadeusz Kościuszko – Człowiek Idei* prezentowaną w pobliżu Narodowego Banku Polskiego. ■

organizations that contributed to the restoration of Polish Independence, for instance, the Riflemen's Association, the scouting movement, the Sokół Polish Gymnastic Society, or the Polish Military Organization.

The Independence Station was accompanied with a special one-off newspaper *Jesteśmy* [We exist], which discussed the events of 1917.

On that day thousands of people visited the exhibition “Tadeusz Kościuszko: A Man of Vision,” which was on display in the nearby building of the National Bank of Poland. ■

Wydarzenie Historyczne Roku 2016

Celem plebiscytu organizowanego przez Muzeum Historii Polski jest wyróżnienie autorów najciekawszych inicjatyw historycznych w trzech kategoriach: „Wystawa”, „Wydarzenie” oraz „Edukacja i multimedia”. W 2017 roku do konkursu zgłoszono 250 wydarzeń z Polski i z zagranicy zorganizowanych w 2016 r. – m.in. z Australii, Stanów Zjednoczonych, Francji, Belgii, Ukrainy, Rosji, Gruzji, Irlandii. Spośród nich jury wybrało finałową piętnastkę, na którą głosowali internauci. W głosowaniu oddano blisko 12 tys. głosów.

Najwięcej głosów w kategorii „Wystawa” otrzymała ekspozycja czasowa „Szkło, metal, detal. Architektura Gdyni w szczegółach”, zorganizowana przez Muzeum Miasta Gdyni. W kategorii „Wydarzenie” za najważniejsze

Historical Event of the Year 2016

Organized by the Polish History Museum, this competition is to honor the authors of the most interesting historical enterprises in 3 categories: Exhibition, Event, and Education and Multimedia. In 2017 250 events, organised in 2016, were submitted, from Poland and abroad (Australia, the USA, France, Belgium, Ukraine, Russia, Georgia, Ireland, etc.). The 15 finalists selected by the jury were put up to online voting, in which nearly 12,000 votes were cast.

The temporary exhibition “Glass, Metal, Detail. Gdynia Architecture in Detail,” organized by the Gdynia City Museum, received the largest number of votes in the Exhibition category. Prepared by the Radom Mayor, the Radom June 1976 Association, and the Radom

Laureaci 10. edycji Plebiscytu Wydarzenie Historyczne Roku odbierają statuetki

w 2016 roku uznano obchody 40. rocznicy Radomskiego Protestu Robotniczego Czerwiec '76 – przygotowane przez Prezydenta Miasta Radomia, Stowarzyszenie Radomski Czerwiec '76 oraz NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska. W kategorii „Edukacja i multimedia” najwięcej głosów internautów uzyskała Filmowa Encyklopedia Powstań Śląskich stworzona przez Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach.

Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 7 czerwca w Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie, można ją było również oglądać online za pośrednictwem YouTube.

Partnerem plebiscytu był portal historia.org.pl. ■

Patriotyzm Jutra

20 kwietnia Muzeum Historii Polski rozstrzygnęło IX edycję programu „Patriotyzm jutra”, którego celem jest wspieranie organizacji pozarządowych i samorządowych instytucji kultury realizujących projekty z zakresu edukacji historycznej i patriotycznej.

Laureates of the 10th edition of the Historical Event of the Year competition accepting the award

branch of the Independent Self-governing Trade Union Solidarity, the celebrations of the 40th anniversary of the June 1976 workers' protests in Radom won in the Event category. Film Encyclopedia of Silesian Uprisings, created by the Museum of Silesian Uprisings in Świętochłowice, received the largest number of online votes in the Education and Multimedia category.

The award ceremony, held on 7 June at the Palace of the Commonwealth in Warsaw, could also be viewed on YouTube.

The historia.org.pl website was our partner. ■

Spośród blisko 850 nadesłanych zgłoszeń wsparcie finansowe na łączną kwotę 4 mln złotych otrzymało 160 projektów.

Wśród nagrodzonych znajdowały się przede wszystkim przedsięwzięcia promujące historię lokalną i dziedzictwo regionów oraz zeszłoroczne rocznice. Dofinansowane projekty zakładają przeprowadzenie różnorodnych działań – warsztatów, spektakli, gier miejskich, happeningów, rozwijanie zasobów archiwistyki społecznej i historii mówionej, przygotowanie filmów, wystaw, wydawnictw. Wybrane organizacje pochodzą z wszystkich niemalże województw. Najliczniej reprezentowane były województwa mazowieckie i małopolskie. ■

Patriotism of Tomorrow

On 20 April the Polish History Museum announced the winners of the 9th edition of the **Patriotism of Tomorrow program**, the objective of which is to support nongovernmental organizations and local government cultural institutions which realize projects dealing with historical and patriotic education. Financial support was given to 160 of the nearly 850 submitted projects, with the total sum awarded amounting to 4 million zlotys.

Most of the enterprises awarded promoted local history and regional heritage as well as last year's anniversaries. The subsidized projects involved various forms of activity — workshops, performances, location-based games, happenings, expansion of social archives and oral history archives, film production, exhibitions, and publishing. The organizations chosen are located in almost all of the Polish provinces, with the Mazovian and Lesser Poland Provinces having the largest representation. ■

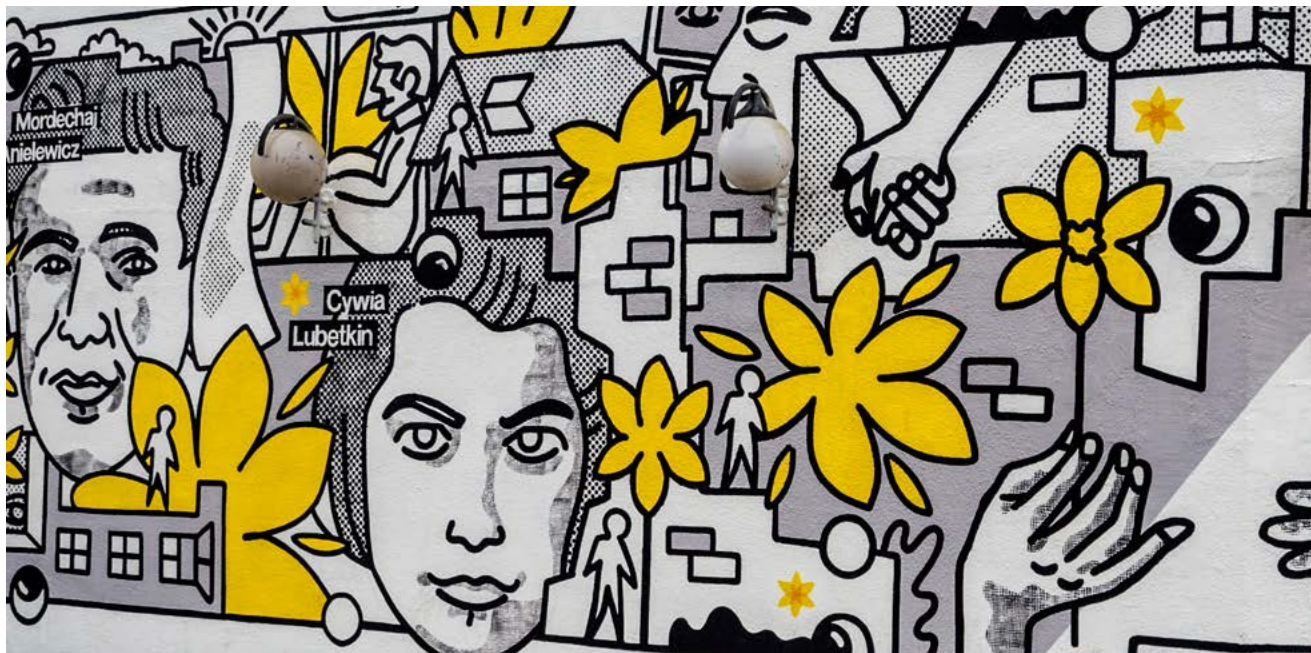

Udział w projektach kulturalnych i edukacyjnych

W 74. rocznicę powstania w getcie warszawskim, 19 kwietnia, Muzeum Historii Żydów Polskich Polin zorganizowało akcję społeczno-edukacyjną „Żonkile”. Muzeum Historii Polski podobnie jak w poprzednich latach było partnerem akcji, w ramach której na ulicach Warszawy i innych miast w Polsce oraz za granicą wolontariusze rozdawali papierowe żonkile – symbol pamięci o bohaterach powstania z 1943 roku.

Participation in cultural and educational projects

On 19 April, the 74th anniversary of the Uprising in the Warsaw ghetto, the POLIN Museum of the History of Polish Jews organized the “Daffodils” social and educational campaign. Same as in the previous years, the Polish History Museum was a partner in this campaign, within the framework of which volunteers distributed paper daffodils on the streets of Warsaw and other Polish cities, with the flowers symbolizing memory of the 1943 ghetto fighters.

3 maja przewodnicy.warszawa.pl, Warszawskie Koło Przewodników Miejskich PTTK i Muzeum Historii Polski po raz kolejny przygotowały spacer inscenizowany „Vivat wszystkie stany!”. Wydarzenie upamiętniło rocznicę uchwalenia przełomowej w historii Polski Konstytucji 3 maja. Podczas spaceru pojawiły się historyczne postaci, które przyczyniły się do uchwalenia konstytucji: król Stanisław August Poniatowski, marszałek Sejmu Wielkiego Stanisław Małachowski, książę Józef Poniatowski, księżna Izabela Czartoryska, Jan Dekert, Ignacy Wyssogota-Zakrzewski, ks. Hugo Kołłątaj, Franciszek Barss, dworzanie i dwórki. Orszak historyczny przeszedł ulicami Warszawy.

20 maja Muzeum Historii Polski wzięło udział w warszawskiej Nocy Muzeów. Na Krakowskim Przedmieściu stanął specjalny pawilon, w którym znalazła się, przygotowana przez Muzeum, niewielka wystawa prezentująca

On 3 May guides from .warszawa.pl, the Warsaw Circle of Urban Guides of the Polish Tourist and Sightseeing Society, and the Polish History Museum organized another walk “Viva All Estates!”. That event commemorated the anniversary of the Constitution of 3rd May, which was a turning point in Polish history. The walk evoked historical figures who contributed to the adoption of the Constitution: King Stanisław II Augustus, Great Sejm Speaker Stanisław Małachowski, Prince Józef Poniatowski, Countess Izabela Czartoryska, Jan Dekert, Ignacy Wyssogota-Zakrzewski, Father Hugo Kołłątaj, Franciszek Barss, and courtiers. The historical parade marched down Warsaw streets.

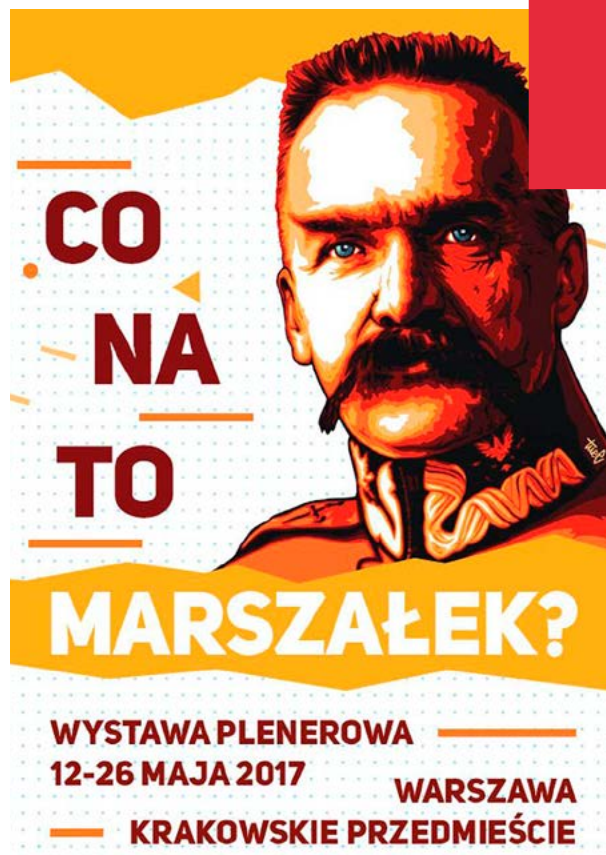
On 20 May the Polish History Museum took part in the Warsaw Night of Museums. Erected on Krakowskie Przedmieście Street, a special pavilion housed a small exhibition prepared by our Museum

rozwój polskiej technologii zapoczątkowany przez XIX-wieczną rewolucję przemysłową. Przedstawiono również wybór przedmiotów pozyskanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy w ramach społecznej zbiórki „Małe Wielkie Historie”, a także grupę obiektów wydobytych z dna Wisły i Jeziora Lednickiego. W czasie Nocy Muzeów odbyły się też spacerki „Śladami insurekcji kościuszkowskiej”. Były one przeznaczone dla rodzin z dziećmi oraz dla dorosłych.

W maju ruszyła akcja społeczna „Co na to Marszałek?” organizowana przez Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Tegoroczną edycję zainaugurowała wystawa pod tym samym tytułem, którą przez dwa tygodnie można było oglądać na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie (12–26 maja). Muzeum Historii Polski było partnerem wydarzenia.

3 czerwca Muzeum po raz kolejny brało udział w rodzinnym pikniku pt. „Polak Mały” przygotowanym z okazji Dnia Dziecka w ogrodach Kancelarii Premiera. Muzeum przygotowało gry i zabawy zachęcające do poznania XIX-wiecznej Warszawy, m.in. klocki z fragmentami obiektów czy puzzle z wityrnami ówczesnych sklepów. Na stoisku muzealnym dzieci mogły samodzielnie wykonać sakiewkę na pieniądze, ozdobny wachlarz oraz zakładkę do książki.

presenting Polish technological progress initiated by the 19th century Industrial Revolution. We also presented a selection of the objects collected during the last year within the framework of the public collection Little Big Histories as well as a group of objects lifted from the bottom of the Vistula River and the Lednica Lake. During the Night of Museums we also organized walks following the traces of the Kościuszko Uprising. The events were addressed to adults and families with children.

May saw the launch of the social campaign “What Would the Marshal Say?” organized by the Józef Piłsudski Museum in Sulejówek. This year’s edition was inaugurated with an exhibition under the same title which was on display on Krakowskie Przedmieście Street in Warsaw for 2 weeks (12–26 May). The PHM was a partner of that event.

On 3 June the Museum again took part in the Little Pole family picnic organized on the occasion of Children’s Day in the gardens of the Prime Minister’s Chancellery. Our Museum prepared games to encourage the children to discover 19th century Warsaw. The children arranged blocks to build Warsaw buildings and objects, and also solved jigsaw puzzles depicting the-then shop windows. At our stall the young participants could also make a money sack, a decorative fan, or a bookmark.

The Museum was the initiator and organizer, together with the National Culture Centre and the POLIN Museum of the History of Polish Jews, of free workshops addressed to employees of cultural institutions and nongovernmental organizations from all parts of Poland which carry out projects connected with history, local heritage, and historical education. The objective was to present research on participants carried out by the National Culture Centre and Ipsos (“Przeszłość jako pasja. Jakościowe badanie pasjonatów historii” [The past as a hobby. Qualitative research on history enthusiasts]), PHM, POLIN, the Fryderyk Chopin Institute, Smartscope (“Segmentacja uczestników kultury” [segmentation of culture participants]), as well as other research carried out in the recent years by the PHM. The workshops were to show how such reports can be utilized

Muzeum było pomysłodawcą i organizatorem, wraz z Narodowym Centrum Kultury i Muzeum Historii Żydów Polskich Polin, bezpłatnych warsztatów skierowanych do pracowników instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych z całej Polski, które prowadzą projekty związane z historią, dziedzictwem lokalnym i edukacją historyczną. Celem przedsięwzięcia było zaprezentowanie badań odbiorców opracowanych przez NCK i Ipsos („Przeszłość jako pasja. Jakościowe badanie pasjonatów historii”), MHP, Polin i Narodowy Instytut Fryderyka Chopina oraz Smartscope („Segmentacja uczestników kultury”), a także innych badań realizowanych w ostatnich latach przez MHP. Metoda warsztatowa miała na celu pokazanie, jak tego rodzaju raporty można wykorzystać w bieżącej działalności i jak dzięki nim poszerzyć swoje grupy odbiorców. Warsztaty odbyły się 8 czerwca w siedzibie Muzeum Historii Polski.

30 czerwca w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” w Warszawie odbył się 7. Festiwal Gier i Komiksów Historycznych. W programie wydarzenia znalazły się: wystawa prac uczniów uczestniczących w konkursie pt. „Epizody z historii najnowszej Polski w komiksie”, warsztaty graficzne, wykłady oraz konkurs historyczno-komiksowy. Organizatorem festiwalu był Instytut Pamięci Narodowej, a Muzeum Historii Polski było jego partnerem.

Muzeum Historii Polski było również jednym z partnerów X Biegu im. Rotmistrza Witolda Pileckiego, który odbył się w Warszawie 10 września.

Muzeum Historii Polski włączyło się w obchody 800-lecia Piotrkowa Trybunalskiego organizowane przez Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. W ramach jubileuszu odbył się szereg wydarzeń,

m.in. widowisko historyczne w reżyserii Bartosza Gumulca *Złoty wiek dziejów Polski. PO-SŁOWIE W PIOTRKOWIE, czyli miłość w szesnastowiecznym grodzie*. Powstał również film dokumentalny *Następna stacja Piotrków Trybunalski* w reżyserii Adama Guzińskiego, przygotowano wydawnictwa związane z historią miasta: *Znam takie miejsca... gawędy o ulicach i placach Piotrkowa Trybunalskiego* oraz *Monografia Piotrkowa* Michała Rawity Witanowskiego w opracowaniu Piotra Głowackiego. Zorganizowano także cykl koncertów muzycznych *Na Trakcie*, promujących wielokulturowe tradycje miasta oraz uznanych artystów wywodzących się z Piotrkowa Trybunalskiego.

Honorowy patronat nad obchodami objął wicepremier, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. Piotr Gliński. Projekt był współfinansowany w ramach dotacji MKiDN.

in the ongoing operation and how the institutions can broaden the groups of their users. The workshops were held on 8 June at the PHM.

The 7th Festival of Historical Games and Graphic Novels was held on 30 June at the "History Stop" Educational Centre of the Institute of National Remembrance in Warsaw. The event involved an exhibition of works of students participating in the competition "Events from Contemporary Polish History in Graphic Novels," graphic workshops, lectures, and a competition dealing with historical graphic novels. The festival was organized by the Institute of National Remembrance, with our Museum as partner.

Our Museum was also one of the partners of the 10th Captain Witold Pilecki Run, organized in Warsaw on 10 September.

11 listopada w Muzeum Powstania Warszawskiego odbyła się IX edycja Koncertu Niepodległości zatytułowana *Niepokorne*. Wydarzenie w całości było poświęcone działalności niepodległościowej kobiet na przestrzeni wieków – począwszy od żony Mieszka I Dobrawy, a kończąc na działaczce Wolnych Związków Zawodowych Annie Walentynowicz. Koncert Niepodległości to popularyzatorski i edukacyjny projekt łączący nowoczesne kompozycje i aranżacje dawnych utworów z faktami historycznymi. Wydarzenie, objęte honorowym patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy, zostało zorganizowane przez Fundację Dziedzictwa Rzeczypospolitej i Muzeum Powstania Warszawskiego, a współorganizatorem było Muzeum Historii Polski. ■

The Polish History Museum joined the celebrations of the 800th anniversary of Piotrków Trybunalski, organized by the Piotrków Trybunalski Town Hall. A series of events was organized within the framework of the jubilee, for instance, a historical show directed by Bartosz Gumulec, entitled Golden Age of Polish History. Love in 16th Century Town. Additionally, *Następna stacja Piotrków Trybunalski* [next station Piotrków Trybunalski], a documentary directed by Adam Guziński, was produced and publications connected with the town's history were prepared: *Znam takie miejsca... gawędy o ulicach i placach Piotrkowa Trybunalskiego* [I know places where... Tales of Piotrków Trybunalski streets and squares] and *Monografia Piotrkowa* [Piotrków monograph] by Michał Rawita Witanowski, edited by Piotr Głowacki. A cycle of concerts On the Trade Route was organized to promote the town's multi-cultural traditions and esteemed artists from Piotrków Trybunalski.

Vice Prime Minister and Minister of Culture and National Heritage Professor Piotr Gliński assumed honorary patronage over the celebrations. The project was subsidized by the Ministry of Culture and National Heritage.

On 11 November the 9th edition of the Independence Concert entitled "The Invincible Women" was held at the Warsaw Rising Museum. The event was entirely devoted to the pro-independence activity of women throughout the ages — beginning with Mieszko I's wife Dobrawa to Free Labor Unions' activist Anna Walentynowicz. The Independence Concert is a popularizing and educational project combining contemporary compositions and arrangements of old compositions with historical facts. Under honorary patronage of Polish President Andrzej Duda, the event was organized by the Polish Heritage Foundation and Warsaw Rising Museum, with our Museum as partner. ■

Pracownia Otwierania Kultury

Pracownia Otwierania Kultury (www.otwartakultura.org) jest inicjatywą, która gromadzi przedstawicieli instytucji kultury, badaczy społecznych, projektantów, programistów i użytkowników. To przestrzeń laboratoryjna służąca dzieleniu się wiedzą, budowaniu kompetencji i tworzeniu narzędzi, które wspierają publiczną misję instytucji kultury, przybliżając otwarte cyfrowe zasoby dziedzictwa ich odbiorcom. Pracownia powstała z inicjatywy Centrum Cyfrowego w partnerstwie z Muzeum Historii Polski. Projekt jest finansowany w ramach programu Kultura Cyfrowa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Honorowy patronat sprawuje nad nim Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.

W pierwszym etapie projektu Muzeum zdigitalizowało i opracowało metadane dla 25 tys. kart pomiarowych żołnierzy Wojska Polskiego z lat 1921–1923 oraz poborowych wcielanych do Wojska Polskiego przed 1938 rokiem, a ponadto trzy starodruki z własnej kolekcji: *Biblię Jakuba Wujka*, *Biblię Leopoldy* i *Biblia Sacra*. Muzeum sprawuje opiekę konserwatorską nad zbiorami. W drugim kwartale 2017 roku rozpoczęły się zjazdy projektowe, podczas których uczestnicy (m.in. zespół MHP) poznali zasady tworzenia aplikacji mobilnych i innych narzędzi cyfrowych, które mają na celu przybliżanie otwartych cyfrowych zasobów dziedzictwa ich odbiorcom. W ramach projektu zespół MHP przygotował prototyp gry online popularyzującej wiedzę o dwudziestolecu międzywojennym w Polsce. ■

Culture Opening Workshop

Culture Opening Workshop (www.otwartakultura.org) is an initiative which brings together representatives of cultural institutions, social researchers, designers, programmers, and users. It is a laboratory space to share knowledge, build competence, and create instruments which support the public mission of cultural institutions by bringing public digital heritage resources closer to their users. The workshop was established on the initiative of the Digital Centre in partnership with the Polish History Museum. This project is financed within the framework of the program Digital Culture of the Ministry of Culture and National Heritage. The National Institute for Museums and Public Collections assumed honorary patronage over this project.

During its 1st stage the Museum digitalized and edited metadata for 25,000 medical charts of Polish Army soldiers dating back to 1921–1923 and of Polish Army conscripts before 1938 as well as 3 old prints from its own collection: *Biblia Jakuba Wujka* [Jakub Wujek Bible], *Biblia Leopoldy* [Leopold's Bible], and *Biblia Sacra*. In terms of conservation, these collections are in the Museum's care. The second quarter of 2017 saw the beginning of project sessions during which the participants (including the PHM team) learned the principles of creating mobile applications and other digital tools aimed at bringing public digital heritage resources closer to the audience. Within the framework of the project the PHM team prepared a prototype of an online game popularizing knowledge about the interwar period in Poland. ■

**Awards and
Distinctions**

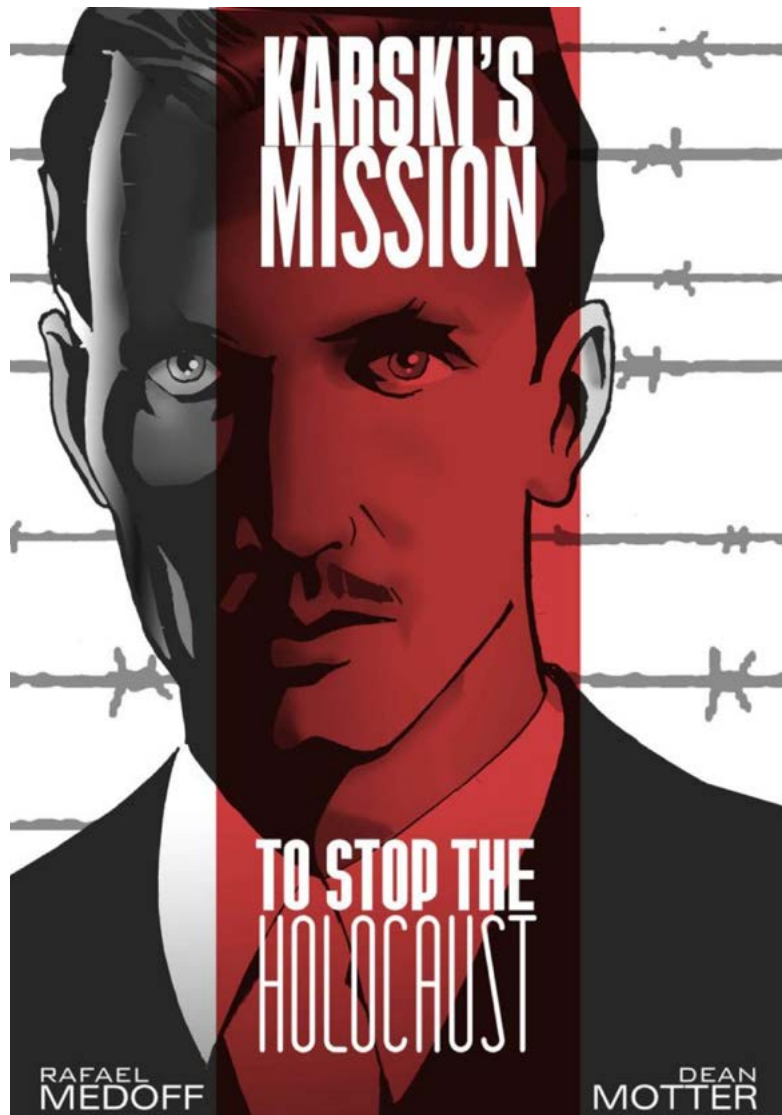
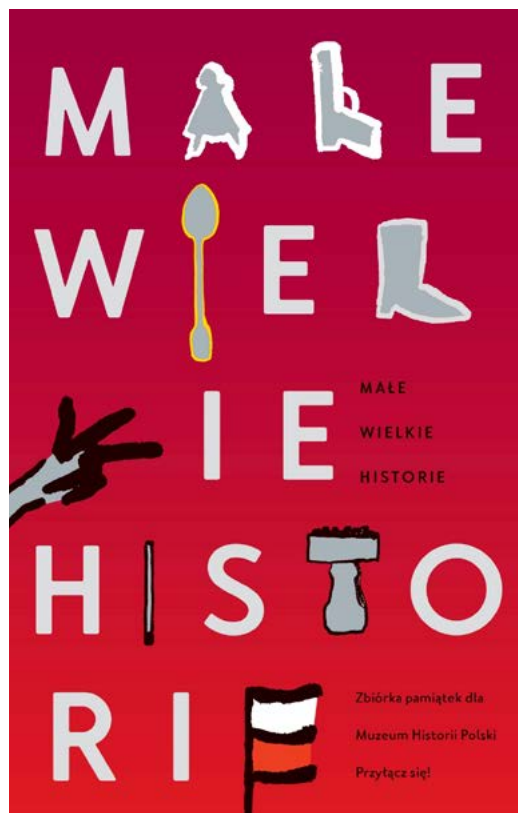
107

**Nagrody
i wyróżnienia**

TRAVELERY 2017

Akcję zbierania pamiątek „Małe Wielkie Historie”, rozpoczętą przez Muzeum Historii Polski w 2016 roku, nominowano do nagrody TRAVELERY 2017 w kategorii „Społeczna inicjatywa roku”. Konkurs zorganizował wydawca „National Geographic Traveler”. TRAVELERY, uważane za najbardziej prestiżowe nagrody podróżnicze w Polsce, przyznawane są osobom oraz instytucjom działającym w dziedzinie podróży, ekologii i ochrony środowiska, sportu i dziedzictwa kulturowego. ■

Srebrny Medal

Angielskie wydanie komiksu *Misja Karskiego: Zatrzymać Holocaust* zostało odznaczone w Stanach Zjednoczonych Srebrnym Medalem w konkursie dla niezależnych wydawnictw „Independent Publisher Book Awards” w kategorii „Komiks–Dramat/Dokument”. Była to 21. edycja konkursu, w którym corocznie są nagradzane wybitne książki, wydawane przez uniwersytety, fundacje oraz przez innych niezależnych wydawców.

Misja Karskiego... oparta jest na życiu i działalności Jana Karskiego (1914–2000), emisariusza Polskiego Podziemia, który podczas II wojny światowej narażał swoje życie, żeby powiadomić Zachód o Zagładzie Żydów na terenach okupowanej Polski.

Komiks powstał przy wsparciu finansowym Jan Karski Educational Foundation, Fundacji Edukacyjnej Jana Karskiego, Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Historii Polski oraz – polskie wydanie – Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dodatkowego wsparcia udzielili: Carole Bilina, John McLees i Zygmunt Rolat. ■

TRAVELERS 2017

The memorabilia collection campaign launched by the PHM in 2016, “Little Big Histories” was nominated to the TAVELER 2017 award in the Social Initiative of the Year category. The competition was organized by the publisher of *National Geographic Traveler*. Regarded as the most prestigious travelling awards in Poland, TRAVELERS are awarded to individuals and institutions active in the sphere of travel, conservation, sport, and cultural heritage. ■

Silver Medal

Karski's Mission: To Stop the Holocaust, the English translation of the graphic novel, was awarded in the United States with the Silver Medal in the Graphic Novel/Drawn Book – Drama/Documentary category of the Independent Publisher Book Awards. It was the 21st edition of the annual competition, which awards outstanding books published by universities, foundations, and other independent publishers.

Karski's Mission is based on the biography and activity of Jan Karski (1914–2000), the emissary of the Polish underground who risked his life during World War II to inform the West about the Holocaust on the occupied Polish territories.

This graphic novel was created with financial support from the Jan Karski Educational Foundation

Nagroda Identitas dla *Palus sarmatica*

Publikacja Krzysztofa Koehlera *Palus sarmatica* wydana przez Muzeum Historii Polski we współpracy z wydawnictwem Sic! otrzymała nagrodę Identitas dla najlepszej polskiej książki. Gala wręczenia nagród odbyła się 8 grudnia w Sali Kameralnej katowickiej Narodowej Opery Symfonicznej Polskiego Radia. Nagroda Identitas jest corocznie przyznawana za najlepszą książkę wydaną w poprzednim roku. Wyróżniane są wybitne prace z szeroko pojętego obszaru polskiej humanistyki i historii. ■

**Autor książki *Palus sarmatica*
Krzysztof Koehler odbiera
nagrodę**

***Palus sarmatica* author
Krzysztof Koehler accepting
the award**

and the Association of Friends of the Polish History Museum, while the Polish edition was subsidized by the Ministry of Culture and National Heritage. Additional funding was provided by Carole Bilina, John McLees, and Zygmunt Rolat. ■

Identitas Award for *Palus sarmatica*

Krzysztof Koehler's publication *Palus sarmatica*, published by the Polish History Museum in cooperation with the Sic! Publishing House, received the Identitas award for the best Polish book. The award ceremony was held on 8 December in the Chamber Hall of the National Polish Radio Symphony Orchestra in Katowice. The annual Identitas award is awarded for the best book published during the preceding year. The jury awards outstanding works from the broadly defined sphere of Polish humanities and history. ■

Zespół Muzeum Historii Polski

Dyrektor

Robert Kostro
info@muzhp.pl

Z-ca Dyrektora ds. Merytorycznych

Anna Piekarska
anna.piekarska@muzhp.pl

Z-ca Dyrektora ds.

Organizacyjno-Prawnych
Piotr Podgórski
piotr.podgorski@muzhp.pl

SEKRETARIAT

Monika Ciszewska
Dorota Zielińska
tel. 22 211 90 02
info@muzhp.pl

DZIAŁ BUDOWY WYSTAWY STAŁEJ

Kierownik Agnieszka Celeda
tel. 22 211 90 69
agnieszka.celeda@muzhp.pl

DZIAŁ PROGRAMOWY WYSTAWY STAŁEJ

Kierownik dr hab. Piotr Ugniewski
tel. 22 211 90 25
piotr.ugniewski@muzhp.pl

DZIAŁ ORGANIZACYJNO-PRAWNY

Kierownik Marta
Szymańska-Leszczyńska
tel. 22 211 90 36
marta.leszczynska@muzhp.pl

DZIAŁ INWESTYCJI

Kierownik Paweł Jarczewski
tel. 22 211 90 63
pawel.jarczewski@muzhp.pl

DZIAŁ ZBIORÓW

Kierownik Monika Matwiejczuk
tel. 22 211 90 48
monika.matwiejczuk@muzhp.pl

Główny konserwator

Aleksandra Wróbel
tel. 22 211 90 78
aleksandra.wrobel@muzhp.pl

DZIAŁ EDUKACYJNY

Kierownik Gabriela Sierocińska-Dec
tel. 22 211 90 08
gabriela.sierocinska@muzhp.pl

DZIAŁ PROJEKTÓW KULTURALNYCH I WSPÓŁPRACY Z ZAGRANICĄ

Kierownik Wojciech Kalwat
tel. 22 211 90 73
wojciech.kalwat@muzhp.pl

DZIAŁ WYDAWNICTW I ZASOBÓW CYFROWYCH

Kierownik dr Mikołaj Mirowski
(Dorota Szkodzińska
do stycznia 2018 roku)
tel. 22 211 90 04

DZIAŁ PROMOCJI

Kierownik Marek Stremecki
Rzecznik Prasowy
tel. 22 211 90 11
marek.stremecki@muzhp.pl

KSIĘGOWOŚĆ

Główna Księgowa Joanna Dominiak
tel. 22 211 90 16
joanna.dominiak@muzhp.pl

Samodzielne Stanowisko ds.
Koordynacji Projektów Badawczych
dr hab. Michał Kopczyński
michal.kopczynski@muzhp.pl

Doradca ds. Współpracy z Zagranicą

Wanda Urbanska
wanda.urbanska@muzhp.pl

Samodzielne Stanowisko ds. Kadry i Płac

Magdalena Olechno
magdalena.olechno@muzhp.pl

BIBLIOTEKA

Katarzyna Pawlicka
tel. 22 211 90 21
katarzyna.pawlicka@muzhp.pl

Polish History Museum Team

Director

Robert Kostro
info@muzhp.pl

Deputy Director

Anna Piekarska
anna.piekarska@muzhp.pl

Deputy Director for Organizational and Legal Affairs

Piotr Podgórski
piotr.podgorski@muzhp.pl

SECRETARIAT

Monika Ciszewska
Dorota Zielińska
phone: (+48) 22 211 90 02
info@muzhp.pl

PERMANENT EXHIBITION CONSTRUCTION DEPARTMENT

Head Agnieszka Celeda
phone: (+48) 22 211 90 69
agnieszka.celeda@muzhp.pl

PERMANENT EXHIBITION PROGRAM DEPARTMENT

Head Dr. Piotr Ugniewski
phone: (+48) 22 211 90 25
piotr.ugniewski@muzhp.pl

LEGAL AND ADMINISTRATIVE DEPARTMENT

Head Marta
Szymańska-Leszczynska
phone: (+48) 22 211 90 36
marta.leszczynska@muzhp.pl

INVESTMENT DEPARTMENT

Head Paweł Jarczewski
phone: (+48) 22 211 90 63
pawel.jarczewski@muzhp.pl

COLLECTIONS DEPARTMENT

Head Monika Matwiejczuk
phone: (+48) 22 211 90 48
monika.matwiejczuk@muzhp.pl

Main conservator
Aleksandra Wróbel
phone: (+48) 22 211 90 78
aleksandra.wrobel@muzhp.pl

EDUCATION DEPARTMENT

Head Gabriela Sierocińska-Dec
phone: (+48) 22 211 90 08
gabriela.sierocinska@muzhp.pl

CULTURAL PROJECT AND INTERNATIONAL COOPERATION DEPARTMENT

Head Wojciech Kalwat
phone: (+48) 22 211 90 73
wojciech.kalwat@muzhp.pl

PUBLISHING AND DIGITAL RESOURCES DEPARTMENT

Head Dr. Mikołaj Mirowski
(Dorota Szkodzińska
until January 2018)
phone: (+48) 22 211 90 04

PROMOTION DEPARTMENT

Head Marek Stremiecki
Press Secretary
phone: (+48) 22 211 90 11
marek.stremiecki@muzhp.pl

ACCOUNTING

Chief accountant Joanna Dominiak
phone: (+48) 22 211 90 16
joanna.dominiak@muzhp.pl

Independent Post for Research Project Coordination

Dr. Michał Kopczyński
michal.kopczynski@muzhp.pl

Advisor for International Cooperation Affairs

Wanda Urbanska
wanda.urbanska@muzhp.pl

Independent Post for HR and Payroll

Magdalena Olechno
magdalena.olechno@muzhp.pl

LIBRARY

Katarzyna Pawlicka
phone: (+48) 22 211 90 21
katarzyna.pawlicka@muzhp.pl

Stowarzyszenie Przyjaciół Muzeum Historii Polski

Od 2011 roku przy Muzeum działa Stowarzyszenie Przyjaciół Muzeum Historii Polski. Skupia wielu wybitnych historyków i intelektualistów wywodzących się z różnych środowisk. Głównym celem Stowarzyszenia jest wspieranie działań MHP i udział w dyskusjach nad jego programem. Stowarzyszenie pragnie być również forum obywatelskiej debaty na temat historii Polski i jej roli w życiu społecznym. Stowarzyszeniu zależy szczególnie na szerzeniu wiedzy o relacji pomiędzy polskim a europejskim dziedzictwem historycznym oraz wspieraniu inicjatyw przyczyniających się do pogłębienia wiedzy o dziejach Polski. Od 2015 roku prezesem Stowarzyszenia jest dr Mateusz Werner.

Association of Friends of the Polish History Museum

The Association of Friends of the Polish History Museum has supported the Museum since 2011. Its members include prominent historians and intellectuals of various backgrounds. The Association's main objective is to assist the PHM's activity and participate in discussions about its program. The Association provides a forum for public debate about Polish history and its role in social life. One of the Association's top priorities is to spread knowledge about the relations between the Polish historical heritage and the European one and to support initiatives that broaden knowledge about Polish history. Doctor Mateusz Werner has been the Association's Chair since 2015.

**Muzeum Historii Polski
w Warszawie**
ul. Mokotowska 33/35
00-560 Warszawa
www.muzhp.pl

Rada Muzeum Historii Polski
Kadencja 2015–2019

PRZEWODNICZĄCY RADY

prof. dr hab. Wojciech Roszkowski

ZASTĘPCA

PRZEWODNICZĄCEGO RADY

prof. dr hab. Henryk Samsonowicz

prof. Richard Butterwick
dr hab. Jolanta Choińska-Mika
prof. dr hab. Andrzej Chwalba
prof. dr hab. Andrzej Friszke
dr Adolf Juzwenko
dr Łukasz Kamiński
Alicja Knast
prof. dr hab. Krzysztof Mikulski
dr hab. Filip Musiał
prof. dr hab. Andrzej Nowak
prof. dr hab. Andrzej Rottermund
dr hab. Paweł Śpiewak
Renata Wiśniewska

**Polish History Museum
in Warsaw**
Mokotowska Street 33/35
00-560 Warsaw
www.muzhp.pl

**Board of the Polish
History Museum**
2015–2019 term

PRESIDENT

Professor Wojciech Roszkowski

VICE PRESIDENT

Professor Henryk Samsonowicz

Professor Richard Butterwick
Doctor Jolanta Choińska-Mika
Professor Andrzej Chwalba
Professor Andrzej Friszke
Doctor Adolf Juzwenko
Doctor Łukasz Kamiński
Alicja Knast
Professor Krzysztof Mikulski
Doctor Filip Musiał
Professor Andrzej Nowak
Professor Andrzej Rottermund
Doctor Paweł Śpiewak
Renata Wiśniewska

Muzeum Historii Polski
 składa serdeczne podziękowania za wsparcie
 naszych działań i projektów w 2017 roku dla:
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwa Spraw Zagranicznych
Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
 oraz dla sponsorów, partnerów
 i patronów medialnych.

Ministerstwo
Kultury
 i Dziedzictwa
 Narodowego

Rzeczpospolita Polska
 Ministerstwo
 Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Nauki
 i Szkolnictwa Wyższego

SPONSORZY I PARTNERZY SPONSORS AND PARTNERS

NBP Narodowy Bank Polski

PDPW
 POLSKA WYTWÓRNIĄ
 PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

FUNDACJA PGNiG IM. IGNACEGO LUKASIEWICZA

**NARODOWE
 ARCHIWUM
 CYFROWE**

**NARODOWE
 CENTRUM
 KULTURY**

**BIBLIOTEKA
 NARODOWA**

wiepodlega

POLSKA
 BIUROLOGIA ODOBRAWIANIA
 NIEPODLEGŁOŚCI

**INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ**

**UNIWERSYTET
 WARSZAWSKI**

**BIBLIOTEKA
 UNIWERSYTECKA
 W WARSZAWIE**

**krzyżowa
 kreisau**

**JAN KARSKI
 Educational
 Foundation**

**JAN KARSKI
 Humanity's Hero**

HISTORIA
 .ORG.PL

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

**Dom
 Spotkań
 z Historią**

**Instytucja Kultury
 m.st. Warszawy**

**Ośrodek
 Pamięć i Przyszłość**

**POLISH AMERICAN
 HISTORICAL ASSOCIATION**

Fundacja Polsko-Niemieckie
POJEDNANIE
 Stiftung Polnisch-Deutsche
AUSSÖHNUNG

**INSTITUT
 FRANÇAIS**

Liberté • Égalité • Fraternité
RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
 AMBASSADE DE FRANCE
 EN POLOGNE

Schweizerische Eidgenossenschaft
 Confédération suisse
 Confederazione Svizzera
 Confederaziun svizra

**AMBASADA
 STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI**

Ambasada Szwajcarii w Polsce

The Polish History Museum
wishes to express its gratitude to the following
institutions and people for their support
for our activity and projects in 2017:
**the Ministry of Culture and National Heritage,
the Ministry of Foreign Affairs,
the Ministry of Science and Higher Education,
sponsors, partners, and media partners.**

PATRONI MEDIALNI MEDIA PARTNERS

POLSKA AGENCJA PRASOWA

PORTAL
HISTORYCZNY

Portal informacyjno-rozrywkowy

dziecko i kultura

WYDAWCA | PUBLISHER:
Muzeum Historii Polski
Polish History Museum

TEUMACZENIE: Anna Brzostowska
REDAKCJA ANGIELSKA: Andrew Pietrzak
REDAKCJA: Małgorzata Kowalczyk,
Elżbieta Lichočka, Monika Machlejd,
Wojciech Paduch, Anna Piekarska
KOREKTA: Marta Stochmiątek
WYBÓR I OPISY ZDJĘĆ: Małgorzata Kowalczyk,
Elżbieta Lichočka, Wojciech Paduch
PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD: LAVENTURA Maciej Sawicki
ZDJĘCIA: Archiwum Dzielnicy Żoliborz,
Mariusz Bodnar (MHP), Mikołaj Bujak (muzeum1939.pl),
Andrzej Chęć, Magdalena Głowacka (MHP),
Piotr Gucwa (MHP), The Holocaust Museum
& Education Center of Southwest Florida, Instytut
Polski w Wiedniu, Marcin Jędrzejczak,
Piotr Kaczkień (MHP), Stanisław Kliszcz (Krasnostawski
Dom Kultury), Małgorzata Kowalczyk (MHP),
Łukasz Kubacki (MHP), Paweł Kula (Sejm RP),
Elżbieta Lichočka (MHP), Ignacy Masny (MHP),
Danuta Matloch (MKiDN), Muzeum Ziemi Szubińskiej
im. Zenona Erdmanna w Szubinie, Narodowy
Bank Polski, Wojciech Paduch (MHP), Tymon Rizov
Ciechański (MHP), Gorek Restauro, Rewars,
Aleksandra Rodziewicz (MHP), Marta Winiarek (MHP),
Agnieszka Wojtaś, Tomasz Woźny,
Uniwersytet Wiedeński, Krzysztof Zawadzki
(Muzeum Polin), C.P. Życieński.
DRUK: Sindruk

TRANSLATION: Anna Brzostowska
EDITING AND PROOFREADING OF THE ENGLISH-
LANGUAGE VERSION: Andrew Pietrzak
EDITORS OF THE POLISH-LANGUAGE VERSION:
Małgorzata Kowalczyk, Elżbieta Lichočka, Monika
Machlejd, Wojciech Paduch, and Anna Piekarska
PROOFREADING OF THE POLISH-LANGUAGE
VERSION: Marta Stochmiątek
PHOTOGRAPH SELECTION AND CAPTIONS: Małgorzata
Kowalczyk, Elżbieta Lichočka, and Wojciech Paduch
GRAPHIC DESIGN AND LAYOUT: LAVENTURA Maciej Sawicki
PHOTOGRAPHS: Żoliborz Quarter Archive, Mariusz Bodnar
(PHM), Mikołaj Bujak (muzeum1939.pl), Andrzej Chęć,
Magdalena Głowacka (PHM), Piotr Gucwa (PHM), the Holocaust
Museum & Education Center of Southwest Florida, Polish
Institute Vienna, Marcin Jędrzejczak, Piotr Kaczkień (PHM),
Stanisław Kliszcz (Krasnostaw Culture Centre), Małgorzata
Kowalczyk (PHM), Łukasz Kubacki (PHM), Paweł Kula (the Sejm),
Elżbieta Lichočka (PHM), Ignacy Masny (PHM), Danuta
Matloch (Ministry of Culture and National Heritage),
Zenon Erdmann Szubin Region Museum in Szubin,
the National Bank of Poland, Wojciech Paduch (PHM),
Tymon Rizov Ciechański (PHM), Gorek Restauro,
Rewars, Aleksandra Rodziewicz (PHM), Marta Winiarek
(PHM), Agnieszka Wojtaś, Tomasz Woźny, University
of Vienna, Krzysztof Zawadzki (POLIN Museum
of the History of Polish Jews), Fot. C.P. Życieński.
PRINTING: Sindruk

ISBN: 978-83-65248-24-4
© Muzeum Historii Polski
Polish History Museum

